ב' תמוז תשמ"ו 9.7.1986 גיליון 2549 שנה 50 המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

העולם הזה מפרסם את התמונה הבלעדית:

ראש השב"כ

במקום הפשע

ראש השב"כ
אברהם שלום,
בידו עוזי,
מ"יד אחרי
הריגת השבויים.
לידו, מימין:
יצחק מרדכי

תצלום: ענת סרגוסטי




★ מבצע פרסים מיוחד ★
חפש את האופניים
בתוך הקופסא!
אם מצאת בה את תלוש הזכיה
אחד מ-50 זוגות אופניים BMX -
שלך במתנה!
שוקופלא
איזה נס - בחלב הקר מיד נמס.
עלית

מכתבים

מצב האומה

על דמויותיהם של ממלא־מקום ראש־הממשלה והיועץ המשפטי החדש, כפי שהשתקפו מעל שערי העולם הזה (2.7.86).

השער הקידמי והשער האחורי של העולם הזה מן השבוע האחרון היו בול. יהודי אחד מבוקש (וכולם יודעים על מה) ויהודי שני חנטריש (וכולם יודעים למה).

אבל מה. אם אלה לא היו היהודים שלי, לא היה איכפת לי. אבל הם היהודים שלי — וזה מה שכואב.

ומתוך הכאב הזה מתבקשת שאלה אחת: מה יהיה?

שימעון חיים, תל־אביב

● ● ●

למי יש יותר כבוד

על נוסח בקשת החנינה של ראש השב"כ מנשיא המדינה (העולם הזה 2.7.86).

ראש שרות ממלכתי פונה לנשיא המדינה במילה „מכובדי," בערך כמו נוסח פניה של פקיד־השומה, הפונה לנישום ומזכיר לו כי הוא חייב כמה שקלים למס־ההכנסה.

האם ראש השב"כ, או מי שניסח לו את הפניה לנשיא, לא ידע שהפניה הנכונה, המנומסת והמתבקשת היא „אדוני" או „אדוני הנשיא"?

יצחק אנגלר, ירושלים

● ● ●

דיעה אחרת

על טיב אישיותו של איב מונטאן (העולם הזה 11.6.86).

כמי שקורא את העולם הזה מגיל צעיר ושעולמו הפוליטי־חברתי עוצב, בין השאר, גם בהשפעת מאמריו של אורי אבנרי, נראה לי שהביקורת שלו על איב מונטאן חורגת ממה שמגיע לאדם זה.

מדוע לתקוף אדם המשקיע זמן ומאמצים בתמיכה ביהודי ברית־המועצות ובמדינת ישראל?

אדם המצהיר, בימים אלה, שהוא טס לישראל לאו דווקא באל־על, וזאת כדי להוכיח לטרור שאין הוא מפחד — אינו ראוי לגינוי.

האם הוא באמת כראיניק? אבנרי טוען שהוא שר שירי־מחתרת, אם כי לא לקח חלק בפעולותיה. כמה צרפתים, ידידי ישראל היום, היו פעילים במחתרת?

איב מונטאן הוכיח כל השנים אומץ־לב מוסרי, וחוץ מזה הוא גם זמר נהדר ושחקן מצויין.

אבי גורן, מנשרת־ירושלים

● ● ●

אש"ל לאיש מאשדוד

על פרשת החשדתו של ראש עיריית אשדוד (העולם הזה 25.6.86).

נתתם לראש־העיריה הזדמנות הוגנת להציג את עמדתו. אלא מאי? נפלו שני אי־דיוקים באותה כתבה:

● נאמר כי „אזולאי הגיש חשבון אש"ל על 600 דולר לעיריה, בעוד שמסעו מומן על־ידי החסידים".

ראש־העיריה שהה בארצות־הברית ארבעה ימים על חשבון חסידי בעלז, ואותם מימנו החסידים ועבורם לא ביקש ראש־העיריה — וגם לא קיבל — החזר הוצאות.

600 דולר הם מחיר הכרטיסים, ששולמו על־ידי חסידי בעלז, ועל כך אין ויכוח.

● נאמר עוד: „טענה נוספת הנחקרת על־ידי המישטרה היא ששני קבלני־נקיון ניגשו למיכרז, וזכה דווקא היקרן."

במיכרז המדובר לא זכה אף לא אחד מהשניים. פשוט משום שהמיכרז בוטל.

מנחם שי, עוזר לענייני תיקשורת, אשדוד

● ● ●

לא רק אגדה

על פעילות שר־החינוך לרווחת הסופר העברי (העולם הזה 25.6.86).

דף חדש תקף את שר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, על שגילה, בשידור רדיו, כי הספר שהשפיע עליו ביותר, אחרי התנ"ך, הוא ספר האגדה של ח"נ ביאליק וי"ח רבניצקי. התוקף האלמוני (ד.נ. בון) לא הסתפק בהוקעת טעמו הספרותי של יצחק נבון, והוסיף: „בינתיים אנו מצפים לשווא לאיזו הודעה מפיו של השר על מעשים שמישרדו יעשה לריווחת הסופר הישראלי."

אבל ערב פתיחת שבוע הספר העברי הודיע

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי:

מיפגש חשוך



בעוד ראש השב"כ מצהיר כי עשה הכל בסמכות וברשות, ו„מקורביו" של ראש־הממשלה לשעבר טוענים כי שמיר לא ידע דבר — נפגשו השניים לשיחה לבבית בחושך. רפנה ברק היתה שם, במרחק מטר מהם.

6

כתבת השער האחורי:

מתגרשים ובוכים



אורנה ויהורם גאון, שהתגרשו ה־שבוע, העניקו ראיון משותף, בלעדי ל„העולם הזה". יהורם: גם אני בכי־תי... אורנה: אני רוצה להיעלם... יהורם: זה הראיון הראשון והאחרון שלי על הפרשה... אורנה: שהילדים יידעו שאמא ואבא המשיכו לאהוב...

35

עו"ד נועזים

שילטון החוק במדינה מתמוטט, ואילו לישכת עורכי־הדין מגנה זוועות רק בארצות רחוקות. התעוזה שמורה להם, לפרקליטים, בנסיבות מיוחדות בלבד. בתשובה לשאלות „העולם הזה", מסביר מנחם ברגר, ראש הלישכה, כי עליו לפעול על־פי קונסנזוס.

6

קורט על הסוס

„מי אמר שקורט ולדהיים היה נאצי? רק הסוס שלו הצטרף למיפלגה הנאצית!"

זו אחת הבדיחות הנפוצות היום ב־אוסטריה נגד הני־שיא החדש (בגלי־פה: בקריקטורה וינאית). אורי אב־נרי מדווח מווינה, מפיו של הסוס.



14

מיבצע מלביש

זו אינה בדיחה, זה קרה באמת: השופט הדתי אליעזר כהן הוציא צו מיוחד נגד בתפיה החשוד־פות של העיתונאית

40

נולדו למלכות



עוד ארבע מהמועמדות הסופיות ב־תחרות מלכת־המים: אתי קלושה צחורת השיניים, מרין ליברמן (בתצ־לום) השבירה משהו, חנה שטיינר האלגנטית ושירה פלג שהיא חובבת שפות.

30

חסרי האחריות

פרשת מניות הבנקים, פרשת פולארד, שביתת האחיות, משבר המים: כל אחד מאלה היה צריך להפיל ממשלות. אך אין מה לדאוג. אף לא שר אחד יקח על עצמו את האחריות. איש לא יבצע חארא־קירי על עצמו.

11

אנטון וחז"ל

יש עוד עבודה קשה לפני הסופר והמשורר אנטון שמאס. עד ש־ישתחרר ממוגבלות בלתי־הכרחית – המבקר דן מירון על אימרות חז"ל שכבלו את עטו של המחבר הערבי.

26

כושי רצה לנקום

כששמע כושי רימון על הקומזיץ התמים של הצופים, שהסתיים במכות־רצח, הוא רצה לגייס את חבריו ולצאת לנקום בשומרים הפרטיים של מועדון־הנופש. האם הענוש על מעשה שוובבות של בני 17 הוא בעיטות בראש, עד אובדן הכרה? האם מנעה את הנקמה.

25

מותו יעזר לחברין

ליאורה אבינדורי כבר סלחה לאביה, שהרג את בנה, עופר, ואת עצמו – עופר היה ילד אוטיסט. והוריו מנציחים את זיכרו ואת זכר הסב, בפעילות למען האוטיסטים.

19

אסתר המבריקה



שלא כנהוג, נהרו הפעם התל־אביבים לירושלים, לבלות במסיבה הגדולה של השבוע. ריקודה של הירושלמית הצעירה אסתר ברק (בתצלום) בתו של השופט אהרון ברק, השאיר את רישומו העז אפילו על מרקדים ותיקים ומנוסים שבאו מן השפלה.

22

גיתית הסתבכה שוב



כל העיתונים ה־יומיים ציטטו הש־בוע את העולם הזה, כי הוא היה המקור היחידי שסיפק מי־דע והטיל אור על דמותה המיוחדת של גיתית זהבי (בגלופה: בציור של חברה), הישראלית שנ־עצרה בלונדון, בחשד ש־רצחה את בעלה.

38

פרס מידרדר

ראש הממשלה, הרדוף על־ידי תסביך־האמינות, הצליח השבוע להמריד נגדו אפילו את חבריו הקרובים במיפלגה. „הוא נראה עייף," אמר ח"כ ממורמר. „איש שמחכה ל־העביר סוף־סוף השרביט..."

8

המדורים הקבועים:

מיכתבים – מכלה הקוצים	3	**יומן אישי** – הפייפ של	
איגרת־העורך – מיכתב־איום		אנור אל־סאדאת	21
בתגובה לפירסום	4	**לילות ישראל** – גם בירושלים	
תשקיף – הכלבים והמשיח	5	מבלים	22
במדינה – השקדיה	6	**דף חדש** – הסכנה השמאלנית	26
הנדן – אף אחד לא קם	11	**הטרוסקום** – חשיבותה של	
אנשים – כלב ושמו בגין	12	שעת הלידה	28
מה הם אומרים – „אם לאשה יש		**גם זה וגם זה** – מארדונה	
מקצוע – למה שלא תעבוד?"	16	במנות קטנות	33
תשבצומן – רומן על החיים		**קולנוע** – דב משוחרר וצפרדע	
בכנסת (4 אותיות)	20	אומלל	34
הזוי – אידיאולוגיה, פסיכולוגיה.		**ריחל המרחלת** – להירטב תמורת	
סוציולוגיה	20	500 דולר	40
		שידור – חידושי לשון	42

רחל המרחלת מדווחת:

בתו של יהלומן ידוע הסכימה לקפוץ לבריכה בבגדיה — תמורת 500 דולר ● **זזית כהן**, מהפוסטר המפורסם, מתחתנת עם **עופר יעקובי** (2.1 מטר) ● **קמיל נייקרק** בכל זאת חוזר אל **קלרה רוז** — ובעוד חודשיים החופה ● **אריק לביא** תורם את קולו לאיכות־החיים בשכונתו ● גם אחרי מותו של **יילי ברגר** יש סביבו סקנדאלים ● 500 שמות חשובים במסיבה לכבוד תינוקת שטרם קשרה קשרים חברתיים — בתם של **יפה כפיר ואורי גרבנאי** ● **אורי אלוני ושרה נויידרפר** קנו פנטהאוז.



"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ◆ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 232262/3/4־03. תא־דואר 136 ◆ העורך הראשי: אורי אבנרי ◆ עורך־משנה: דוב איתן ◆ עורך תבנית: יוסי שגיו ◆ רכזת מערכת: ענת סרגוסטי ◆ עורך ביתוב: גיורא נוימן ◆ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ◆ עורך דסק: יפתח שביט ◆ ראש המינהלה: אברהם סיטון ◆ מחלקת המדעות: רפי זכרוני ◆ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ◆ הדסה: "הדסה החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב חומה ומגדל 2 ◆ הפצה: "גד" בע"מ, תל־אביב, רחוב יד חרוצים 7, טל. 377056.

קו יק.

דברים חמורים מתרחשים בממלכה העצמאית הנקראת "האגף לחינוך דתי במישרד־החינוך". מנהל האגף, יעקב הדני, משליט בבתי־הספר שתחת פיקוחו אווירה של פחד וחשבון, ומנהיג מדיניות המנוגדת ניגוד גמור למדיניותו של מישרד־החינוך. הוא מצליח למנוע מיפגשי־נוער יהודיים־ערביים, חותר תחת האינטגרציה ומרכין ראש לפני החרדים, הדורשים להפריד בין בנות לבנים.

לפני כמה שבועות (העולם הזה 4.6.86) חשף גיורא נוימן את המסתתר מתחת לכיפה הממלכתית, והביא את סיפורו של בצלאל שפרן, המחנך הדתי הוותיק, שהכריז מילחמה על הרוח החומיניסטית השולטת באגף. בשל דיעותיו העצמאיות, שעליהן הוא מכריז ללא מורא, איים מנהל־האגף להעמיד את שפרן לדין מישמעתי, ואף ניסה להמריד נגדו את חבריו לעבודה.

הפירסום גרר התפתחויות חדשות.

מדווח גיורא נוימן:

יעקב הדני וצבא המפקחים שלו רגילים לפעול בצינורות בירוקרטיים ולפזר איומים על נייר־מיכתבים רישמי של מישרד־החינוך. אך עם פירסומים בעיתונות אין הם מסוגלים להתמודד.

כאשר פירסם העולם הזה את סיפורו של בצלאל שפרן, מנהל בית־הספר התיכון הדתי המקיף באשדוד, גאה הזעם בקרב העסקנים הדתיים במישרד־החינוך: התגובה המיידית היתה שיגורו של מיכתב בוטה, החתום על־ידי המפקח אריה ארד (ראה גלופה), שכלל את האיום המרומז: "...התחפרות בעמדות אלה (שלך) ומתן פומבי בלתי־הולם להם. עשויים לפגוע במוסד אותו אתה מנהל."

משמעותו המפורשת של האיום הגיעה לאוזני שפרן רק בעל־פה, מפי השמועה. מישהו דאג להפיץ שאם שפרן לא יסתום את פיו, יסיר האגף את הכרתו ואת פיקוחו מבית־הספר. במילים אחרות — להורי התלמידים ייאמר כי בית־הספר איננו עוד דתי.

בכינוס של מנהלים ומפקחים דתיים בירושלים הזהיר הדני את המשתתפים שלא ללכת בדרכי המורה מאשדוד. "שפרן הוא אוייב מנהל־האגף להעמיד את שפרן לדין מישמעתי, ואף ניסה להמריד נגדו את חבריו לעבודה.

הפירסום גרר התפתחויות חדשות.

מדווח גיורא נוימן:

יעקב הדני וצבא המפקחים שלו רגילים לפעול בצינורות בירוקרטיים ולפזר איומים על נייר־מיכתבים רישמי של מישרד־החינוך. אך עם פירסומים בעיתונות אין הם מסוגלים להתמודד.

כאשר פירסם העולם הזה את סיפורו של בצלאל שפרן, מנהל בית־הספר התיכון הדתי המקיף באשדוד, גאה הזעם בקרב העסקנים הדתיים במישרד־החינוך: התגובה המיידית היתה שיגורו של מיכתב בוטה, החתום על־ידי המפקח אריה ארד (ראה גלופה), שכלל את האיום המרומז: "...התחפרות בעמדות אלה (שלך) ומתן פומבי בלתי־הולם להם. עשויים לפגוע במוסד אותו אתה מנהל."

משמעותו המפורשת של האיום הגיעה לאוזני שפרן רק בעל־פה, מפי השמועה. מישהו דאג להפיץ שאם שפרן לא יסתום את פיו, יסיר האגף את הכרתו ואת פיקוחו מבית־הספר. במילים אחרות — להורי התלמידים ייאמר כי בית־הספר איננו עוד דתי.

בכינוס של מנהלים ומפקחים דתיים בירושלים הזהיר הדני את המשתתפים שלא ללכת בדרכי המורה מאשדוד. "שפרן הוא אוייב מבית. הוא מתעלם מהוראות הרבנות הראשית, ומתראיין בצמה אנטי־דתית כמו העולם הזה..."

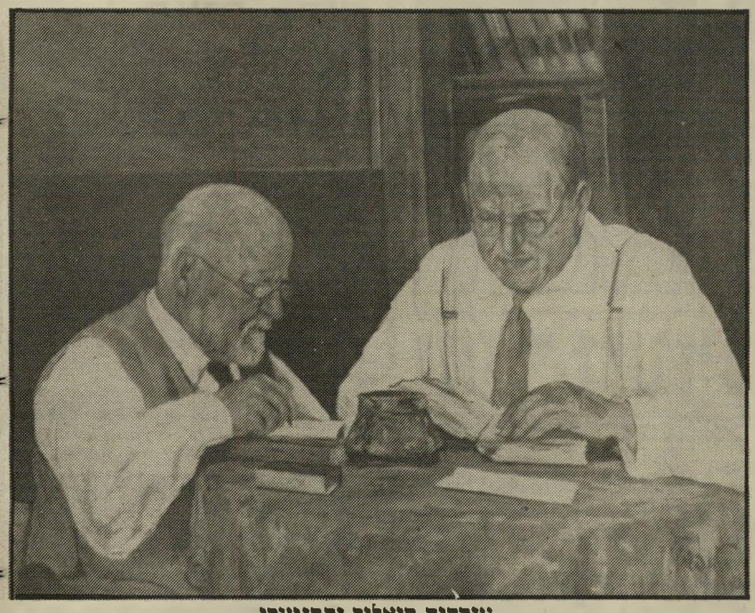
ביתתים לא התחילה לפעול הוועדה שמינה מנכ"ל מישרד־החינוך, אליעזר שמואלי, לחקור באיומיו של מנהל־האגף על שפרן. הדני פשוט מצפצף על הוועדה. מה עוד שאחת משני חברי הוועדה היא אשה וחילונית — שושנה בייר מאירגון תמורים.

בצמרת מישרד־החינוך רוגזים על הדני ומזדהים בחשאי עם שפרן. כי המורה מאשדוד מבטא, בעצם, את עמדתו הרישמית של המישרד, בעוד שמנהל־האגף חותר תחתיה. בדיון שהתקיים באחרונה במישרד, כשהודיע הדני כי מנוי וגמור עימו שלא לקיים מיפגשי תלמידים יהודיים־ערביים, רגז עליו שמואלי וצעק. השר, יצחק נבון, הוסיף בדרכו האופיינית: "ארון הדני, הפעם באמת עברת את הגבול!" אך ידי השניים כבולות. כי הדני נהנה מאוטונומיה רחבה, מכוח החוק.

הימים האחרונים סיפקו דוגמה נוספת כיצד מתנהלים העניינים בחינוך הדתי.

מזה שבועיים לא נקרא עוד הסקטור הדתי במישרד־החינוך בשם "אגף" אלא בשם "החינוך הדתי" בלבד. השינוי המילולי העלה את הדני בדרגה וחיזק את עצמאותו. באותו הזמן החליט הדני לחלק פרסי־חינוך מטעמו לבתי־הספר הדתיים — בנפרד מפרסי־החינוך שמחלק הנשיא, בהמלצת השר. הוא בחר באופן שיירותי בכמה בתי־ספר, מבלי לקיים כל הליך בחירה מסודר. בכך עורר עליו שוב את חמתם של פקידים בכירים במישרד, אך להדני לא איכפת. הפרס יחולק בקרוב, במעמד הרבנים הראשיים.

רק דבר אחד מוציא את הדני מכליו — פיו סומים שליליים בעיתונות. בעניין זה הוא אינו לומד לקח, ואחרי כל פירסום הוא דואג שיישלח מיכתב־איום למורה הדתי שהעז להמרות את פיו. מתן פומבי לאיומים גורר איומים חדשים, והדני הולך ומסתבך.



עורכים ביאליק ורבניצקי
200 אלף שקל וחמישה תקנים נוספים

הנדון: פרסומים בעתון העולם הזה - "חומיניזים יהודי"

1. קיבלתי צילום של הפרסום הנ"ל ונדהמתי לקרוא התוכן.
2. מאחר וידוע לך, כי בנושאים האלה עמדת הרבנות הראשית שונה, וכי רוח הדברים נוגדת עמדת החינוך הדתי, אני חמה שמצאת שוב לנכון לתת להם פרסום.
3. הפרסום הנוסף, ודווקא בכמה המוכרת כאנטי־דתית, מאלצת אותי שוב לבקש ממך לשקול מחדש עמדותיך. ○

קטע ממיכתבו של המפקח אריה ארד
"דווקא בבמה המוכרת כאנטי־דתית..."

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

השר. כי למרות הקיצוצים הנוראים בתקציב, החליט להעמיד תוספת תקציבית של כ־200 אלף שקלים לטובת מיפעלים טיפרותיים חשובים.

סכום זה לא בא מן האוצר. הוא גוייס על־ידי קיצוצים פנימיים כואבים בתקציבי היחידות השונות של המישרד.

ובעיצומו של שבוע הספר קיבל השר עוד שתי החלטות: להגדיל, מחמישה לעשרה, את מיספר התקנים של סופרים שיועסקו על־ידי מישרד־החינוך בהוראה בבתי־הספר, וכן להגדיל ב־25% את התמיכה במועצת הספר העברי.

ישראל כהן, דובר מישרד החינוך והתרבות, ירושלים

● ● ●

מכלה הקוצים

על הרב שהדריך את הבלשים במ"לאכתם (העולם הזה 2.7.86)

חבל שבציטוט מספר האגדה הסתפקתם רק בחלק הראשון, בו לימד רב אלעזר את הבלש כיצד להבחין בין תלמיד חכם, פועל וגנב.

כי סוף המעשה מעניין עוד יותר. לפי האגדה, כאשר שמע המלך על בית־הספר לבלשות של הרב, הוא מינה אותו לתופש־גנבים רישמי, מה שלא מצא חן בעיני כמה יהודים («אתה מוסר עמו של אלוהינו להרוגה").

על כך לא נשאר רב אלעזר חייב. כדיברי האגדה, שלח להם (כנראה התשובה הנצחית של שומרי חוק): «קוצים אני מכלה מן הכרם!"

שאול אמסטרדם, חדרה

● ● ●

על פרחים ועל כינים

עוד על ספר האגדה (העולם הזה 2.7.86).

לא לחינם קראו ביאליק ורבניצקי לספר האגדה שערכו בשם אנתולוגיה. הלא פירוש המלה, ביוונית, הוא מיבחר פרחים.

ואכן, אפשר למצוא בספר האגדה פרחים מפרחים שונים, החל ממובאה ידועה "יין — רובו קשה ומיעוטו יפה!" ועד "לגילויים די משונים מסוג: «רוב בנים דומים לאחי האם!" ו«שום (הירק החריף) הורג כינים שבבני המעיים!"

מרים דינר, תל־אביב

● ● ●

יותר מהר מהטלוויזיה

על ידיעה בלעדית של מדור הקולנוע (העולם הזה 2.7.86).

כנראה שזה לוקח לאנשי החדשות של הטלוויזיה בירושלים 48 שעות כדי לקרוא גליון של העולם הזה. עובדה:

ביום השלישי האחרון בערב יכלו תל־אביבים צמאי־אינפורמציה לקרוא במדור הקולנוע של העולם הזה כי שילטונות פולין מנעו, מסיבות פוליטיות, את בואו של הבימאי הפולני כז'ז'טוף זאנוסי לפסטיבל־הסרטים בירושלים.

וביום החמישי, 48 שעות יותר מאוחר, גילתה גם הטלוויזיה הישראלית את הידיעה הזאת, והקדישה לה כמה שניות שידור במבט לחדשות (בליווי ראיון עם בימאית פולניה גולה).

שלום בירנבך, תל־אביב

● ● ●

כבודו של זיגל

על כוונה אפשרית של ניצב בנימין זיגל להיכנס לפוליטיקה (העולם הזה 2.7.86).

לפי מיטב זיכרוני לא ניסה מעולם, מלבד מיקרה אחד, שום קצין־מישטרה ישראלי את כוחו בפוליטיקה.

והמיקרה האחד, זה של סגן־ניצב חנא חדאד, שניסה את כוחו ברשימה ערבית בבחירות האחרונות לכנסת, ולא עבר את אחוז החסימה, רק צריך לפקוח את עיניו של בנימין זיגל מפני הבושות האפשריות בדרך זו.

כבוגר בית־ספר פולני לקצינים (צבאיים) בוודאי יידע זיגל לשמור על כבודו ויימנע מבזיון מיותר.

אברהם ברינתן, חיפה

● ● ●

גם זאת וגם זאת

על שמו של מדור בהעולם הזה.

אתם כאלה אנשי קידמה, כאלה מאמינים בשוויון האשה, והנה גיליתי כי מדורה המעולה של דניאלה שמי נקרא דווקא גם זה וגם זה. מדוע שלא ייקרא, לפחות, גם זה וגם זאת?

זיווה קומיסר, נתניה

כדאי לשמוד על הלחם!

רובם של קוראי העולם הזה **מקפידים. מאז ומתמיד. לקרוא אותו שבוע אחר שבוע. כך הם יכולים ללמוד דברים חדשים שבוע אחרי שבוע, כפי שאכן עשו הקוראים בשני גליונות עוקבים של** העולם הזה, **שהופיעו החודש לפני 25 שנה.**

במדור קוצו של צבר **היה למפיק' האימרות האגדתי, טוסבראהינדי, מה לומר על האימרה הנדושה** שלח לחמך על פני המים.

● בשבוע הראשון של יולי 1961 הציע: «אל תשלח לחמך על פני המים, כי ברבות הימים לא תמצא כלום!"

● ובשבוע השני של יולי 1961 הוא היה עוד יותר ספציפי: «אל תשלח לחמך על פני המים, כי ברבות הימים לא יישאר לך מה לאכול!"

דו תשקיף

דוחפים את טמיר ללונדון

ידידיו של דויד קימחי, הרוצים להבטיח שימשיך לשמש כמנכ"ל מישרד־החוץ גם אחרי הרוטציה, מנסים למצוא מישרות אחרות לאברהם ("אברשה") טמיר, שתפקיד זה הובטח לו בעבר.

רעיון אחד הוא למנות את טמיר בשגריר בלונדון. רעיון שני הוא למנותו במנכ"ל משותף, שישרת רק את עזר וייצמן, שיהיה שר בלי־תיק במישרד־החוץ.

בלישכתו של השר וייצמן הגיבו על הרעיונות בביטול גמור. „מנכ"לים מתמנים על־ידי הממשלה, ולא מר קימחי הוא שיקבע את עתידו של אברשה," אמר וייצמן להעולם הזה.

הליכוד מרוצה מהשביתה

בכירים בליכוד מרוצים מכך שעד כה גרמה שביתת־האחיות נזק פוליטי רק לשר־הבריאות, מוטה גור, ואילו השרים הכלכליים של הליכוד הצליחו להישאר בצל.

ההישג נרשם, בין השאר, לזכותו של עדי הלפרין, איש־יחסי־הציבור של אחיות בתי־החולים. הלפרין, חבר מרכז־חרות ומקורבו של רוני מילוא, התפרסם לפני שלוש שנים, כאשר שלמה להט הדיח אותו מתפקידו כמנהל מסע־הבחירות העירוני שלו, אחרי שהוא השמיע ביטויים גיזעניים פרועים.

שופט עליון הוצע לתפקיד היועץ

אחרי הדחתו של יצחק זמיר, הוצעה מישרת היועץ המישפטי, בין השאר, גם לאחד משופטי בית־המישפט העליון.

על־פי הנוהג, יועצים מישפטיים פורשים מתמנים בדרך־כלל בשופטים בעליון, ולפי מסלול־קידום בלתי־רישמי זה, היתה ההצעה כרוכה, לכאורה, בירידה בדרגה. אולם השופט לא ראה בהצעה עלבון או סחיטות־כבוד. להיפך. הוא התייעץ עם ידידים ואמר שהמישרה מתאימה לטמפרמנט שלו, ורק אחרי שיקול ממושך ירד העניין מעל הפרק.

הרשימה הסופית של המועמדים לתפקיד כללה שלושה שמות: מרדכי בן־דרור, יוסף חריש ואורי שטרוזמן — שלושתם שופטי בית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

התיק הספרדי — לדולצין

בעיקבות מיכתב־התתפטרות של דויד אביו מחברותו בהנהלה הציונית — מיכתב שהגיע בדואר — עובר התיק שלו, זמנית, לאריה דולצין. כך ישמש דולצין בראש המחלקה לקהילות ספרדיות — מישרה השמורה לספרדיה הספרדית העולמית.

בינתיים ממשיך לזרום למבקרת הסוכנות עוד ועוד מידע על הסתבכויותיו של אביו, הנמצא כנראה באפריס. למישטרה טרם הוגשו תלונות.

מי שירידת את אביו בראש המחלקה יהיה כנראה הנציג השני מטעם הספרדיה הספרדית, חבר־ההנהלה ללא־תיק אשר אוחיון, איש תמ"י. על מיקומו המתפנה של אוחיון יתמודדו אנשי מיפלגת העבודה בספרדיה, הח"כ לשעבר יחזקאל זכאי והח"כ יצחק פרץ.

ההברעה המוסית על המינויים תתקבל על־ידי המיליונרים המנהלים את הספרדיה, ליאון תמן וסטיבן שלום.

אחיות פרטיות לדיאליזה

חולי־כליות, הנזקקים לדיאליזה בבית־החולים בילינסון, החליטו השבוע לארגן לעצמם אחיות פרטיות ולהביאן לבית־החולים. כל עוד נמשכת השביתה.

האסיר מיזרחי: פרס ב„הילטון"

משה מיזרחי, אסיר בכלא שטה, יקבל השבוע, בטקס חגיגי במלון „הילטון" בתל־אביב, את הפרס למיפעל המצטיין. הוא יעלה לבימה כנציג מיפעל־הזיתים של קיבוץ בית־השיטה, שבו הוא עובד מזה זמן, כמנהל־עבודה בקרייצור. הטקס ייערך בהשתתפות אשת נשיא־המדינה.

מיזרחי, המרצה עונש של ארבע וחצי שנות־מאסר, ישתחרר בקרוב מהכלא, בתום שני־השלישים, וביתרת השליש ישהה בקיבוץ וימשיך לעבוד במיפעל.

ליברלים יצביעו ברגליים?

המקורבים למיפלגת המרכז הליברלי מחכים בדריכות לראות כמה מבין 500 חברי מועצת־המיפלגה יגיעו לכינוס הראשון של מוסד זה, שיתקיים השבוע.

ההרגשה היא כי רבים מן המצטרפים כבר הצביעו ברגליים. אחרי האבזבה שנגרמה בגלל המהומה הגדולה בוועידת־הייסוד, והחשש הוא כי בין המסתלקים יש גם רבים שנבחרו כחברי־מועצה.

בחירת מן — בספק

בית־הדין העליון של המפד"ל ידון ביום החמישי השבוע בעתירה נגד בשרות כהונתם של כמחצית מהדירקטורים ב„בנק המיזרחי".

העותר, חבר־המיפלגה חנניה ויינברגר מרחובות, טוען כי הדירקטורים מונו שלא כדין, בניגוד לחוקת המפד"ל. הדיון בעניין התעכב עשרה חודשים, בשל הציפיה למסקנות דוח־בייסקי, ואין קשר ישיר בינו לבין בחירת משה מן כמנכ"ל הבנק.

אך אם תתקבל העתירה, תיפסל גם ההחלטה על מינויו של מן, או כל מאן־דהוא אחר, שמונה באחרונה על־ידי מועצת־המנהלים לתפקיד בבנק.

באותו היום יידונו גם תלונות שונות על סטיות מטוהר־הבחירות בבחירות הפנימיות לוועידה, ביניהן תלונה מרמת־גן על זיופים בקלפי מס' 4503.

מועצת־הפועלים נגד הוועד

ועד עובדי חטיבות הקשר והמערכות של תדיראן בחולון, המייצג 3800 עובדים, נאבק בניסיונותיה של מועצת־הפועלים הסתדרותית בעיר להדיחו, להקים תחתיו שני ועדים נפרדים, ולדחוף לתוכם את נאמני ההנהלה.

הוועד מנה בתלונה לוועדת־הביקורת של ההסתדרות וגרם שם למבוכה רבה, כי ההסתדרות היא, בעצם, הבעלים של המיפעל.

בתדיראן־חולון יש עוד שני ועדים. המייצגים ביחד 700 עובדים נוספים. ועדים אלה החליטו לסכל את מזימת־הפיצול, והתחילו לפעול לאיחוד מלא עם הוועד הגדול.

אבו־עלי שוב בכלא

עבד־אל־עזיז („אבו עלי") שאהין שוב נמצא בבית־הסוהר. הפעם: בעמאן.

שאהין, שישב 17 שנים בבתי־הכלא בישראל ונחשב כמנהיג של כל האסירים הביטחוניים, נדרש לפני שנה מהארץ והגיע לירדן. כעת הוא נעצר על רקע דרישותיו של המלך חוסיין את אנשי פת"ח.

אייזנברג לעיסקי מו"פ

שאול אייזנברג, נכנס לעיסקי מו"פ בישראל, והקים חברה בשם „חימיד". כמנהל החברה התמנה אילן תחילה, לשעבר יועצם הצבאי של שרי־ביטחון רבים.

החברה תעסוק בפרוייקטים של יישומי־לייזר, בין השאר ברפואה, ותפעיל מעבדות מחקר במכון הלב של תל־השומר, בירושלים ובכור הגרעיני בנתל־שורק.

עד כה, כבר הושקעו בחברה שלושה מיליון דולר.

לוחצים על הירושלמים

בעלי מיפעלים בירושלים מאיימים בהחרפת המשבר עם התחברה הכלכלית לירושלים. שלה הם משלמים רמי־חכירה — אם לא יימצא עוד השבוע פיתרון לתשלומים המוגדלים והמוגזמים, הנדרשים מהם.

בעלי־המיפעלים התחילו ללחוץ על ח"כי חרות הירושלמיים, שלא יובלו עוד להתחמק מהברעה בין החברה הממשלתית לבין התעשיינים.

החברה היא אחוזה ליכודית, וגם התעשיינים — הסובלים מן המדיניות המכוונת לדחוק אותם אל איזורי־תעשיה בשטחים הכבושים — הם ברובם תומכי הליכוד.

פרקליטים פורשים

צמרת מישרד־המישפטים נחלשה מאוד בימים האחרונים: כבר לפני חצי שנה החליטו שלושה מהפרקליטים הבכירים ביותר לפרוש משרות־המדינה ולפתוח מישרד פרטי. הם התבקשו לחכות עד הפגרה, וכעת הם סורשים.

השלושה — רפאל יראקי, דניאלה גורני וחיים לירן — פותחים במשותף מישרד בירושלים.

הכלבים נובחים והמשיח לא עובר

אברהם־מנדל שניאורסון, הרבי מלובביץ, גילה לאחרונה לחסידיו מדוע מתי־מהמה מלך־המשיח: ריבוי הכלבים והחתולים בארץ.

הרבי מתלונן, בשמו של המשיח, על הנוהג לגדל חיות־מחמד ולהתקשר אליהן ריגשית, ובייחוד הוא זועם על כך שאפילו למדורי־הילדים בעיתונות הדתית חודרות לאחרונה תמונות של חיות טמאות.

תמורה בהולנד

התחלה של תמורה בעמדותיה של הקהילה היהודית בהולנד ניכרת בעיקבות סמינר, שאורגן על־ידי המכון לדיאלוג יהודי־פלסטיני — אירגון הפועל מאז 1982, בקרב היהודים והפלסטינים החיים בהולנד.

בסמינר, שנמשך שלושה ימים, השתתפו כ־40 יהודים ופלסטינים. אחת המשתתפות היתה כתבת של אר־אי־נה, העיתון היהודי העיקרי בהולנד. לאחר מכן פירסם העיתון כתבה אוהדת על הסמינר, אשר זכה בסיקור גם בעיתונות הכללית.

רובינשטיין מספח את קלקיליה

בשבוע שעבר בוטלה מירכזת הטלפונים הירדנית בקלקיליה, והמנויים באיזור חוברו לרשת הארצית של בזק. בהזדמנות זו סופחו המנויים לאיזור־החיוג של כפר־סבא.

אמנון ריבינשטיין ממשיך בעניין זה את המסורת של שרי־התיקשורת הקודמים, אנשי־הליכוד, שעשו כל מאמץ לספח לישראל את רשת־הטלפונים בגדה — וזאת מבלי להרחיב את התשתית או לשפר את השרות שם.

הנושאים

שילטון החוק במדינה מחמוטט — ולישכת עורכי־הדין מגנה את דרום־אפריקה

סוף־סוף גילתה לישכת עורכי הדין בישראל אומץ־לב בלתי־רגיל ועשתה כמה מעשים נועזים ביותר. ראש־הלישכה, עורך־הדין מנחם ברגר, שלח מיברק־גינוי חריף לדרום־אפריקה, על מדיניות האפרטהייד שלה, והלישכה יצאה בנזיפה לאוסטריה על בחירת ולדהיים.

באותו הזמן קרו במדינת־ישראל כמה וכמה דברים שהסעירו את הציבור, אבל לא זכו משום־מה בהתייחסות של הלישכה הנכבדה. יתכן שהלישכה ומוסדותיה עסוקים עדיין באחד העניינים החשובים ביותר שעלו על סדר־יומה בשנים האחרונות: חשיפת מקורותיהם של עיתונאים שפירסמו כתבות על עורכי־דין. הלישכה מגלה עניין רב בכל עורך־דין המצולם בעיתונות, ובתי־הדין שלה אינם נרגעים עד שהם מוציאים צווי־מעצר ומטילים קנסות על העיתונאים המסרבים לחשוף את מקורותיהם. עניין זה הוא בעל חשיבות כה גדולה ללישכה, שהיא מוכנה לרוץ איתו עד לבית־המישפט העליון.

יתכן שזו הסיבה שבגללה לא הספיקה הלישכה להתייחס למאורע אחר שקרה במדינה: חצי שני שבויים באופן בלתי־חוקי בעליל על־ידי הזרוע הממונה על שמירת ביטחון־המדינה. הלישכה גם לא אמרה דבר בעניין מישפטי־מוסרי אחר: שיבוש הליכי מישפט בשתי ועדות־חקירה רישמיות, על־ידי בכירי השב"כ.

לישכת־עורכי־הדין, החוקרת ביסודיות כל תלונה של עורך־דין על קולגה שהעליב אותו, לא מצאה לנחוץ לומר אף מילה על החלפתו של היועץ המישפטי, יצחק זמיר, ששירת את המדינה בנאמנות במשך שמונה שנים, ביועץ מישפטי חדש בזוריזות של יום.

וכאשר שמעה הלישכה כי נשיא המדינה, עורך־דין במיקצועו גם הוא, חנן את ראש השב"כ ושלושת אנשיו על עבירות הפוגעות בנפשו של שילטון־החוק, עבירות של רצח, שיבוש הליכי־מישפט, הדחת־עדים ושחיתות של שופטים בוועדת־חקירה, מילאה הלישכה את פיה מים.

מבין בעלי התפקידים הרישמיים בלישכה היה רק אחד שהציל את כבודה. עורך־הדין יעקב רובין, יושב־ראש ועד מחוז־ירושלים, יצא בגינוי חריף על חלקו של היועץ המישפטי החדש בפרשת־החנינה, על פירושו למילה "בריעבד" ועל החלפתו הפיתאומית של זמיר. אבל קולו נותר קול קורא במדבר.

יושב ראש־הלישכה, עורך־הדין מנחם ברגר, לא היה בארץ בעת ההתרחשויות האחרונות. הוא חזר יום לפני שבג"ץ התחיל לדון בחנינה. ביום שבו פתח בג"ץ את דיוניו, נערך טקס קבלת חברים חדשים ללישכת עורכי הדין, כמה מאות מטרים מבית־המישפט העליון. ראש־הלישכה בירך את עורכי־הדין הצעירים, ולא התייחס כלל לנושא שבו דן הבג"ץ במרחק קטן משם. אפשר היה לחשוב כי ראש־הלישכה חושש מעבירת סוב־יודיצה, ולכן אינו מתייחס בפומבי למאורעות המסעירים את המדינה. העולם הזה פנה אליו בשאלות אלה.

אמר עורך־הדין מנחם ברגר:

אומנם בימים הטרופים לא הייתי כאן, אבל אינני מתחמק מתשובה. לגופו של עניין: אומנם מקובל עלינו שאין כלל הסוב־יודיצה חל על דיוני בג"ץ, אבל לא יהיה זה נבון והוגן, כאשר בג"ץ עומד להכריע תוך שבוע־שבועיים בעניין, שאני אצא בהכרזות.

ההחלטה בקשר לדרום־אפריקה היתה החלטה שלי אישית. אני שלחתי את המיברק כראש הלישכה. ביררתי וראיתי שאנחנו היינו הלישכה היחידה שעשתה זאת, אפילו ברדיו הצרפתי דיברו על זה. עשיתי זאת, כי בנושא האפרטהייד יש קונסנזוס לאומי. ב־עניינים שאינם בקונסנזוס אינני יכול לפעול כך, כי אז יגידו "מי שמך?"



ראש־לישכה ברגר
רק קונסנזוס!



עורך־דין רובין
הצלת הכבוד

שקלתי לכנס את מוסדות־הלישכה ביום הראשון לשיבתי ארצה, מייד עם תחילת הבג"ץ. שוחחתי עם גבריאל קלינג ועם עוד חברים, והתברר לי שאין קונסנזוס, והמחנה מפולג. החלטתי שאני לא אכניס פירוד נוסף למחנה הזה.

אני לא חושב שזמיר הוחלף מהיום להיום. הרי זמיר התפטר חודשיים לפני־כן, והיו ממנים יועץ מישפטי בסופו של דבר. אולי היתה קצת פזיזות בהחלפתו. אבל הבה נחדד זאת: אנחנו יצאנו בתמיכה בזמיר, נתנו לו גיבוי כאשר עשה מה שעשה שנה קודם לכן. הרי אי־אפשר לתת לו גיבוי יום־יומי. אני בעצמי הצהרתי, בלי לכנס מוסדות, לפני שנה, שאנחנו עומדים מאחוריו.

עניין צורת החלפתו של זמיר — זה כבר עניין של טמפרמנט וגישה. הרי התחלף שר־המישפטים בינתיים, ולשר החדש יש גישה אחרת וסיגנון חדש. לא אמרתי שאני מצדיק את המעשה, אבל זה סיגנון וטמפרמנט וסיטואציה. ובכלל, האם יש קרושה ביועץ המישפטי, שצריכים תמיד להתייצב מאחוריו? בכל מיקרה יש לקבוע רק לגופו של עניין.

כשחזרתי ארצה, ראיתי מה שעשו לשלוש הפרקליטות. סיפרו לי שהיתה ישיבת־מועצה בלישכת עורכי־הדין, והיתה תגובה מאוד מימית. אז מייד כתבתי מיכתבים לשלוש הפרקליטות. גיניתי את מה שעשו להן, ואמרתי שאני עומד מאחוריהן.

בדברים שלגביהם יש קונסנזוס, אני יכול להתערב ואיש לא יגיד "מי שמך?" אבל בעניין השב"כ ואוטובוס 300 אין קונסנזוס. גם על החנינה כבר קראתי מחקרים ארוכים. אם יש לנשיא זכות לחון לפני מישפט או לא. ולכן, עד שיכריע בג"ץ, אנחנו לא נכניס את ראשנו.

יש ציבור של 9000 עורכי־דין במדינה, ציבור גדול ומגוון. קראתי אפילו ש־100 עורכי־דין חתמו על מיסמך־תמיכה בנשיא על החנינה. שמעתי גם מה שאומר עורך־הדין יעקב רובין. היינו בטקס חלוקת־התעודות בירושלים, והוא אמר שיש לשמור על כבודו של מוסד היועץ המישפטי ואסור לפגוע בו. אני שמעתי ורציתי לשפשף את העיניים!

אני מקבל קיטעי־עיתונות גם מהתקופה שלא הייתי כאן, וקראתי שרובין תקף את היועץ המישפטי החדש והשתמש במילים בוטות נגדו. אז איך זה הולך יחד?

אני לא בטוח שאנשים יבינו את ההבחנה הדקה, כאילו רובין תומך במוסד של היועץ המישפטי, אבל תוקף מעשים שעושה היועץ. העלולים לפגוע בכבוד המוסד. אני לא אוהב להכניס את ראשי לפוליטיקה. כאשר אני מוצא נושא לא־קונטרוברסלי אני יוצא איתו.

אפילו לעניין דרום־אפריקה, שבו יש קונסנזוס, היו אנשים שאמרו לי: "מדוע לא שקלת את היחסים עם דרום־אפריקה? ומה יגיד מישרד־החוץ?" את זה אני מוכן לקחת על גבי, אבל נושא שאני יודע שהציבור חצוי לגביו לפחות חצי־חצי, אני אצטרף למחנה זה נגד אחר? אני לא פרימדונה, לא בשביל זה בחרו בי כראש־הלישכה. למשל, בעניין ולדהיים, אני הייתי נגד הגינוי. חשבתי שלא כדאי להתערב בעניינים פנימיים של אוסטריה. אבל לא קיבלו את דעתי, ולא היתה לי ברירה.

"אני איש הליכוד"

דיום, לעניין השב"כ והחנינה, יש בכלל ריח פוליטי, ולכן לישכת עורכי־הדין לא תתערב. לישכת עורכי־הדין אינה איגוד מיקצועי, היא התאחדות מיקצועית של בעלי מיקצוע אקדמאי. אני חולק על־כך שהבחירות ללישכה הן פוליטיות. אני לא חולק על זה שפרופסור דויד ליבאי, שעמד בראש הלישכה לפניי, הוא איש־המערך ואני איש הליכוד, אני גם לא מסתיר שאני איש־הליכוד, אבל הצבעו עבורי גם אנשי־מערך. שיקוליי בניהול הלישכה אינם פוליטיים. עד לסיום הפרשה בבג"ץ אנחנו נשב ונבדוק את העניין, מבחינה מיקצועית. אם אנחנו מתערבים, אנחנו דורכים על קרח דק מאוד.

יש לי חושים בריאים, ואני חי בתוך עמי. אילו חשבתי שאני מייצג 75% מעורכי־הדין, הייתי יוצא בהכרזות, על־פי דעת הרוב. אבל אני לא פרימדונה, שיכול לצאת נגד הרוב. אני לא ערכתי סטטיסטיקות ולא מישאל־עם, אבל אני יודע שאין קונסנזוס ולא חד־משמעיות, ולכן אני לא אטול על עצמי זכות לצאת בהצהרות. אני גם לא חושב שציבור עורכי־הדין יבחר באדם שהוא יותר מדי עצמאי, ויעשה מה שהוא חושב, בניגוד לדעת הרוב. יבחרו תמיד באדם שקול, המייצג קונסנזוס.

עד כאן דבריו של ראש־לישכת עורכי־הדין.

זהירות ושמרנות אופייניות תמיד למיקצוע עריכת־הדין, אבל לאחרונה נשמעים קולות בין הפרקליטים הזורשים התערבות נמרצת יותר בשאלות חיוניות למדינה: שאלות שהן בנפשו של שילטון־החוק, כמו פרשת מעמדו של היועץ המישפטי והחנינה לאנשי השב"כ.

אילנה אלון

במדינה

העם

פרייארים בבית־החולים

סוף־סוף מתמרדים הפרייארים נגד הג'ובניקים והמימסד המטפח אותם. החיילות הקרביות של בתי־החולים ממשיכות להילחם

הטלוויזיה צילמה את החולים הנטושים, הרדיו ריאיין כל מי שיש לו פה, העיתונים כתבו מיליוני מילים על שביתת־האחיות. אך זו נמשכה יום אחר יום, והמערכת כולה עמדה מולה חסרת־אונים.

כמו כל שביתה, הנושא המרכזי נמדד בשקלים. האחיות הן בעלות מיקצוע נחות בדירוג החברתי. הן מקופחות בהשוואה לפקידות־הבנקים, שמיקצוען קל לאין־שיעור.

קרה להן מה שקרה למיקצועות „נשיים", כמו מיקצוע ההוראה: מכיוון שההנחה היא שהאשה העובדת אינה המפרנסת הראשית במישפחה, ושהנשים ממילא אינן נוטות למרידות, מדורגים מיקצועות כאלה בתחתית הסולם.

אולם יש לבעיית האחיות היבט נוסף. היא מהווה חלק מכלל „תיסמונת הפרייארים" במדינה.

העבודה השחורה. לא מכבר התלונן חייל קרבי שהוא חש את עצמו כ„פרייאר", לעומת חבריו הג'ובניקים, הנהנים מכל טוב בעוד שהוא דפוק. הרמטכ"ל ראה צורך להגיב על כך במיכתב אישי לכל חיילי צה"ל. הוא דיבר על אידיאליזם והקרבה, אך לא אמר אף ברמז שהוא מתכוון לעשות משהו לשינוי המצב. הפרייאר הדפוק נשאר דפוק.

במיקצוע האחיות קיים מצב רומה. יש בו חלק „קרבי" — האחיות העובדות בבתי־החולים, העומדות בלחץ מתמיד, העובדות „מסביב לשעון", העושות לילות כימים. הן החיילות הלבנות העושות את העבודה השחורה.

לעומתן יש אחיות „ג'ובניקיות". גם עבודתן חשובה, כמו עבודתם של חיילי־התחזוקה. אך הן עובדות בתנאים הרבה יותר נוחים, בלא הלחץ הנפשי והגופני של אווירת בית־החולים.

אחיות בתי־החולים — ה„פראייריות" של המיקצוע — הן המתקוממות על כך. אחת המטרות האמיתיות שלהן היא לשחרר את אירגונם המיקצועי משליטת הפקידים של ההסתדרות, המשליכים את יהבם על הג'ובניקיות שבמיקצוע. הן רוצות להקים אירגון מיקצועי לוחם של אחיות בתי־החולים. רק כך, הן סבורות בצדק, יוכלו להילחם על תנאי עבודה ושכר, שיתאימו למיקצוע שלהן.

אילו היתה קיימת אגודה מיקצועית של חיילים, היו החיילים הקרביים תובעים, מן הסתם, להקים לעצמם אירגון דומה.

מרד הפרייארים. מול התביעה הפשוטה והצודקת הזאת של אחיות בתי־החולים עומד המימסד המאוחד: ההסתדרות (שהיא מעביד מרכזי במיקצוע זה, בעורה מעמידה פנים של נציגת העובדים), הממשלה (שהיא במיקרה זה סוכנות של ההסתדרות) ושאר חלקי המימסד.

מחיר המאבק הוא מחריד. אך האחיות צדקו, השבוע, כאשר החליטו שמוטב לנהל מאבק עד הסוף במחיר יקר, מאשר להשאיר מצב שיוליד מאבקים בלי־סוף במשך חודשים וש־נים.

זוהי אולי הפעם הראשונה שבה מתמרדים הפרייארים במדינה. ופרייאר מתמרד שוב איננו פרייאר.

סקופ

דפנה ברק שמעה במו אוזניה מה אמר שמיר לשלום בחושך

דה קרה לאור הברקים ולקול הרעמים.

האורות והקולות התאימו מאוד לנושא: פרשת־השב"כ.

באותו יום ועקו כותרות־העיתונים על ההתפתחויות האחרונות בפרשה המסעירה. „מקורבי שמיר" ו„מקורבי ראש השב"כ" הטיחו האשמות.

„לא ידעתי על כל העניין עד לפני שישה חודשים: אין לי כל קשר ל־עניין" אמר שמיר. לדיברי „מקורביו" המיסתוריים. ואילו ראש השב"כ צוטט, על־ידי „מקורביו", הלא־פחות־מיסתוריים, כמי שאומר את ההיפך. הוא פעל „בסמכות וברשות", כפי שנאמר במיסמך בחתימתו שהוגש לנשיא־המדינה, לצורך קבלת החנינה על רצח, הדחה לעדות־שקר וכו' וכו'.

שני הגיבורים — יצחק שמיר ואב־רהם שלום — נראו כשני מתגוששים, העומדים לטרוף זה את זה בחמת־זעם.

אבל באותו הרגע הם נפגשו בחשאי, במחשכים, בידידות רבה.

לגמרי במיקרה, אני הייתי שם.

מיפגש בחושך

דה היה ביום החמישי בערב, ה־3 ביולי, ערב יום־העצמאות של ארצות־הברית.

השגריר האמריקאי, תומאס פיקרינג, ערך במעונו בהרצליה־פיתוח מסיבת־קוקטייל המונית לכל המי־זמי. זוהי גולת־הכותרת השנתית לכל המתחכחים והמתחככות למיניהם, והוא צפן בחובו גימיק אמריקאי לחוגגים.

בגן הסמוך למעון הוצב דגם של פסל־החרות, הלהיט התורני של הקיטש האמריקאי. אחרי נאומו הקצר של השגריר כבו האורות, הושלך הס, והפסל החל פולט זיקוקין־די־נור. הברקים והרעמים של הזיקוקין פלחו את הדממה והחשיכה.

באותו הרגע רמז לי חיים קופמן, ראש הקואליציה, לגשת אליו. הוא עמד בפאתי הרחבה, שהפכה בימה לערב אחד. בקושי הצלחתי לנווט את עצמי אליו בחשיכה. עזרה לי השימלה הכחולה־מוזהבת של רעייתו, חנה, ששימשה לי כסימן־דרך.

כשהגעתי אליו לבסוף, נרהמתי.

במרחק של מטר ממני הס־תודדו שני האנשים המדוברים ביותר במדינה, המצויים בעי־מות חריף: יצחק שמיר ואב־רהם („אברום") שלום. כל זה ממש מתחת לאפו של ראש־הממשלה, שימעון פרס.

שניהם לבשו חליפות אפורות, והצליחו שלא לבלוט בשטח. לשלום זה היה קל במיוחד, כי יש לו הופעה אופיינית של איש־מודיעין. אפשר לראות אותו מאה פעמים, ולא לזכור מי הוא. רק קומץ מן הנוכחים במקום ידעו את זהותו.

„ידע כללי..."

איך זה קרה?

כמה דקות לפני כן שוחח קופמן

שיחה סודית



ראש־השב"כ שלום (ליד פצוע) אחרי ההסתערות על האוטובוס
„ידעתי, לא ידעתי..."

הפגישה בין השניים נערכה כפגישה בארבע עיניים ובארבע אוזניים. זו היתה שיחה גלויה בין שני האנשים היחידים היודעים את האמת בפרשה המחפחלת, שני אנשים — יצחק שמיר ואברהם שלום — שגירסותיהם סותרות זו את זו

עם יוסף צ'חנובר, הקשור כיום בבנק דיסקונט, ודן איתו בעניית רקנאטי. לפתע הצטרף אליהם שמיר, חייכני ולבבי. לא ניכר עליו כלל המתח של הימים האחרונים, בגלל חלקו בפרשת־השב"כ.

עוד הם מדברים, ולפתע ה־גיח מאי־שם ראש־השב"ב־ה־מתפוטר וניגש ישר אל שמיר.

קופמן וצ'חנובר זזו משם בנימוס, מכיוון שהניחו שיש לשניים אי־אלה הדורים ליישר ביניהם. קופמן הזעיק אותי למקום.

חנה, אשתו, ואני עמדנו קרוב מאוד למקום. שוחחנו „סמול טוק", אך אוזניי היו כרויות כאפרכסת לעבר השניים. אני חייבת להודות שלא קלטתי מילה ממה שאמרה חנה קופמן.

הייתי בטווח־שמיעה של הפגישה, ובין הבזק להבזק של הזיקוקין הייתי גם בטווח־ראייה.

נזכרתי במה שאמר לי לא־מכבר בנימין ג'יבלי, „הקצין הבכיר" שהיה אחד מגיבורי פרשת העסק־ביש בשנות ה־50. ג'יבלי אמר לי שאחרי הוויכוח בינו ובין פינחס לבון, שר־הביטחון בימי הפרשה, שהכחיש כי נתן לו בארבע־עיניים את ההוראה לבצע את העסק־ביש (הנחת הפצצות במצריים) לא דיבר עימו עוד לעולם. NEVER AGAIN („לעולם לא עוד!") אמר ג'יבלי.

והנה עמדו שמיר ושלום, התחבקו בלבביות ובהתרגשות, למרות שניתן היה לחוש את המתח באוויר.

קלטתי רק קיטעי־משפטים. בין השאר:

שלום ושמיר (במעורבב): „מה כולם...כן ידע, לא ידע..."

שלום: „...אבל ידעת..."

שמיר: „ידעתי, לא ידעתי... זה היה ידע כללי..."

שלום: (עונה משהו).

שמיר: „...נו, ידע־כללי..."

הבינותי ששמיר הודה בידע כללי על פרשת החיפוי, אך הכחיש את ידיעת הפרטים.

יש לזה משמעות רבה. ב־29 במאי אמר שמיר: „יש לי אמון מלא בראש השב"כ. הוא פעל כהלכה. הדרג המדיני ידע את מה שהיה צריך לדעת. גם אני, כראש־הממשלה בזמן שקרו האירועים, ידעתי על מעשי ראש־השב"כ."

ואילו בראשית השבוע שעבר אמר שמיר: „פרס ידע ראשון על הפרשה" מקורביו ניסו לערער את אמינותו של ראש־השב"כ, הטוען ששמיר ידע על כל פעולותיו. אך שמיר לא נראה זועם על שלום. להיפך.

בעל־אוזניים. לא היה להם מושג כי יש זוג־אוזניים נוסף לשיחה, ומכאן חשיבותה. השניים לא עמדו לפני ועדת־חקירה שעלי־הם לשכנע אותה בצידקתם, ולא היה להם צורך „לסדר" את העובדות. זו היתה שיחה גלויה בין שני האנשים היחידים היודעים את האמת בפרשה המחפחלת, שני אנשים שגירסותיהם סותרות זו את זו.

„אילו היה שואל..."

האמת, כך התגלה בשיחה, היא באמצע: שמיר לא אישר כל פרט בפרשה הארוכה של החיפוי. מצד שני, היה לו „ידע כללי" על ההתפתחויות. אילו רצה, יכול היה להרחיב ידע זה.

שר בכיר בליכוד, שנודע לו על דבר הפגישה, אמר לי: „מה זאת אומרת — ידע כללי? גיבוי כללי? ידע כללי היה גם לי: בזמנו שאלתי: מדוע יושב נציג השב"כ בוועדת־זורע? ענו לי: השב"כ עומד על כך, כשם שהצבא עומד על־כך שיישב בוועדה נציגו, המכיר את המערכת הצבאית. כלומר: גם אני ידעתי. אילו הייתי חוקר אז יותר, אולי הייתי יודע יותר."

שמיר, שהיה אחראי במישרין לשב"כ, אמר בשיחה שהיה לו „ידע כללי". הוא היה חייב לדעת יותר. אם לא ידע יותר, משמע שנמנע במתכוון מלשאול ולחקור.

זוהי המסקנה הבלתי־נמנעת משיחה סודית זו.

הרעיון בוטל

היה לסיפור המשך: בלילי־שבת היה שמיר צריך להתראיין ביומן־השבוע בטלוויזיה. זה היה אמור להיות ראיון ראשון עם שמיר על פרשת השב"כ. הוקצבו לכך שבע־שמונה דקות־מירקע, במיסגרת כתבה ארוכה אף יותר על ההשתלשלויות בפרשה, מנווית־עינו של שמיר.

ברגע האחרון — ביום השישי בבוקר — הודיעו דובריו של שמיר שהוא לא יתראיין.

מקורביו אומנם טוענים כי השיקול העיקרי שהינחה אותו הוא שאם הוא אינו חפץ בכך שהתיקשורת תעסוק ותחטט בלי־הרף בפרשה — אז הוא עצמו צריך לתת דוגמה.

השמועה הרווחת יותר, הן במיסדרונות־הטלוויזיה, הן בקרב גורמים בכירים ביותר במערך — היא שנטיית שמיר לתת את גירסתו מול פני האומה בערב־שבת היתה חיובית. הנטייה הזאת השתנתה באורח פיתאומי ביום השישי בבוקר, בעיקבות מאורע שקרה לילה קודם לכן — ביום החמישי בערב.

האם פגישתו הנרגשת של שמיר עם ראש־השב"כ שיכנעה אותו שלא כדאי לו לתת ראיון, שבו היה אמור לסתור את גירסתו של שלום?

הפגישה הסתיימה בחיבוק עז, ושמיר סנה אלינו, מתבדח ומתחייך, באילו לא קרה דבר. מייד לאחר מכן עזב את המסיבה.

שלום, לעומת זאת, לא הצליח להסתיר את התרגשותו. משוחחתי עימו דקות אחדות לאחר־מכן, הוא נראה מבולבל למדי. אחר־כך התערה בקהל הרב ונבלע בתוכו.

הפגישה בין השניים נערכה כפגישה בארבע־עיניים ובאר־



שמיר וארנס
להסביר ולהצהיר!

אחת התכונות המוזרות ביותר של פרשת־השב"כ המחודשת נוגעת לשר־בלי־תיק משה ארנס.

ארנס הוא האיש־שלא־היה.

ביום התקרית של האוטובוס בקו 300 כיהן ארנס כשר־הביטחון בממשלת יצחק שמיר.

כאשר נודע (אך לא פורסם עדיין) כי נחטף אוטובוס ונעצר ברצועת־עזה, מיהר ארנס למקום, כפי שעשו גם ראש־המטה־הכללי, משה לוי, וראש־השב"כ, אברהם שלום.

כל השלושה האלה – ארנס, לוי ושלום – נכחו במקום בכל השעות הארוכות שלפני ההסתערות ואחריה. הם עמדו ביחד, דיברו זה עם זה, וממש לא יתכן כי נעשה משהו בשטח שלא היה ידוע לכל אחד מן השלושה.

על לוי ידוע כיום כי נתן את הפקודה להרוג את כל החוטפים בעת

האיש שלא היה

ההסתערות. הפקודה לא בוצעה, מפני שהמסתערים לא היו בטוחים ששני הצעירים היו אומנם חוטפים.

על אברהם שלום ידוע כיום כי נתן את הפקודה לרצוח את שני החוטפים שנלכדו חיים.

ואילו ארנס יצא חלק מכל הענין. שום רבב לא דבק בו.

מדוע?

אומנם, מבחינת הפיקוד הפורמאלי, אין ארנס מופקד על השב"כ. גוף זה, כמו המוסד, כפוף במישרין לראש־הממשלה.

אולם ארנס היה במקום. ארנס היה עד־ראייה. ארנס ראה, בלי ספק, את החוטפים בעודם בחיים. ארנס שמע בלי ספק את הוראות הרמטכ"ל והשב"כ. קשה להעלות על הדעת שמישהו משני אלה היה מקבל החלטה כלשהי מבלי להתייעץ עם האיש הבכיר ביותר והשר היחידי שנכח במקום.

ארנס היה הראשון שהכריז עוד באותו היום כי „על המחבלים לדעת שלא ייצאו חיים מפיגוע טרוריסטי!" – ניסוח המעיד שארנס היה שותף להחלטה הבלתי־חוקית שלא להשאיר בחיים אנשים הנופלים בשבי, והנמצאים במעצר חוקי. זהו פשע־מילחמה.

ארנס, שידע בלי ספק את האמת, לא חש לעזרת האלוף יצחק מרדכי, שהיה כפוף לו בליל התקרית גם מבחינה פורמאלית. בדרך הארוכה של העלילות, החיפוי ועדויות־השקר, שפגעו במרדכי, שתק ארנס.

אולם ארנס יצא בריא ושלם מכל הענין. איש אינו מאשים אותו. איש אינו מטיל עליו אחריות גם כיום. איש אינו דורש ממנו לפחות להסביר ולהצהיר.

החיוך של ארנס, ההופעה הג'נטלמנית, החזות האינטלקטואלית – כל אלה מספיקים כדי שלא יערבבו אותו בפשעים המחרידים, שקרו בנוכחותו ומתחת לאפו.

ואולי מאמינים בליכוד ובמערך שכדאי לשמור עליו, למיקרה שיצחק שמיר יסולק על־ידי הפרשה מן הבימה הפוליטית, ויהיה צורך להציג מועמד אחר מהליכוד לראשות־הממשלה.

מדיניות

שרות לאוייב

ממשלת־ישראל עומדת עתה בראש המחנה של שונאי ישראל, המבקשים לקשור את ישראל לדרום־אפריקה

עיוורון מוזר היכה את ישראל. מדינת־היהודים הוכחה בסנוורים בכל הנוגע לרפובליקה הפאשיסטית של דרום־אפריקה.

בעולם הרחב על כל חלקיו — העולם הראשון של המערב, העולם השני של הגוש הקומוניסטי והעולם השלישי של אפרו־אסיה — יש תמימות־דעים גמורה לגבי המדינה הלבנה בקצה היבשת השחורה. דרום־אפריקה עומדת כיום באותו המקום שבו עמדה גרמניה הנאצית לפני 50 שנה.

דרום־אפריקה היא מדינה מאוסה. העולם כולו מתעב אותה. יש ויכוח על הצורה הטובה לטפל בה — ויכוח שבו מעורבבות נימות רבות של צביעות, התחמקות והעמדת־פנים. אך ויכוח זה אינו נוגע לשיכבה המתקדמת של כל העמים, האינטליגנציה, התיקשורת, אנשי־דת, מעצבי דעת־הקהל. שם יש אחידות־דעות גמורה בין ניו־יורק ומוסקווה, סטוקהולם ולוסאקה: דרום־אפריקה היא מדינה גיזענית ניבזית, המצורעת של העולם, סמל הרע.

ורק ישראל, מדינת שארית־הפלי־טה, מתעלמת לחלוטין מן הקונסנזוס העולמי הזה. כאילו אחז בה טירוף משונה, היא מתעקשת להימצא בחברת המדינה המצורעת — וכך להטביע גם על עצמה את אותו חותם.

סולידריות לגיזענים. כל ישר־אלי היוצא לחו"ל כדי להשתתף בפו־רום בינלאומי כלשהו — ימני או שמאלי, פוליטי או מיקצועי — לומד חיש־מהר כי המשוואה ישראל־דרום־אפריקה מרעילה את האווירה בכל מקום. אויבי ישראל מטפחים מישוואה זו בכוונה, ידידי ישראל מתגוננים מפניה נואשות, מרבית הציבור תוהה, ומשתכנע בהדרגה שיש בה אמת.

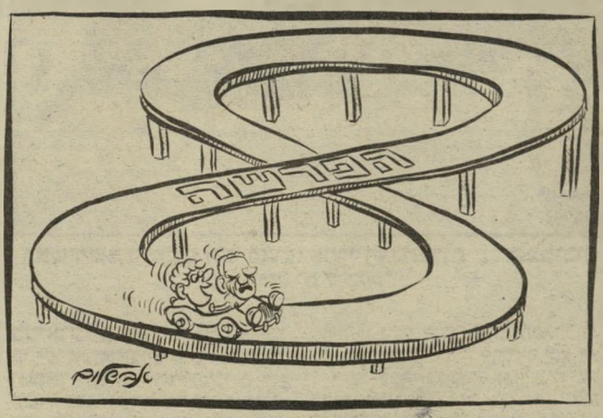
ממשלת־ישראל, כאחוזת־דיבוק, עומדת בראש המחנה של אויבי ישראל. היא עובדת במרץ, 24 שעות ביממה, כדי לספק נשק ותחמושת לשונאי המדינה.

השבוע הוציאה חרושת זו מתחת לידיה סידרה חדשה של כלי־נשק לאויבי ישראל:

● סגן שר־החוץ של דרום־אפרי־קה אמור לבקר בישראל ולהיפגש עם אישי־שילטון — וזאת בשעה שכל העולם הנאור הטיל איסור על ביקורים כאלה.

● תיזמורת ישראלית חשובה עומדת לצאת לסיור־הופעות בדרום־אפריקה, בתירוץ השקוף של „בקשה מצד הקהילה היהודית".

● להקות גיזעניות מדרום־אפ־ריקה, המבוססות על עקרונות הא־פארטהייד, הוזמנו להשתתף בפסטיבל בישראל. ביניהן: מקהלה לבנה ומק־הלה של קווזילינגים שחורים.



„אל תדאג! תיכף נצא מזה!"

ברור לחלוטין כי ממשלת־ישראל, בהנהגת הסוציאליסט המדופלם שימ־עון פרס, סגן־נשיא האינטרנציונל הסו־ציאליסטי, מטפחת בשקידה את היח־סים עם מדינת־הגזע ושוברת את החרם העולמי. דוחף לכך ראש־הממשלה הבא־בקרוב, שר־החוץ יצחק שמיר, המרגיש בלי ספק בליבו סולידריות עמוקה לאחים־לאומנים.

מול טימטום תהומי כזה, כל נימוקי־ההגיון — שלא לדבר על נימוקי־מוסר — הם חסרי־אונים.

בג"ץ

השקריה

מיכל שקד, הפרקליטה שהופיעה בבג"ץ נגד החנינות לאנשי־השב"כ, היא טיפוס מיוחד

„הופעה מבריקה." אמר מי ששמע את מיכל שקד מופיעה בבג"ץ נגד החנינה לאנשי־השב"כ. לא היתה בכך הפתעה למי שמכיר את הפרקליטה קצוצת־השיער.

מיכל שקד היא דמות בלתי־שיגר־תית בקהילה המישפטית בישראל. כבר בזמן לימודיה בפקולטה למישפ־טים בירושלים התבלטה מיכל. היא נבחרה לערוך את חוברת־ההרצאות בדיני־עונשין של פרופסור שניאור זלמן פלר, הגאון המבריק של הפ־קולטה. לא היה זה תפקיד קל להעלות על הכתב את ניסוחיו הדקים־כשערה של הפרופסור, אבל מיכל עשתה זאת.

אחרי סיום לימודיה עבדה מיכל זמן־מה בנציבות־המדינה והתמחתה



פרקליטה שקד
השופטת התפטרה

שם בדיני־עבודה. לפני שבע שנים, כאשר החלה שביתת־הפרקליטים ומאבקם על שכרם, היתה זו מיכל שהופיעה נגדם מטעם המדינה. מעבי־דתם של הפרקליטים, לפני בית־הדין לעבודה. אבל אחרי זמן־מה עברה מיכל מנציבות־המדינה לפרקליטות־המדי־נה, במחלקת הבג"צים, והפכה בעצמה לעסקנית נלהבת בוועד־הפרקליטים.

אז ניצבה בצד השני של המיתרס. או הופיעה בטלוויזיה בשם הפרקליטים השובתים, וזכתה בהערכה רבה.

שיעמום על הבמה. לפני שלוש שנים החליטה מיכל כי מיצתה את עצמה בעבודתה בפרקליטות, והחליטה לעבור לשפיטה. אין זה דבר קל להשיג תפקיד כשופט־שלום. הרבה מישפ־טנים נאבקים על מיספר המקומות המ־צומצמים בשפיטה, ורק מעטים זוכים בכך. לפני שנתיים מונתה מיכל כשר־פטת־שלום בתל־אביב.

כשופטת־שלום מתחילה הועסקה כשופטת־מקומית. הובטח לה כי אחרי זמן קצר תעבור לדון בתיקים רגילים של בית־מישפט־השלום. אולם הזמן התארך מאוד, וההבטחה לא קויימה. כאשר עברה שנה, ומיכל עדיין מצאה את עצמה דנה בחריגות־בניה, עברייי־נים ששפכו אשפה על המידרכה ובעלי כלבים שהתירו להם לעשות את צרכיהם בפומבי, החליטה לוותר על הכבוד שבשפיטה ולמצוא לעצמה עבודה המתאימה יותר לטמפרמנט שלה. היא התפטרה מעבודתה המ־שעממת כשופטת־שלום.

התפטרותה הפתיעה רבים. מישפ־טנים הנלחמים שנים על תפקיד שיפוטי לא יכלו להבין מהלך כזה של מי שכבר זכה בתפקיד. אבל מי שהכיר את מיכל לא הופתע. היא הולכת בכל דבר עד הסוף.

בחירה מוצדקת. בתקופה שבה פרשה מיכל מהשפיטה, החל עורך־הדין מיכה קירש לברר את האפשרות לפתוח סניף למישרדו הירושלמי בתל־אביב. קירש היה בזמנו פרקליט מחוז־ירושלים, והכיר את מיכל גם בעבודתה כפרקליטה וגם במילחמתה לזכויות הפרקליטים. הוא הציע לה לעבוד במישרדו בתל־אביב. מיכל עברה למישרד בכיכר־המדינה, ולאחרונה ייצגה את מיה קוך, האשה שגילתה פרשת־שחיתות בתנובה ושפוטרה מע־בודתה כתוצאה מכך.

כאשר החליטו 12 המרצים למישי־פטים להצטרף גם הם לעתירה לבג"ץ, בעניין פרשת־השב"כ, חיפשו עורך־דין מתאים. אומנם נמצאים ביניהם כמה מהמוחות המבריקים ביותר בשטח המישפט בארץ, אולם איש מהם לא הופיע לאחרונה בבית־המישפט, ויש שלא הופיעו שם מעולם. לכן נזקקו לעורך־דין. המרצים מאוניברסיטת־ירושלים פנו למיכה קירש, והוא הע־ביר את הטיפול לידי מיכל שקד. היא הצדיקה את בחירתה, בהופיעה בצד מישפטנים מנוסים כמו אמנון זיכרוני.

פשעים

אנטומיה של שור

הם מחפשים יהלומים ויודעים היכן למוצאם

אנשי מחלק המודיעין של היחידה המרכזית במישטרת מחוז תל־אביב שוברים את הראש. מאז ראשית 1986 ארעו באזור תל־אביב עשרה מיקרים של שוד יהלומים. שללם של השודדים הסתכם ביותר משני מיליון דולר. שי־טות חקירה מתוחכמות שנקטה המישי־טרה, כמו השתלת סוכנים סמויים במילטשות, נכשלו.

בכל מעשי השוד והפריצה ניגנבו יהלומים לא מעובדים בגודל בינוני וגדול. סחורה כזו אפשר למכור רק לבעלי מיקצוע שילטשו אותה. היה־לומים השדודים יכולים להגיע רק לאחד משני יעדים: לסוחר בחו"ל או למלטשה בארץ שתקנה מהשודדים את שללם. אפשרות שלישית היא תסריט של בעל מלטשה ה„מארגן" שוד במלטשה של עצמו, ואחר כך גובה את דמי הביטוח, וגם נשאר עם היהלומים.

אות מצוקה מהבים. בתיקי ה־מישטרה יש הפרדה בין מעשי־שוד ומעשי־פריצה. ניתוח המיקרים הבאים שארעו לפני מספר חדשים העלה את

(המשך בעמוד 10)

פרס: כן ולא

חברי לישכת מיפלגת־העבודה, שהתכנסו לישיבה ביום חמישי שעבר בבית־המיפלגה ברחוב הירקון בתל־אביב, אירגנו את המוראל הגבוה, שאיפיין אותם עד לפני חודש־תור־שיים.

לא עוך ביטחון עצמי מופגן והערצה בלתי־מוסתרת לשימעון פרס, שהצ־טיין כמנהיג הלאומי בהא הידיעה, לא עוד זילזול גלוי בליכוד המסוכסך.

מי שראה את הפרצופים ולא ידע את עילת ההתכנסות — יכול היה לחשוב כי מדובר בישיבת־אבל, שכונ־סה להספיד מישהו חשוב.

מוקדי משבר

על סדר־היום היה רשום סעיף אחד: פרשת השב"כ. אולם הת־נגדותו של פרס לעריכת הדיון — שהיתה נחרצת, עד כמה שפרס יכול להיות נחרץ — העמידה בספק את קיום הדיון.

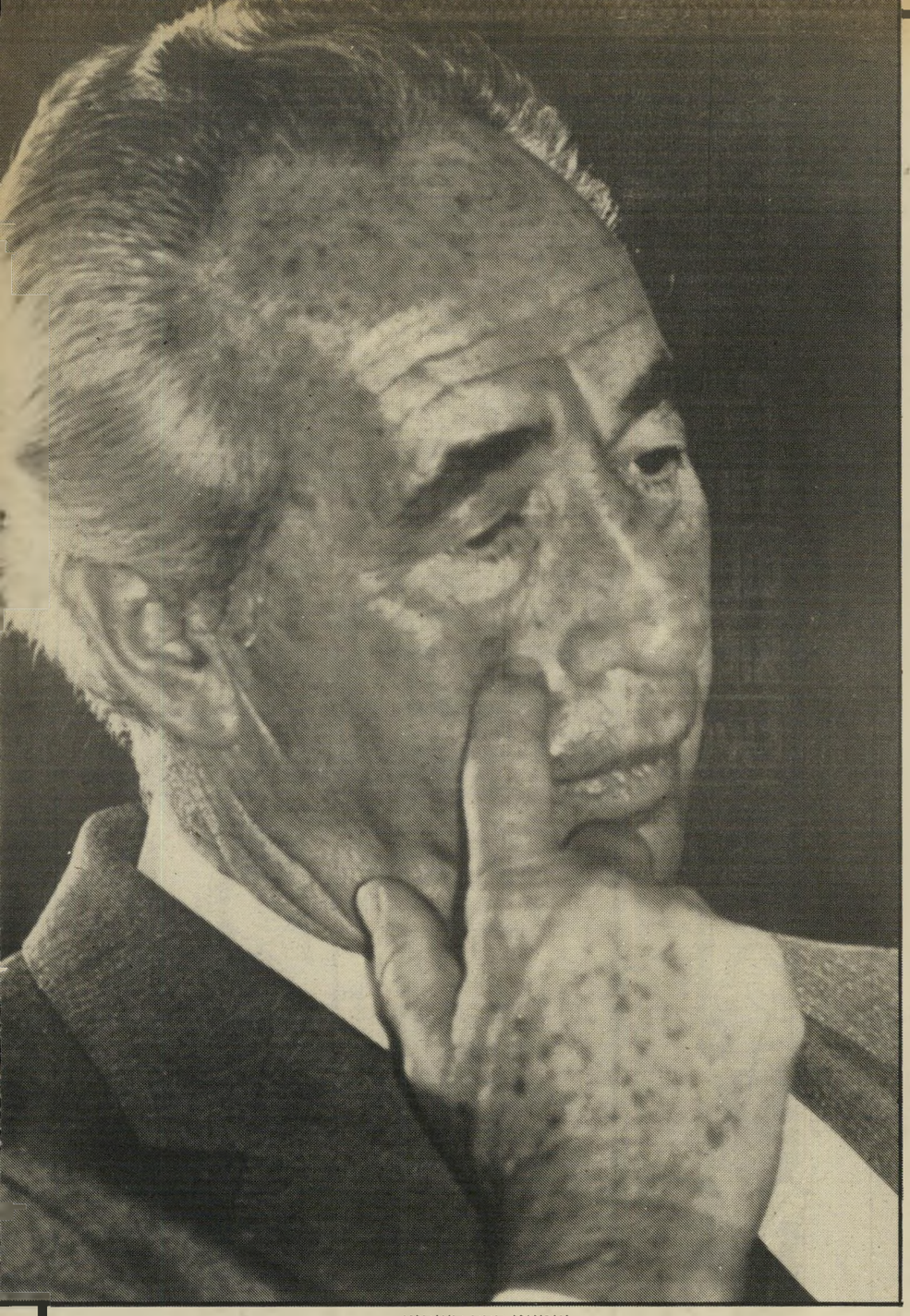
דקות ספורות לפני פתיחת הישיבה נועד ממלא־מקום מזכ"ל המיפלגה, מיכה חריש, עם פרס, העמיד אותו על חומרת המצב והזהירו: אם תתעקש על ביטול הדיון, החברים לא יוכלו עוד להבליג ויפתחו את הפה.

פרס נבהל, הציע מייד פשרה: נערוך דיון, אבל לא נכריע בו. ואז, בתחילת הישיבה, ביקש פרס את רשות־הדיבור והסביר לנוכחים כי כל עוד מתנהל דיון בבג"ץ, אין לקיים את הדיון ואין לקבל החלטות.

חבר־הכנסת אפרים שלום הציע ללישכה שלא לקיים דיון. ראש־הממשלה צידד בעמדתו, אף־על־פי שהסכים קודם לכן לעריכת הדיון, ואף תמך בה בלהט רב. חברים התמרמרו וביקשו הצבעה. ברוב של 21 נגד 20 הוחלט לקיים דיון. ואז הועלתה הצעה לקיים הצבעה חוזרת, הצבעה שמית. ראש הממשלה הצטרף לתביעה. תוצאות ההצבעה העידו יותר מכל על מצבו של פרס. 17 נגד, 23 בעד.

במוסד מיפלגתי, בפורום מצומצם,





שמעון פרס השבוע
אדם עייף, המחכה לרגע שבו יעביר סוף־סוף את השרביט

פרס מאבד גובה במיפלגתו. החברים מתייצבים נגדו. זה לא רק פרשת השב"כ

בנוכחותו של ראש־הממשלה, היו רוב החברים מוכנים להתייצב נגדו בגלוי. לא רק בישיבת „שרינו" הוא איבד גובה. גם בלישכת המיפלגה.

פרס, שהצליח במשך השנתיים האחרונות לטפח תדמית של איש ממלכתי, ובסקרי דעת־הקהל זינק למקום הראשון בין המנהיגים, מתחיל לצלול.

לא עוד ממלכתי, לא עוד פופולארי, לא עוד סמכותי.

חברים במיפלגה אומרים: בכל הפרשות האחרונות, שעמדו על סדר־היום הציבורי, ביטל פרס את דעתו לפני הליכוד. הוא שינה את דעתו מפעם לפעם, והיה עסוק בריצוי גורמים שונים.

בין השאר:

● **פרשת היועץ המישפטי לממשלה:**

פרס תמך ביוסף צ'חנובר, מי שהיה מנכ"ל מישרד־החוץ בזמנו של דיין. הוא טילפן לצ'חנובר, היושב באמריקה מטעם בנק דיסקונט, והציע לו את התפקיד. צ'חנובר הביע הסתייגות ואי־רצון. פרס שיכנע אותו לבוא לארץ ולדון על כך כאן, אחרי שהשיג את תמיכתו של יצחק שמיר. צ'חנובר הגיע במיוחד.

בינתיים התברר ששר־המישפטים, יצחק מודעי, מתנגד למועמד. פרס לא נלחם, לא כפה. הוא אף לא הציע למודעי לשקול את העניין. הוא קיבל את מועמדו של מודעי לתפקיד, ויוסף חריש הוא היועץ המישפטי לממשלה.

● **פרשת נגיד „בנק ישראל":**

ראש־הממשלה הבטיח לסגן שר־האוצר, ערי אמוראי, כי בתום כהונתו של הד"ר משה מנדלבאום יתמנה לתפקיד. הוא זכה בתמיכתו של שר־האוצר, ראו, יצחק מודעי. אמוראי קיבל את תמיכת מיפלגתו וסיעתה בכנסת. אך שר־האוצר החדש, משה ניסים, חשב אחרת. הוא ביקש למנות את הפרופסור מיכאל ברונו לתפקיד. פרס לא לחץ ולא כפה. ברונו הוא נגיד בנק ישראל.

● **פרשת השב"כ:**

בישיבות שרינו, לפני שבועיים, אמר שר־הביטחון, יצחק רבין, לפרס: „אתה טענת לפניי שכדי למנוע דליפות ופירסום תקדימים, אסור שתיערך חקירה. קיבלתי את דעתך, והלכתי איתך. איזה פרצוף יהיה לנו, אם אתה משנה את דעתך, ופיתאום אתה מאלה שדורשים חקירה? אני תמכתי בך שלא תהיה חקירה: את־ה הלכת לכנסת ואמרת דברים אחרים, ועכשיו אתה מבקש מאיתנו לתבוע חקירה."

פרס, שבדרך כלל מנהל את ישיבות „שרינו" בסמכותיות רבה, שתק. זו היתה ישיבה קשה עבורו. גם כאן יצאו החברים נגדו.

בכנסת, בדיון על הפרשה, הוא הופיע כמצטדק הלאומי. הוא הסביר שאין לו ממה לפחוד. אם יחליטו חקירה, יסכים. ובינתיים הוא לא החליט חקירה כן או לא, ואנשי מיפלגתו יוצאים נגדו.

מהשרים הבכירים ועד לחברי־הכנסת הפחות בולטים, רוצים במיפלגת־העבודה בחקירה. פרס לא החליט.

● **פרשת הדתיים:**

הפעם הראשונה שבה הורגשה התרופפות בסמכותו של ראש־הממשלה היתה במרכז מיפלגת־העבודה, ש־התכנס לפני שלושה שבועות. צעירי המישמרת הצעירה הפגינו. הם נשאו שלטים נגד עמדתו המתפשרת כלפי הדתיים, שיסו את נאומו בקריאות־ביניים, ובאופן מופגן לא הקשיבו לנאום. פרס, שלא נקט עמדה בכל עת השתוללות החרדים, נתקף בממ־

לכתיות עם שריפת בית־הכנסת. הוא כינס מייד מועצה לפיוס לאומי.

● **פרשת דוח בייסקי:**

עם פירסום המלצות דוח־בייסקי, לפני שלושה חודשים, החליטה הממ־שלה להתחמק מדיון. היא הקימה ועדת־שרים, שתדון בהמלצות הדוח. הוועדה עדין לא סיימה את דיוניה. נגיד אחד של בנק ישראל כבר התפטר, השני התמנה לא מכבר, והמלצות האישיות עדיין „נבחנות". חברו הקרוב של ראש־הממשלה, רפאל רקנאטי, מסרב להתפטר. השבוע ביקש הנגיד, בישיבת הממשלה, להשעות את רקנאטי. 10 שרים הצביעו בעד קיום הדיון, 6 התנגדו.

וראש־הממשלה נמנע.

● **עניינים מדיניים:**

גם בתחום המדיני פרס מגמגם. מכל התוכניות והרעיונות לפיתרון מדיני לא יצא דבר: לא פשרה טריטוריאלית, לא פשרה פונקציונאלית, לא אוטונומיה, לא מימשל עצמי. אפילו התוכנית הגרנדיוזית של פרס, המכונה „תוכנית מרשל למיזרח התיכון", שהעלה לפני האמריקאים, הפכה כבר מזמן לבדיחה עולמית.

● **בעיית המושבים והקיבוצים:**

שתי תנועות אלה נמצאות במשבר כספי עמוק. התנועה הקיבוצית פנתה עוד לפני שנה לפרס בבקשה להחליף הלוואות קצרות־מועד בהלוואות ארוכות־מועד. הם במשבר של קרוב ל־300 מיליון דולר. טענתם: אם לפני שנה היה ראש־הממשלה מתייחס אליהם, היו יכולים לגמור את הבעיות בפחות מ־100 מיליון דולר.

הבעיה היותר־חמורה הניצבת לפניו היא בעייתה החברתית־כלכלית של תנועת־המושבים. שליש מהתנועה נמצא במצב של לאחר יאוש, שליש זקוק לטיפול מהיר ולעזרה כספית גדולה, והשליש הבריא, המושבים הוותיקים, תרם את כל חסכונותיו לחולים. המצב בתנועת־המושבים הוא בכי רע. ראש הממשלה מבטיח לעזור. במיפלגת העבודה אומרים שמה שפרס לא עשה כראש־ממשלה לטובת שני גופים אלה, הוא כבר לא יוכל לעשות עוד, ובוודאי לא כשר־החוץ.

אמינות בכל מחיר

האווירה במיפלגה, אומרים פעילים מרחוב הירקון, דומה לאווירת־הנכאים של בחירות 77', סנוזס הלאומי בכל הקשור לתוכנית הכלכלית. שרי־הליכוד היו במיעוט. ההסתדרות ושר־האוצר שיתפו איתו פעולה.

כשהתחיל לדבר על צמיחה, כתב לו הפרופסור ברונו. מאבות התוכנית ה־

אלה הן פרשות רבות — מהמינוי של היועץ המישפטי החדש ועד המשבר הכלכלי, בין מצויים הקיבוצים והמושבים — המעורות נגדו תרעומת וטינה בתוך מיפלגתו, מיפלגת העבודה

אווירת־משבר. דיכאון. כאילו הכל יורד לטימיון. לפני שנה היו בטוחים שהנה סוף־סוף עלתה המיפלגה על דרך־המלך. החודשיים האחרונים מוכיחים את ההיפך הגמור.

פרסולוגים מציינים את נקודת איבוד־הגובה של פרס, ביום שיצא בתמיכה בתוכנית הצמיחה של גד יעקובי. עד אז הוא ביטא את הקונכלכלית, מיכתב זועם, שבו התריע כי כל רעיון כזה יהרוס את התוכנית הכלכלית. גם מורעי התנגד. בסופו של דבר התברר שגם פרס לא בדיוק התכוון לצמיחה, אלא בסך־הכל לעזרה לגופים מסויימים הקשורים במיפלגה: סולל בונה, קופת חולים, ענף הבתונה, ועוד.

כל אחת מהפרשות האלה עוררה פחדן. לא מעז לצאת נגד הליכוד. עייף. הדבר הכי חשוב לו זו אמינותו. הוא מוכן לשלם כל מחיר כדי לשמור עליה, ולהגיע לרוטציה בשלום.

אחד מחברי־הכנסת אמר שפרס נראה לו כמו אדם המסיים את תפקידו, הרוצה כבר להעביר את שרביט ראש־הממשלה לממלא־מקומו.

חברי סיעת־המערך בכנסת טוענים שפרס הוא בכל מיקרה האלטרנטיבה היחידה של המערך היום. אך שלא לייחוס הם אומרים „אי־אפשר אף פעם לדעת מה יילד יום במיפלגת העבודה."

חבר־כנסת בכיר הישווה את ימיו אלה של פרס לסוף ימי שילטונו של בגין. גם אז אמרו: ראש־הממשלה נראה טוב. הוא שולט במצב. הוא יודע מה הוא עושה.

פרס דומה לבגין. גם בהתייחסותו למחמאות הוא בטוח ש„קול המון כקול שדי", ומתבשם מקריאות־ההמונים. גם פרס, כבגין, מתבטל לפני תוארים. אצלו, כאוטו־דידאקט, אנשי־רוח ואינטלקטואלים הם בני־סמכה.

מי שאין להם בעיה להיחשף הם בעיקר חסידי פרס הנלהבים. חבר־הכנסת שמחה דיניץ: „כל מה שאומרים על פרס, אלה לשונות רעות. כל דבר שהוא יצה להעמיד במיבחן, תהיה ידו על העליונה."

בשבוע שעבר, במהלך הדיון הארוך בכנסת, הצטופפו חברי־הכנסת, ובתוכם ראש־הממשלה, מול מירקע הטלוויזיה, כדי לצפות במבט לחדשות. כשהופיע הדיווח מן הכנסת, התפרץ ראש הממשלה: „מה הם עשו לנאום שלי? זה הכל מה שיש להם להראות? מתוך נאום של שעה, הם מראים רק חמש דקות של צעקות קולניות!"

יותר מכל מעידה ההתפרצות הזו על מצבו הנוכחי של שימעון פרס.

(המשך מעמוד 8)

החשד שהשודדים נהנו ממידע מופלג ממש בסידורי־הביטחון החשאיים ב־יותר של המלטשות והמיפעלים.

המיקרה הראשון היה שוד במיפעל תכשיטים תכשיטי גולן ברמת־גן. המיקרה השני היה הפריצה המתוחכמת למפעל קרן אור ברמת־גן, פריצה שלוותה בפיצוץ הכספות במקום.

בתכשיטי גולן פעלה מערכת אזעקה מתוחכמת, המחוברת למוקד ברינקס. מוקד זה מצטיין בכך ש־עובדות המוקד יכולות גם להפעיל בשלט־רחוק אמצעי־מיגון מתוחכמים המותקנים במיפעל המוגן. בתכשיטי גולן היו מותקנים לחצנים, שעם הפעלתם מקבל המוקד אזעקה על שוד. לחצנים אלה נקראים „לחצני שוד".

כמה מאלה היו לחצנים אלחוטיים, הרומים לטבלת שוקולד קטנה והניש־אים בכיס. כל מה שצריך לעשות בזמן שוד זה להכניס את היד לתוך הכיס וללחוץ על הלחצן המעביר דרך ה־מרבות המותקנת במיפעל אות־מצוקה למוקד.

לאחר השוד סיפר אחד העובדים כי לחץ על הלחצן, אולם ללא תוצאות. בבריקה של מומחי ברינקס התברר כי המצבר הזעיר המותקן בלחצן היה ריק לחלוטין. עובדה זו נראתה מאוד מוזרה, לאור העובדה שהמצבר של הלחצן בנוי במיוחד לעבודה ביטחונית ויש צורך בכמה אלפי הפעלות כדי לרוקנו.

עבודה בחדשך. גם הפורצים שפוצצו את הכספות בקרן אור הכירו את מערכות־האבטחה של המקום. הם לא ביזבזו זמן על דלת הכניסה המוגנת והמשוריינת שבחזית. הם נכנסו ל־מיפעל דרך פירצה שפרצו בקיר של מיפעל־מחשבים סמוך.

השודדים, שהביאו עמם חומר־נפץ פלאסטי ונפצים חשמליים לפיצוץ הכספות לא טרחו להביא מצבר מהבית. הם השתמשו במצבר שהיה מותקן במקום. את כבלי החשמל שהובילו לנפצים סימנו הפורצים בסרט בידוד בצבע לבן, סימן מובהק לכך שעבדו בחושך. חבלנים הנאלצים לעבוד ב־אפלה מסמנים את הכבלים כדי להי־מנע מתאונות.

מדוע לא הדליקו הפורצים אפילו פנס? הם ידעו מה שהם עושים. כי בשניות שעברו עד שהצליחו הפורצים לנטרל את מערכת המיגון, היא שיגרה אות־אזעקה למוקד המישטרה. השוט־רים הגיעו, בדקו את הדלתות וכשראו שאין סימני פריצה על הדלתות והכל חשוך, הלכו לדרכם.

כר נרחב לפעולה. דווקא פרי־צת הכספות היתה הצד החלש של השודדים. בכספת הראשונה השתמשו בשיטה של פיצוץ מבפנים. בשיטה זו קודחים חור בדלת, או עוקרים את הידית ומשתמשים בחור שנוצר כדי להשחיל לתוך הכספת מיטען חומר־נפץ. כאשר מתפוצץ המיטען, גורם לחץ הגאזים להעפת הדלת.

לפי הערכת מומחים השתמשו ה־פורצים בכמות חומר נפץ הגדולה פי חמש מהכמות הדרושה. הדלת הענקית עפה, שברה קיר ונעצרה בחדרון סמוך.

הם הסתתרו בחדר־המדרגות ולא ידעו שחייהם ניצלו בנס. אילו הסתתרו בחדרון היו נמחצים למוות. אבל גם כך שללם היה עצום, למרות שהרבה תכשיטים רוסקו בפיצוץ.

ומי משלם את הנזקים? חברות־הביטוח. ואם כי חברות־הביטוח נותנות הנחה גדולה בתשלום הפרמיות למי־עלים המחוברים למוקד־אזעקה, הרי מסתבר שגם עם המוקדים המשוכללים ומערכות־האזעקה הממוחשבות. עדיין נותר לפורצים כר נרחב לפעולה.

DER OBERBURGERMEISTER DER STADT TEL-AVIV-YAFO, HERR SHLOMO LAHAT, GIBT SICH DIE EHRE, SIE ZU DER FEIERLICHEN EINWEIHUNG DER

"FEUER-WASSER SKULPTUR"

ENTWORFEN VON DEM KUNSTLER

YAACOV AGAM,

ERWORBEN DURCH DIE GROSSZUGIGKEIT VON HERRN JOSEF BUCHMANN, FRANKFURT/MAIN EINZULADEN.

DER SPRINGBRUNNEN WIRD AM SONNTAG, DEN 15.7.1986 IN ANWESENAEIT DES PREMIER MINISTERS HERRN SHIMON PERES UM 19.30pm AM DIEZENGOFF-PLATZ FEIERLICH IN BETRIEB GESETZT.

THE MAYOR OF TEL-AV SHLOMO LAHAT, TAKE INVITING YOU TO THE CEREMONY OF THE

"FIRE-WATER SC CREATED BY THE ARTI **YAACOV AGAM** GENEROUSLY DONAT MR. JOSEF BUCHMAN FRANKFURT/MAIN.

THE INAUGURATION C FOUNTAIN WILL TAKE SUNDAY, JULY 15th 19 DISTINGUISHED PRES PRIME MINISTER MR. S AT 19.30, AT THE ZINA SQUARE.

הזמנת העיריה
באש ובמים

תל אביב
מדיזנגוף עד בוכמן

סוף־סוף זה קרה: העיר העברית הראשונה שלחה הזמנה בשפה הגרמנית — ובשגיאות

העיר העברית הראשונה עשתה זאת: היא הנפיקה הזמנה בשפה הגר־מנית.

הדבר נעשה לכבוד יוסף („יוסלה") בוכמן, ש„תרומתו הנדיבה" עזרה לממן את המיזרקה החדשה בכיכר־דיזנגוף, מעשי ידי יעקב אגם, הקרויה „פסל־אש־מים".

יוסלה בוכמן, ניצול מחנה־השמדה, הגיע אחרי השיחרור מפולין לגרמניה, שם הצטיין עוד כנער כאחד מראשי השוק השחור בעיר האנובר. כאשר בא שליח מהארץ ואירגן את הנערים לעליה לארץ־ישראל, הצטרף גם בוכמן. לאחר מכן יספר: „הייתי כבר בקרון־הרכבת, כאשר הסתכלתי החוצה וראיתי כי השליח מארץ־ישראל נשאר עומד על הרציף. בו ברגע החלטתי. פתחתי את הדלת בצד השני של הקרון והסתלקתי."

בוכמן נשאר בגרמניה, עסק בשוק השחור ובעסקים אחרים, שבהם בלטו אז היהודים, ובמרוצת־הזמן הפך לאיל־הון, העוסק בנכסי־דלא ניידי בעיר פראנקפורט שעל גדות הנהר מיין.

ההזמנה הודפסה בשלוש שפות: עברית, אנגלית וגרמנית: למרות העובדה שראש־העיר שלמה („צ'יץ") להט הוא בעצמו ממוצא גרמני (שמו הקודם: לינדנר), כולל הנוסח הגרמני של ההזמנה שגיאות־כתיב רבות. נוסף על־כך הודפס בשלוש השפות כי הטקס יתקיים „ביום ראשון" — אך התאריך המיועד חל ביום השישי בשבוע. המילים נמחקו בעט. השגיאות בגרמנית לא תוקנו גם בעט.

נראה כי בעיריית העיר העברית הראשונה אין מי שמסוגל לקרוא הגהה בגרמנית.

מרינה – יוקרת מסעדות סיניות

מרינה־הסינית הכשרה הטובה ביותר בעיר

זו לא המצאה שלנו
זו בחירה של ציבור לקוחות אניני טעם
אשר בחרו בנו



המסעדות פתוחות כל ערב מלבד שישי בערב
בשעות הצהריים בין 15.00:13.00

תל־אביב, מלון דיפלומט הירקון 145 טל' 294422
ירושלים, מלון דיפלומט רח' עציון 6 תלפיות טל' 02־777777

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 6-5-790114 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

אל תתגרשו ללא הסכמה
"הלב" – עמותה לגירושין בהסכמה
תעמיד לרשותכם שירותים משפטים סוציאלים ופסיכולוגיים
עד קבלת הגט!
מחירים נוחים
"הלב", התחלה של חיים חדשים, 16.00 – 18.30
עוזיאל 117, י-ם, 02־422153

הנדון:

נא לא לדאוג. איש מהם לא יבצע חארא־קירי

חסרי האחריות

פ רשה רודפת פרשה. כל אחת גרועה מרעותה.

כל אחת מהן היתה מספיקה כדי להפיל ממשלה במדינה ממוצעת.

מילחמת־לבנון.
פרשת מניות־הבנקים.
פרשת פולארד.
פרשת ראש־השב"כ.
נטישת בתי־החולים על־ידי האחיות.
התמוטטות משק־המים.

כמעט כל שרי ישראל, בהווה ובעבר הקרוב, מעורבים בפרשות האלה.

כל אחת מהן מגלה תמונה מחרידה של חוסר־כישרון, שלומיאליות, לא־אכפתיות, אי־היכולת לחשוב מראש ולתכנן.

ובעיקר: חוסר אחריות.

■ ■ ■

ז הו המכנה המשותף לכולן: חוסר־האחריות.

חוסר־האחריות בעת שקרו הדברים. חוסר־האחריות אחרי שהתוצאות התגלו ברבים.

אריאל שרון נאלץ — כמעט בכוח — להסיק מסקנות מוגבלות־מאוד אחרי פרשת הטבח שהתרחש בתחום־שילטונו במחנות־הפליטים, אחרי שוועדת־חקירה קבעה שהוא נושא ב„אחריות בלתי־ישירה".

אבל שרון לא נדרש מעולם לקבל על עצמו אחריות לכישלון המזנמנטאלי של מילחמתו — כישלון שגרם לישראל הרס מדיני, פסיכולוגי, מוראלי וצבאי.

שום אדם במערכת המדינית אינו נושא באחריות עבור התמוטטות מניות־הבנקים, שעלתה הון־עתק למשלם־המיסים. איש אינו אחראי לפרשת־פולארד, מלבד איש־מודיעין קטן — שהועלה למחרת היום למישרה כלכלית בכירה. אף שר אחד אינו אחראי לפרשת הרצח, העלילה, הזיופים ועדויות־השקר בפרשת השב"כ. אף אחד אינו אחראי כמובן למצב בבתי־החולים, שם מתים זקנים וחלשים מחוסר טיפול.

נדמה שהדוגמה המרהימה ביותר היא פרשת המים — פרשת־המים תרתי־משמע.

פיתאום הסתבר למדינה שאין לה מים. אומנם, לא קרה שום דבר בלתי־צפוי. אפשר היה לדעת את הכל מראש. זהו תרגיל לילד בכיתה ב': שאם מוציאים מן המאגר יותר מים מכפי שנכנסים לתוכו, מה קורה?

אבל פיתאום זה התפוצץ. המדינה עומדת לפני שוקת שבורה, פשוטו כמשמעו. ענפי־משק שלמים צריכים להתחסל באמצע העונה. מי־השתיה נתונים בסכנה.

מי אחראי? אף לא אחד. לא שר. לא סגן־שר. לא מנכ"ל. לא נציב. לא פקיד. אף אחד לא קם. ואף אחד אינו מקים.

■ ■ ■

א נחנו כה רגילים לתופעה הזאת, עד כי איננו תופסים את מלוא משמעותה.

ביפאן מתפטר שר כאשר שני מטוסים מתנגשים באוויר. במיקרים חמורים יותר הוא עולל לבצע חארא־קירי.

בארגנטינה נעצרו השליטים הצבאיים שנכנסו למילחמה מבלי להיות מופנים לה. הם הושלכו לכלא, נשפטו ונשלחו למאסר.

בצרפת נאלץ שר־הביטחון להתפטר אחרי פרשת גרין־פיס, הדומה במידת־מה לפרשת ראש השב"כ.

הנשיא ריצ'ארד ניכסון הוכרח על־ידי העם האמריקאי להתפטר, מעשה שהיה חסר־תקדים, מפני שחיפה על פשע שהיה קטן לאין־שיעור מפרשת האוטובוס בקו 300.

בעולם כולו מתפטרים שרים כאשר הם נתפסים בפרשות־שחיתות, שלא היו מעוררות בארץ אלא כותרות קטנות וחיוך סלחני.

להסיק מסקנות? להתפטר? במדינה שלנו, הדבר כלל אינו עולה על הדעת. מה פתאום!

משום־כך הוכו מנהלי־הבנקים בזעם ובתדהמה, כאשר דרשו מהם לפתע „להסיק מסקנות אישיות".

במדינה שבה איש אינו אחראי לשום דבר לפני איש, מדוע תובעים דווקא מהם לקיים נורמה שאינה קיימת?

■ ■ ■

ל ש לדדת לשורשי התופעה הזאת. כי יש בה המפתח להבנת המישטר הקיים כולו.

במדינה דמוקרטית, הריבון הוא העם. העם מפקיד את הריבונות שלו בידי בית־הנבחרים, וזה תובע מן המופקדים על ענייני־הציבור לשאת באחריות.

אם הפרלמנט אינו עומד במשימה זו, מסיק הריבון עצמו — העם — את המסקנות. פוליטיקאי הנושא באחריות לכישלון מחפיר — שלא לדבר על פשע, עבירה או מעשה־שחיתות — פשוט אינו נבחר מחדש.

בארץ אין התופעה הזאת קיימת כלל.

בית־הנבחרים הישראלי — הכנסת — הוא גוף חסר־יכולת וחסר־משמעות. השפעת הציבור על הרכב הכנסת היא מינימאלית, ולמעשה פיקטיבית.

לא הציבור מרכיב את הכנסת, אלא מוסדות מיפלגתיים. הציבור קובע רק את ההרכב המיפלגתי של הכנסת. המיפלגות עצמן הן הקובעות את ההרכב האישי.

הכנסת אינה קובעת דבר, מפני שהרוב העצום של חברי־הכנסת פועל על פי הוראות מיפלגתיות, ועל פיהן בלבד. ההחלטות אינן מתקבלות בכנסת, אלא במוסדות מיפלגתיים סמויים. קל וחומר בימי כנסת הפועלת בעידן של „אחדות לאומית".

לא העם ולא הכנסת הם הריבונים למעשה. לא הם מקורות העוצמה, ולא הם מוקדי־הכוח.

העוצמה המעשית שוכנת במוסדות המיפלגות.

העוצמה המעשית היא הריבון.

למעשה, המיפלגה היא הריבון.

■ ■ ■

פ ירוש הדבר, פשוטו כמשמעו:

השרים, המנהלים את ענייני המדינה, אינם אחראים לפני העם, ואינם אחראים לפני הכנסת. הם אחראים לפני המוסדות המיפלגתיים, ולפניהם בלבד.

ואכן, היו בארץ התפטרויות. דויד בן־גוריון הגדול נאלץ להתפטר ב־1963, כאשר ראשי מיפלגתו, מפא"י, החליטו שהוא מפריע להם. גולדה מאיר ומשה דיין נאלצו להתפטר באפריל 1974, כאשר מיפלגתם חששה שמא תאבד בגללם את מעמדה בציבור. ואילו אריאל שרון לא נאלץ להתפטר מן הממשלה, גם אחרי הדוח הקטלני של ועדת־כהן, מפני שמיפלגתו המשיכה לתמוך בו.

המיפלגה היא הקובעת. אם יש בארץ אחריות של הנבחר, היא קיימת רק לגבי מי שבחר בו. לא הציבור, לא הבוחר הפורמאלי, לא הכנסת, אלא המיפלגה.

■ ■ ■

ד מיפלגה הישראלית היא יצור מיוחד במינו.

אין יצור פוליטי דומה לו בשום מדינה אחרת.

המיקרה הקיצוני — אך המובהק ביותר — הוא הגוף הקרוי „המיפלגה הליברלית". היא קיימת, באושר ובעושר, בלי חברים, בלי בוחרים, בלי תורמים, בלי אידיאולוגיה, בלי עקרונות. אין היא זקוקה לכל אלה. היא לא התייצבה בבחירות מאז 1961, מזה שנות־דור. היא מהווה התאגדות של עסקנים, הפועלת באמצעות קנוניות והסכמים שאין לבוחרים שום השפעה עליהם, וממומנת על־ידי המדינה.

אולם מיפלגה פיקטיבית זו חולשת על עמדות בעלות חשיבות מכרעת לגורל המדינה — האוצר ומישרד־המישפטים. חבריה מכריעים בענייני



מילחמה ושלום. ואין הם אחראים לפני איש.

אם יהיה שר ליברלי אשם בכישלון נורא — מי יתבע אותו לאחריות?

„מיפלגה" זו אינה היחידה המתהלכת כרוח־רפאים בזירה הפוליטית הישראלית. קיימות בה „מיפלגות" שונות, שקמו בעיקבות פילוגים ואיחודים, והמחזיקות בעמדות־מפתח רבות־עוצמה מבלי שהזדקקו אי־פעם לחסדי הבוחרים.

אך אותו הדבר נכון גם לגבי השרים הפועלים מטעם מיפלגות קיימות. בזכות מה הגיע פלוני לעמדת־מפתח? מי מינה את אלמוני כשר האחראי לתחום גורלי? איך נעשה הדבר? בזכות מה?

השרים הגיעו לאן שהגיעו באמצעות קנוניות במיפלגותיהם, בעיקבות מילחמת־סיעות ומישחק של קבוצות־לחץ.

אין הם תלויים בבוחרים, אלא בעיקפין. אך הם תלויים מאוד־מאוד במישחק הפנימי בגופים מיפלגתיים.

■ ■ ■

מ קובל לחשוב שחלה בישראל בשנים האחרונות התקדמות עצומה. השרים וחברי־הכנסת אינם נבחרים עוד על־ידי ועדות־מינויים איומות, אלא בתהליך דמוקרטי במרכזי־מיפלגות.

אז מה? במה זה דמוקרטי?

האם העובדה שפלוני לא נבחר על־ידי ועדה של 25 עסקני־מיפלגות, אלא על־ידי מרכז המורכב מאלף עסקני־מיפלגות, משנה משהו? הרי גם אלף העסקנים האלה הם, ברובם, אנשי־מנגנון מיקצועיים, המתפרנסים מן המיפלגה והמתקיימים עליה. מה הקשר בינם לבין רצון הציבור?

מוסדות מיפלגתיים אלה הם הממנים את השרים, את ראשי ההסתדרות והסוכנות היהודית, את הפקידים הבכירים בכל התחומים, את מנהלי רשות־השידור. את הדירקטורים של החברות הממשלתיות ורוב החברות העירוניות־העוצמה.

כל הממונים הבכירים אחראים — אם בכלל — לפני המוסדות האלה. אין הם אחראים לפני הציבור הרחב, הריבון הפיקטיבי של המדינה.

בעת בחירתם, אין שום מישקל לתכונות כמו כישרון, מנת־מישכל, התאמה לתפקיד.

ברור שאיש מן האנשים האלה אינו מאמין שהוא אחראי לפני הציבור הרחב. ואכן, מדוע יתפתה להאמין בעיקרון מופרך שכזה? הוא אחראי לפני מי שמינה אותו.

פירושו של דבר למעשה: אין הוא אחראי לפני איש.

■ ■ ■

א יני בא להטיל ספק בנחיצותן של מיפלגות. בהחלט לא.

במישטר הדמוקרטי־הפרלמנטרי, המיפלגות דרושות, כדי לארגן ולתעל את רצונם של ציבורי־אזרחים שיש להם אינטרסים שונים, דיעות שונות וגישות שונות.

הצרה היא שמה שקרוי אצלנו „מיפלגה" דומה למיפלגות אמיתיות רק מבחינה חיצונית, אם בכלל.

היצורים הפוליטיים הקרויים אצלנו „מיפלגות" הם בעלי מהות שונה לגמרי. הן ישויות מסוג אחר.

יתכן שהדבר נובע מן העובדה שהמיפלגות האלה היו קיימות (בשמות אחרים) זמן רב לפני שקמה המדינה, זמן רב לפני שנוצר בכלל הציבור של אזרחי ישראל. המוני האזרחים, הם או אבותיהם, באו לארץ שבה כבר היו קיימות המיפלגות האלה. רוב המיפלגות קמו עוד בחו"ל, באירופה, כאשר היישוב העברי בארץ־ישראל היה זעיר וחסר־חשיבות.

בהסתדרות הציונית היתה הריבונות תמיד בידי המיפלגות. אין בגוף זה חברים־יחידים. המיפלגות הן החברות בהסתדרות הציונית.

דגם זה הועתק למעשה ליישוב העברי, ועבר ממנו למדינה, כאשר זו קמה.

מאז נעשו הרבה שינויים קוסמטיים, אבל המציאות השילטונית הבסיסית לא השתנתה.

בפועל, במציאות, „בשטח", הריבונות נשארה בידי המיפלגות.

וזהו שורש הרע.

■ ■ ■

ל ש המאמינים כי ניתן לשנות מישטר פוליטי על־ידי אישהו גימיק, איזושהי תרופת־פאטנט.

למשל: שינוי שיטת־הבחירות.

קמה תנועה שלמה ומרשימה — ר"ש — שזאת היתה תביעתה העיקרית, וכמעט היחידה. מה קרה? תוך כמה חודשים הפכה התנועה למיפלגה ישראלית מן המניין, והתחילה להתנהג ככל שאר המיפלגות. וד"ש הוליד את שינוי, ועולם כמינהגו נוהג.

אין משנים עובדות־יסוד פוליטיות באמצעות תרופת־פלא. הפוליטיקה היא עניין של כוח.

הכוח מעניק מעמד, עוצמה אישית, עושר כספי.

המערכת המיפלגתית הקיימת בישראל מעניקה לרבבות אנשים זכויות־יתר על פני שאר האזרחים, ועל חשבונם.

רק פתי גמור יאמין כי רבבות אלה ויתתרו מרצון על זכויות־היתר שלהם. הם יילחמו בכל כוחם בכל שינוי, שיש בו כדי לערער את מעמדם.

האנשים האלה מהווים את המעמד השליט, את „המימסד". אפשר לראות אותם באירועים הממלכתיים, במחלקה הראשונה של המטוסים, בהצגות־הבכורה, בתוכניות מוקד בטלוויזיה. אלה האנשים שיש להם „מקורבים", מכוניות־שרד והטבות מפליגות סמויות, (לצד משכורת רשמית צנועה, לרוב) הם שייכים למיפלגות שונות, בעלות דיעות שונות ומנוגדות, אך אלה אינן חשובות כלל. שמאלן או ימינן, סוציאליסט או קפיטליסט, נץ או יונה, חסיד ארץ־ישראל השלמה־חצי או חסיד האופציה הירדנית — מה זה משנה? זה טוב לבחירות, לבילבול מוח הבוחרים.

במיזגון־הכנסת כל זה נעלם כלא היה. שם יש שבת־אחים־גם־יחד. כי מבחינת האינטרס האמיתי, אחים הם.

משותפות להם זכויות־היתר.

ומשותף להם מעל לכל: חוסר גמור של אחריות לפני הציבור.

השרים קראו לפרס: „פטר את יצחק מודעי שובו!" ובנו של הח"כ הציל טובע

■ בעת נאומו המתוח של **שימעון פרס** במליאת הכנסת בשבוע שעבר, בפרשת־השב"כ, אמר, בין היתר: „כשמונה **יצחק זמיר** כיועץ מישפטי..." כאן נשמעה זעקת־ביניים מהמליאה: „איזו טעות!" המוחה היה חבר־הכנסת **בני שלוטא**, הנוטר לזמיר בעיקבות הטיפול המתמשך בפרשת השוחד שיוחסה לו בזמנו.

■ אחרי נאומו של ראש־הממשלה שימעון פרס על פרשת ראיין גם ערב יציאתו, והסכים רק למסור שהוא ישוב ארצה באמצע אוגוסט.

■ השר **אמנון רובינשטיין** הפך לשיחת־המיזנון ב־כנסת. הכל דנו באפשרות שהוא ייאלץ להתפטר, בעקבות פרשת השב"כ. במערך התייחסו אליו קצת יותר ברצינות, והיו אף שהזכירו את שמו של **עדי אמוראי** כמחליפו בממשלה — פיצוי על אי־מילוי ההבטחה למנותו כנגיד בנק־ישראל. שר בחוף־גורדון בתל־אביב. החוף היה ללא פיקוח של מציל, עקב סגירת התחנה. ויינשטיין ובנו נכנסו לים, כשלפתע נתקלו ב־אדם טובע המאותת לעזרה. בנו של ויינשטיין נחלץ לעזרתו, מבלי לחשוב פעמיים, והחל להי־סחף עימו. השניים התרחקו מהחוף. אחרי דקות, שנראו לו ארוכות כנצח, הצליח ויינשטיין לגייס עזרה מהחוף והשניים הובאו אל חוף־מיבטחים, כשה־טובע במצב קשה ביותר. רופא, על השיחה הקצרה. תחוייב על כך רק בשיחה אחת!" הוסיף שר־התיקשורת אמנון רובינשטיין: „בתעריף־יום!"

■ באותה הישיבה טען חבר־הכנסת **דן תיכון**, המתגורר ברמות שבירושלים — אחד האיזורים שעליהם יש כוונה להחיל את מניית־השיחות — כי הוא אינו בעל אינטרס בדיון, מכיוון שהוא פטור ממילא מתשלום תמורת שיחות־טלפון, בגלל ההקצבה המגיעה לו מתוקף תפקידו כחבר־כנסת. ענה לו ויינשטיין: „אני דווקא בעל־אינטרס: למי מספיקה ההקצבה?"

■ בלילה שקדם לכך, כש־זימן שפירא את ועדתו לליל־שימורים בעניין היטל־הרכב, הבטיח כי הדיון הממושך לא יסתיים לפני שיגיע לקיצו. דב־ריו עוררו תרעומת בקרב חברי־הוועדה, שאבו ללכת לחדריהם במלונות בירושלים ולנוח מע־מל־היום. מי שלא התרגש מש־פירא היה חבר־הכנסת הצעיר **חיים רמון**. הדלת בחדר־הוועדה היתה פתוחה לרווחה, וכל מי שעבר במיסדרון לא יכול היה שלא לפרוץ בצחוק רם למראה רמון, השרוע בנוחיות שאין כדוגמתה, על שני כיסאות, שקוע כולו בעיתוני הצהריים.

■ לרמון היו השבוע רגעים פחות נינוחים בכנסת. צעירה ששוחחה עימו הבחינה לפתע בשר משה שחל, קפצה באמצע המישפט של רמון והצטרפה אל השר המחוייט. רמון, נרעש כולו, תבע משחל הסבר איך הוא עושה את זה, והגיע למסקנה: „זה בגלל החליפה! גם אני צריך להתחיל להתלבש ככה!"

■ חברת־הכנסת **חייקה גרוסמן** ניגשה אל צעירה חשופת־כתפיים, ששוחחה כמה שניות לפני כן עם ח"כ אברהם שפירא, ושאלה, תוך כדי פירצי־צחוק מקוטעים: „תגידי, עוד לא ריססו אותך?"

■ חברת־הכנסת **נאווה ארד**, שחזרה מקונגרס־הנשים של האינטרנציונל הסוציאליסטי בפרו, נבחרה שם כסגנית נשיאת הקונגרס. קודמתה בתפקיד, הנציגה מאל־סלוודור, התרגשה מאוד בעת החילופין. מסתבר כי השתיים — ארד וסגנית־הנשי־



יצחק מודעי נשא עיניו בדריכות אל הדוגמניות שטופפו על המסלול, גבוה מעל ראשו. הוא היה אורח־הכבוד בתצוגת־אופנה שאותה ערך גדעון אובראזון לבאי קונגרס היהלומנים, במלון הילטון בתל־אביב. ליהלומנים, שהגיעו מארבע כנפות־תבל, אורגן סדר־יום צפוף ועמוס במיפגשים, טיולים וארוחות־ערב חגיגיות. באחת הארוחות הרבות, שנערכה בגן אורנים, דאג בנק דיסקונט, המארח באותו ערב, להלעיט את האורחים בשמונה מנות מן המיטב, בארוחה שנמשכה יותר מארבע שעות. לצלמים שסובבו במקום וחיפשו, באופן טיבעי, נשים עדויות יהלומים, נכונה אכזבה. רק שתי הנשים שבתצלומים למטה הפגינו את היותן נשות יהלומנים. תכשיטי האחרות נשארו בכספת.





השב"כ. נאספו הכל סביב מקלט הטלוויזיה במיזנון־הח"כים. ב־9 בדיוק הושלך הס במקום ונוצר מעט מתח. פרס, שישב בשורה הראשונה לפני המכשיר, נראה מתוח ביותר, משדווח על הנאום שנאם זמן קצר קודם לכן. לפתע התחלפה השקופית על המירקע, והופיע דיוקנו של שר־המיש־פטים **יצחק מודעי**. זה, כך דווח בהבלטה, תקף את פרס על „הצביעות" שלו בפרשה: המתח התפוגג במקום, וצחוק היסטרי פרץ מפיות הנוכחים. „פטר או־תו!" נשמעו קריאות ממעגל השר־רים וחברי־הכנסת שסגר על פרס. מודעי לא נכח בשימחה.

■ בתוך מהומת השב"כ חמק היועץ המישפטי לשעבר, יצחק זמיר, מהארץ. כמו בכל שמונה השנים האחרונות הוא לא הת־בכיר ביותר בליכוד, לעומת זאת, התערב השבוע עם עיתונאי: „אם רובינשטיין יתפטר," הצהיר קו־לנית, „יצמחו לי כאן שערות!" ונופף בחלק הפנימי של כף ידו.

■ גם על השר **משה שחל** ריברו השבוע כמי שעשוי להת־פטר, בעיקבות דרישתו לוועדת־חקירה בפרשת־השב"כ. סגן שר־הביטחון, **מיכאל דקל**: „שחל יתפטר? איפה! בחיים לא!"

■ חברי־הכנסת **אריאל ויינשטיין** מסתובב בימים אלה בכנסת כשעל פניו הבעה מוזרה מעט. לכל הפונים אליו בענייני־עבודה הוא משיב בפחות הת־להבות מאשר בימים כתיקונם. בשיחות מעמיקות יותר פלט: „הערפיחות שלי בחיים השתנו לאחרונה!" מדוע? בנו של ויי־שטיין נפש עימו לפני שבוע שהיה במקום, קבע שלולא בנו של ויינשטיין — ספק אם היה האיש נותר בחיים. האיש הובהל לבית־חולים. פרטיו של ויי־שטיין נלקחו על־ידי המישטרה, ובעיתונות פורסמה על־כך ידי־עה. עד עצם היום הזה לא טרח האיש לצלצל לביתו של ויי־שטיין ולהודות לנער שהציל את חייו.

■ ביום הרביעי דנה ועדת־הכספים של הכנסת על מניית שיחות טלפון. כיושב־ראש הישיבה כיהן ויינשטיין, אחרי שהיושב־ראש הקבוע, **אברהם שפירא**, בילה לילי־שימורים לדיון בהיטל־הרכב. חבר־הכנסת **יורם אריזור** פתח את הדיון בתמציתיות לדוגמה — הוא די־בר שתי דקות בדיוק. ויינשטיין הודה לו בתום דבריו: „תודה לך

בליז? איפה זה?

● מי שמע על מדינת בליז? מי שמע על ראש־מדינת בליז? בשבוע שעבר נדהמו כמה אנשי־ציבור לקבל שיחת־טלפון מוזרה ביותר לבתיהם או למישרדיהם. מעבר לקו נשמע קול נשי צעיר, שהציג את עצמו כ„**חווה** מלישכת ראש־הממשלה". אחרי ההקדמה המכובדת הזאת הגיעה הזמנה לארוחת־ערב חגיגית בביתו של ראש־הממשלה ביום השלישי בערב, לכבוד ראש־ממשלת בליז. מקבלי ההזמנה הורידו את שפו־פרות הטלפון נבוכים למדי. **שאול עמור**, ראש־מועצת מיגדל־העמק, חש לעבר ספר־האטלס וניסה, ללא הצלחה, לאתר מדינה בשם בליז. חבר־הכנסת **אהרון אבו־חצירא** ערך מישאל־זוטא בכנסת כדי לברר מי שמע אי־פעם על המדינה ה־מיסתורית. מוזמן נוסף, ש־התעקש להישאר בעילום־שם, צילצל למישרד־ראש־הממשלה וביקש „את חווה", כדי לבדוק, אם לא מתחו אותו. בליז היא, כמובן הונדורס הבריטית לשעבר, באמריקה המרכזית.

סליחה, טעות בפנינה

● בשבוע שעבר פירסם העולם הזה כיצד מתח חבר־הכנסת האלמוני **אפ־רים שלום** את שר־החקלאות בעבר, **פסח גרופר**, בטענה שהוא בן־דודו של ראש־השב"כ **אברהם שלום**. משהת־פרסמה המתיחה, החלו להעלות זיכרונות במיזנון־הכנסת. רבים נזכרו במתיחה נוספת שנעשתה על חשבונו של פייסי גרופר. בבוקר בהיר אחד מסר מסד־רני־הכנסת לידי גרופר פתק תמים, ובו כתוב: „התקשר בבקשה עם **פנינה רוזנבלום**!" להודעה המרנינה צורף מיספר־טלפון באיזור תל־אביב. „מה, מה היא רוצה ממני?" נלחץ גרופר. „צלצל ותראה!" האיצו בו עמיתיו בכנסת. גרופר אכן יצא מה־מיזנון לכיוון תאי־הטלפון הסמוכים. הסוף לא ידוע עד עצם היום הזה. מיספר ה־טלפון אכן היה של פנינה — אבל לא פנינה רוזנבלום, אלא **פנינה רמון**, אשתו של חבר־הכנסת חיים רמון.





סנדרה קים זוכת האירוויזיון בת ה־14 וחצי מבלגיה, התקבלה בארץ כאילו היתה לפחות נצר מישפחת־המלוכה בארצה. למרות גילה הצעיר, לא עייפה הקטנה וכסוסת־הציפורניים ובילתה בתל־אביב עד לשעות מאוחרות, כשזנב ארוך של מלווים נשרך אחריה. סנדרה, שלא משה מצדו של המתרגם שהוצמד לה (בתצלומים למטה ולמעלה), דאגה כל העת להרחיק מעין המצלמות את כוס היין ממנה לגמה, כדי לשמור על תדמיתה הילדותית. פאב המיסבאה, אשר אירח את הכוכבנית, הכין לה עוגת גלידה ענקית בצורת גיטרה. סנדרה טרפה את העוגה המוסיקלית בשימחה, בעזרתם של מלוויה. אולם כשפצחה הילדה בריקוד (בתצלום משמאל), היא עשתה זאת בחן של אשה מנוסה ובוגרת.





כלב ושמו בגין

● לפני שנה הוא חילק למ־טרות צדקה 14 מיליון דולר. לפני שנתיים — 16 מיליון. הוא יכול להרשות זאת לעצמו. יש לו באוצרן ממעיט, 750 מיליון. זהו **מילטון פטרי**, יהודי ניו־יורקי, בעל שורשרת של 1368 חנויות לבגדים זולים ברחבי ארצות־הברית, שבגיל 83 הגיע למסקנה ש„אינך יכול לקחת את זה איתך".

לכן, מה שאינו מספיק להו־ציא על אשתו הרביעית — אל־מנתו של דוכס ספרדי, דוגמנית בעבר וציירת חיות־בר בהווה, שהיא צעירה ממנו בכמה עשרות שנים טובות — מוציא פטרי על הזולת.

למשל: קיצבה שנתית של 20 אלף דולר, לכל ימי־חייה, לאלמ־נת שוטר ניו־יורקי שנרצח בעת מילוי תפקידו (אביו של פטרי, מהגר מרוסיה, היה שוטר בעצמו), ולמשל: 30 אלף דולר לריפוי צעירה שחלתה בסרטן־הדם.

בכתבה רבת־עמודים עליו, בירחון־יוקרה ניו־יורקי, גילה פטרי כי הוא גם תורם לישראל — ולא רק שישה מיליון דולר למרכז ספורט בירושלים, אלא. לדבריו, גם מיליון לפוליטיקאי ישראלי זה ומיליון לפוליטיקאי ישראלי אחר. או, כפי שהוא מנסח זאת: „נתתי **למנחם בגין** מיליון דולר כשהוא רץ לרא־שות־הממשלה. אבל לאחר מכן היכרתי את **שימעון פרס** והוא נראה לי יותר טוב לישראל. אז נתתי גם לו מיליון."

אגב, קשריו של פטרי עם בגין אינם מסתכמים בדולארים בלבד. גם לכלב־הבולדוג של אשתו קרא פטרי בשם בגין, וזה, לדבריו, בהסכמתו של בגין, שהודיע לו: „זה בסדר. זה הרי כלב יהודי!"

אה הקודמת — בילו יחדיו לפני כמה שנים בכינוס, וכהגנה מפני טרוריסטים אף נשאו את אותו שם־כיסוי עצמו: מוניקה.

■ השמירה על ארד היתה מרשימה גם הפעם. בכל מקום סבבה אותה פמליה צנועה, ש־מנתה שני קפטנים, שתי שוט־רות בלבוש אזרחי וארבעה חיי־לים.

■ בתולדות־החיים שפורסמו על משתתפות הקונגרס, נכתב על ארד, בין היתר: „מורה ועוב־דת סוציאלית". יום אחד נחתה בחדרה במלון מישלחת מורים, מלאי תשבוחות ובקשות לעזרה. המישלחת נשאה עימה תשורה — דגל העשוי כולו מתרוזים, עבודת־יד. טרם הספיקה ארד ל־התאושש מהביקור, וזכתה בבי־קור נוסף: מישלחת של עובדים סוציאליים.

■ מדי קיץ, בחודש יוני, נתקפים אנשי־ציבור רבים ושאר מכובדים באי־נחת מסויימת. ב־שלב הבא מגיעות שיחות־טלפון לשגרירויות השונות: חברים קרובים של השגרירים, וכל מי שעשוי לעזור. במה? לזכות בהז־מנות הנכספות למבול חגיגות ימי־העצמאות הלאומיים החלים ביולי: ה־4 ביולי (יום־העצמאות האמריקאי), ה־14 ביולי (יום הבסטיליה הצרפתי) וה־23 ביולי (חג־המהפכה המצרי). האמן־העולה החדש **מיכל שוורץ** נתקף אי־נחת דומה, מכיוון שלא מצא בתיבת־הדואר שלו הזמנה ליום־העצמאות האמריקאי, שני־חוג ברוב אה"ם והדר בכיתו של שגריר ארצות־הברית, **תומס פיקרינג**, בהרצליה. תחילה ניסה שוורץ להפעיל קשרים תוצרת־בית, אך נכשל. האמן, שאותיותיו המיוחדות מקשטות את בית־הנשיא בירושלים, הח־ליט שלא להרים ידיים. כשנזכר שאחת מיצירותיו מפארת את כתלי הבית הלבן, טילגרף לבית הלבן, שיועיל להורות מיידית לשגרירות בישראל להזמינו לאירוע הנכסף.

■ מנכ"ל מישרד־החינוך־וה־תרבות, **אליעזר שמואלי**, הפתיע במסיבת יום־העצמאות האמריקאי, בבית השגריר, מש־נפגש עם מיופה־הכוח המצרי בישראל, **מוחמד בסיוני**, פתח בערבית רהוטה, והותיר את כל הסובבים פעורי־פה.

■ **נגואה**, רעייתו החייכנית של בסיוני, הסתובבה במקום טרודה ומתוחה. הסיבה נעוצה ביום־המהפכה המצרי הקרב ובא — ב־23 ביולי. אחרי החגיגות הראוותניות בשנה שעברה, ש־כללו מסוק שהנחית את עוגת־החג ופירמידות ממרגרינה, שוב־רת נגואה את ראשה כיצד להפ־תיע את קהל המוזמנים השנה.

■ **דויד מנע**, סמנכ"ל הבי־טוח הלאומי, מקורבו של **משה קצב**, שר־העבודה־והרווחה, ש־שמו הוזכר תכופות כמועמדו של קצב למישרת מנכ"ל הביטוח־הלאומי, בייחוד אחרי התפטרותו של **ניסים ברוך** מהתפקיד, לא יקבל מישרה זו. הוא יתמנה בקרוב כמנכ"ל שרות־התעסוקה.

דפנה ברק

אורי אבנרי מדווח מווינה:

„הייתי הסוס שלך ולדהיים!"

הסופר האוסטרי המפורסם הציע לי כותרת לסיפור־שער סנסציוני: „הסוס של ולדהיים מגלה את הכל!"

הסוס הזה כבר הפך לסמל. זהו, כמובן, סוס אגדתי. לפי סיפורו של קורט ולדהיים, הוא היה בצעירותו חבר באגודת־רוכבים, שסופחה לפלוגת־הסער הנאצית מטעמי־נוחיות בלבד.

לפי התוכנית יציבו מתנגדי־ולד־היים סוס ענק בכיכר המרכזית של וינה, לפני הכנסיה הנהדרת של סטפאן הקדוש. על הסוס יישבו אנשי־רוח שונים, ויקראו יצירות והכרזות נגד ולדהיים.

עוד מעט ייצאו לשוק מדבקות למכוניות אוסטריות הנוסעות לחו"ל. הן יישאו, כמקובל, את האות א' (אוסטריה), אך מתחתן יתנוסס המי־לים: „אני לא הצבעתי בעד ולדהיים!"

בלילה הראשון של ביקור קצר בווינה, ישבתי במירדחוב המרכזי של העיר, רחוב קַרנטנֶר. השעה היתה סמוכה לחצות, השעה שבה שוכבת וינה לישון. שתיתי משקה אחרון בבית־קפה, שהיה עדיין מלא. מנגני־הרחוב — הצעירה המנגנת בקלארינט את יצירות היירן, קבוצת הצעירים המנגנת מוסיקת־רוק — הלכו הביתה.

● חור בתחת

איש קשיש בא וישב ליד שולחן פנוי סמוך. היה ברור שהוא שי־כור. כרכרם של שיכורים, התחיל לד־בר בקול רם מאוד, מבלי לפנות לשום אדם במיוחד. היושבים ליד השולחנות הסמוכים ניסו להתעלם ממנו. גם המל־צרית ההונגרית, יפהפיה בלונדינית, רמזה לו בגסות די רבה שהגיעה שעתו ללכת לישון. הוא המשיך לנאום.

„האוסטרים שונאים את האנגלים, את הגרמנים ואת היהודים!" הכריז, „הם שונאים את האנגלים מפני שהם תרבותיים. הם שונאים את הגרמנים מפני שהם יעילים, ושונאים את היהודים מפני שהם חכמים. אני אוהב את האנגלים, את הגרמנים ואת היהודים. לא את הישראלים, כמובן, מפני שהם גזענים..."

קראתי לו. „אולי אתה מוכן להצטרף לשולחן שלי?"

מבלי להסס לרגע עבר אליי והזמין כוסית של שנאפס הונגרי. „על חשבוני!" מיהר לציין.

„אני ישראלי!" הצגתי את עצמי. „מה דעתך על ולדהיים?"

„ולדהיים הוא חור בתחת," ענה,



ולדהיים כרוכב על הנאצים
וגם רוכב־אופניים



ולדהיים בפרש בקריקטורה אוסטרית (הכותרת: „שכחן באחריות")
סתם סתגלן

בהשתמשו במילה גרמנית עממית, „אבל הוא מתאים לאוסטרים. האוסט־רים הם אנטי־שמים. פעם היו כאן 200 אלף יהודים, עכשיו יש רק 6000 יהודים בסך הכל, אבל זה לא מפריע לאוסטרים להיות אנטי־שמים, זה בדם שלהם!"

„האם זה בא מהדת?" שאלתי.

„איזו דת! זאת גם־כן צביעות! רוב האוסטרים לא שמים קצוץ על הדת! אבל הם נשארו אנטי־שמים!"

חקרתי את האיש לזהותו. הוא היה, כמובן, אוסטרי טהור, וינאי מלידה. טכנאי. פנסיונר. סוציאליסט. פועל.

„הייתי ראש־כיתה בנוער ההיטל־ראי כשהייתי בן 16," סיפר. „מה ידענו אז? חשבנו שהיטלר בסדר, שהוא יביא לנו מצב כלכלי טוב."

„אם האוסטרים הם אנטי־שמים, מדוע בחרו בקרייסקי היהודי?" שאל־תי.

„קרייסקי ידע להתחבב על המעמד הבינוני. הוא לא היה סוציאליסט. הוא היה ליברל, הוא הרגיע את אנשי המעמד הבינוני ומצא חן בעיניהם. הרי ללואגר כבר אמר, אני קובע מיהו יהודי!" האיש ציטט פסוק מפורסם של ראש־העיר של וינה בראשית המאה, קארל לואגר, אנטי־שמי מובהק ואהוב־העם, שהריע פעם למישחקה של הקבוצה היהודית הכוח וינה. כשזו שיחקה נגד הונגריה השנואה.

„ולמה אתה לא אוהב את ישראל?" חקרתי.

„בגלל היחסים שלכם עם דרום־אפריקה!" אמר.

„גם ישראלים רבים מתנגדים לזה!" הרגעתי אותו.

חזרנו לוולדהיים, „החור בתחת". הטכנאי הקשיש סיכם את דעתו עליו: „הוא מתאים לאוסטרים בדיוק. איש מגעיל!" אבל מיהר להוסיף, בגאווה: „כאן בווינה, 54% הצביעו נגדו. וינה היא ארומה!"

● אדם בשם סלאביק

לולדהיים מטריד את האוסטרים. אולי יותר מאשר את הישראלים. אין שיחה שאינה מגיעה אליו. לא שמעתי מילה טובה אחת על האיש.

„אני לא יודעת מה לעשות," אמרה לי אשה צעירה, סוציאל־דמוקרטית פעילה, „איך אני יכולה להזדהות עם ארץ שזה הנשיא שלה?"

„אולי טוב שהוא נבחר!" אמר עיתונאי צעיר. „זה יכריח אותנו להסתכל בעצמנו ולהתמודד עם העבר שלנו. אנחנו הדחקנו את העבר שלנו!"

יש בזה הרבה אמת. אוסטריה לא התמודדה מעולם עם הפרק הנאצי שלה. דוברים רישמיים מצביעים על

כך שראש־הממשלה האוסטרי בשנות ה־30, אנגלברט דולפוס, נרצח בידי הנאצים. דולפוס, מיני־דיקטטור (הוא היה קטן גם בקומתו) היה בעל נטיות פאשיסטיות, אך הוא שנא את גרמניה והנאצים. הנאצים האוסטריים לא הגיעו לשילטון בכוחות עצמם, אלא רק אחרי פלישת הצבא הגרמני לארצם. מכאן הטענה שאוסטריה היתה „הקורבן הראשון של הנאצים".

טענה זו עזרה לאוסטרים להתחמק לחלוטין מן האחריות לשואה. שתי מעצמות־העל תמכו בשקר מוסכם זה, כל אחת בגלל סיבות משלה, וישראל נתנה לו גושפנקא רישמית, כאשר כוננה יחסים עם אוסטריה, זמן קצר אחרי הקמת המדינה.

המציאות היתה מורכבת הרבה יותר. כשנכנס היטלר לווינה, ואוסטריה „חזרה אל הרייך", התקבצו מאות־אלפים במרכז וינה כדי להריע לפיהרר, שהיה בעצמו אוסטרי. איש אינו מודה כיום שהיה שם.

פעם, לפני 25 שנים, התלוננתי על כך באוזני יהידה אוסטרית. „היכן כל המיליונים שתמכו בהיטלר באוסטריה?" שאלתי. „אני רוצה לראות פעם אוסטרי אחד שיודה בזה!"

היהידה הרימה את שפופרת־הטלפון, חייגה ואמרה: „אבא, יש כאן ישראלי שרוצה להכיר נאצי־לשעבר, אתה מוכן להיפגש איתו?"

כעבור שעה ישבתי בבית־קפה מול גבר גבה־קומה, יפה־תואר, שרמה לקציץ־ס"ס בסרט הוליוודי. הוא היה באמת אלוף־מישנה בס"ס, במחלקת־התרבות. הוא סיפר לי בכנות מדוע הצטרף לנאצים בנעוריו, כאשר האמין שהם יחזירו לאוסטריה גאווה לאומית, זקיפות־קומה ועושר כלכלי, כיצד האמין לכל מילה של היטלר והימלר, כיצד נפתחו עיניו כאשר נוכח לדעת שהיטלר עומד להפסיד במילחמה.

גילוי־לב כזה הוא נדיר באוסטריה. נעים יותר לשכוח את הכל, להכחיש את הכל. ולדהיים מייצג נטיה זו בדיוק, ומכאן ניצחונו.

„האם ולדהיים היה נאצי?" שאלתי אוסטרי.

„מה פיתאום?" ענה בבוז תהומי, „הוא אף פעם לא האמין בשום דבר! הוא סתם סתגלן, רוכב־אופניים אוסטרי טיפוסי." באוסטריה ובגרמניה קוראים בשם זה לאדם המתכופף למעלה ורוכב למטה — חנפן כלפי הממונים עליו ועריץ כלפי פקודיו.

האוסטרים אינם מאמינים שוולד־היים היה פושע־מילחמה.

„הוא סתם ג'ובניק מחורבן!" הסביר לי אוסטרי ששירת, כמו כולם, בוור־מאכט. „הוא השתמט מהחזית הרוסית ותפס ג'וב מישרדי, בתור קציץ־מודיעין בעורף."

איש זה גילה לי, אגב, דבר שהוא סוד גלוי באוסטריה: שמו האמיתי של ולדהיים איננו ולדהיים. היה לו שם־משפחה צ'כי: סלאביק, שם בעל צליל היתולי באוזניים גרמניות. הוא שינה את שמו בנעוריו, כדי שיהיה לו צליל גרמני. ולדהיים פירושו: בית־יער.

● סקופים מבית־המלכות

את **הוויכוח** המרתק ביותר על ולדהיים שמעתי בנסיבות מיוחדות מאוד.

בשעת ארוחת־ערב עם ידידים הצטרפה אלינו אשה קשישה, בעלת שיער־שיבה והופעה מרשימה. היא דיברה בחופשיות חסרת־גינונים וב־אוסטרית עממית, תוך ביטחון עצמי עילאי — צירוף המעיד על בעליו שהוא בן למישפחת־אצולה עתיקה. במהלך הערב התברר שאינה אצילה סתם, אלא נסיכה — דודה של מלך־ספרד, הקשורה קישרי־מישפחה גם לקיסר האחרון של אוסטריה. בית בורבון מצד אחד של המישפחה, בית־האבסבורג מהצד השני.

הנסיכה לבית־בורבון־פארמה הזמי־נה אותנו לשתות שמפניה בביתה, ועברנו לדירה אדירת־מימדים בבית מפואר בן 150 שנה. הדירה היתה מלאה עד אפס־מקום באוצרות־אמנות מכל הסוגים — ציור־שמן של לואי ה־14 מלך צרפת, אחד מאבות־אבותיה של המארחת, ציור שמן ענקי של אמה ואחותה בראשית המאה, רהיטים עתיקים, חפצי־אמנות. מצאתי את עצמי בליבה של אוסטריה הישנה, הקיסרית.

דיברנו על רכילות — לא זו שמו־פיעה בטורי־הרכילות, אלא רכילות מישפחתית לפני שלושה דורות, הש־מורה בלב הקשישה הנמרצת, שופעת־ההומור.

זאת היתה רכילות בעלת־רמה. למשל: איך הרגישה אליזבט, הנסיכה הבווארית הצעירה שנישאה לקיסר פראנץ־יוזף, לצד בעל קשוח וחסר־רגשות? (מי ראה את הסרט סיסי, שבה כיכבה בתפקיד זה רומי שניידר?) מדוע באמת התאבד רודולף, יורש־העצר האוסטרי, ששם קץ לחייו ב־1889 בחברת אהובתו הצעירה? למארחת היה מידע פנימי על „הטרגדיה של מיירלינג": רודולף היה קוקו. לפני כן הציע למאהבת אחרת, בת־אצילים, להתאבד במשותף. זו השיבה לו: „להיכנס איתך למיטה — כן. להתאבד איתך — לא."

אבל גם הפעם התגלגלה השיחה, כמובן, לוולדהיים. וכאן נשמעו שתי הדיעות הנוגדות.

הצד השני היה מיוצג על־ידי סופר אוסטרי ידוע, שהוא גם מחזאי ובימאי־קולנוע, ושהצליח לאחרונה כמפיק סידרת־טלוויזיה מצליחה.

שני הצדדים הסכימו שיש לוולד־היים — כניסוחו של הסופר — „חוט־שידרה של רולמופס". בגרמנית, רול־מופס הוא דג־מלוח מגולגל.



ולדהיים נואם
„הוא סתם ג'ובניק מחורבן!"

אולם המארחת היקשתה: מדוע גילו לפתע את עברו של ולדהיים? איפה היו כל המגלים עד עכשיו? האירגון הבינלאומי היהודי הזה (הקונגרס היהודי העולמי) — מה היה לו ביד, בסך־הכל? שום־דבר ממשי. איזה עם אוהב אנשים מבחוץ האומרים לו בעד מי להצביע?

הסופר התנגד לגישה זו בלהט. „אם מישהו אונס קטינים, ותופסים אותו רק אחרי הרבה שנים — האם או הוא צריך להיות נשיא־אוסטריה? בסדר, תפסו אותו באיחור. אולי זה לא בסדר. אבל האם איש כזה יכול להיות נשיא? מצידי, שיהיה נשיא של חברה לייצור תחתונים. אבל נשיא המדינה?"

הנסיכה הקשישה נשארה ספקנית. היא לא האמינה כי ההתקפה על ולדהיים — שעליו דיברה בבוז תהומי — באה מנימוקים כשרים.

חשדות כאלה מקננים, אגב, בלב רבים. מדוע שתקו הסובייטים והיר־גוסלווים (וגם הישראלים) כאשר התמ־נה ולדהיים כמזכיר האו"ם? מהו המישפ־חק של האמריקאים?

בעניין הזה התהפכו היוצרות באוס־טריה. השגריר האמריקאי בווינה, בן מישפחת־התמרוקים היהודית לאודר, הודיע כי יחרים את טקס־ההשבעה של הנשיא. אנשי־הימין התנפלו עליו, ונק־טו סיגנון אנטי־אמריקאי חריף. אנשי השמאל שיבחו את השגריר, והפכו לפתע פרו־אמריקאים.

● מפיח של רב־מלצרים

ב־ווינה שורר הקיץ. מעלות־ה־חום הן כמו בתל־אביב: 27 עד 30 בצהריים. אבל בווינה לא המציאו עדיין את מיזוג האוויר. בחדרים, במכוניות, החום מחניק. אי־אפשר לנוע ברחוב מבלי להזיע.

לאוסטרים אין זה מפריע. אחרי חר־רף קר וארוך, הם שמחים על החום. מי שאינו חייב ללבוש חליפה ולענוב עניבה, מסתובב בכותונת. לגברים מהכפרים מיכנסיים קצרים.

לצעירות האוסטריות, המצטיינות לא־פעם ביופיין, זהו חג. מי שיכולה להרשות זאת לעצמה, חושפת את רגליה החטובות והארוכות במיכנסיים קצרים — ומסתבר שיש רבות כאלה. מי שאינם עובדים, נוסעים בתחתית היעילה והנקיה לגדות הדאנובה, להתרחץ.

אני מניח שאת כל אלה אין ולדהיים מטריד במיוחד. אבל העילית של הציבור — זו שמעצבת בכל ארץ את דעת־הקהל ואת התרבות הלאומית — מוטרדת מאוד־מאוד.

בחירת ולדהיים עוררה בקרב האוסטרים בעלי־הדיעה שאלות־יסוד: מי אנחנו? מה אנחנו? איזה מין מדינה יש לנו?

התשובות הן, לא פעם, מרירות ונואשות. „וינה הופכת פרבר של בוד־פשט!" אמרה לי לא־מכבר צעירה אוס־טרית ידועה. (זה נכון לפחות מבחינה פיסית. וינה מלאה בתיירים הונגריים, המנצלים את הפרוספריטי השורר במ־דינה הקומוניסטית היחידה המשגשגת מכל הבחינות ובאים לאוסטריה הסמו־כה.)

ולדהיים אינו דוחה רק בגלל עברו המפוקפק, אלא בגלל עצם הופעתו („רב־מלצרים טיפוסי. חסרה לו רק מפית מגולגלת על הזרוע!") חלקל־קותו, חוסר־האופי הבולט שלו, עלי־בותו הרוחנית והמוסרית. אחרי שהלך ברונו קרייסקי, שהרים את קרנה של אוסטריה בעולם, השתלטה הבינונית בממשלה. בחירתו של ולדהיים נראית כסתימת הגולל על התחיה האוסטרית.

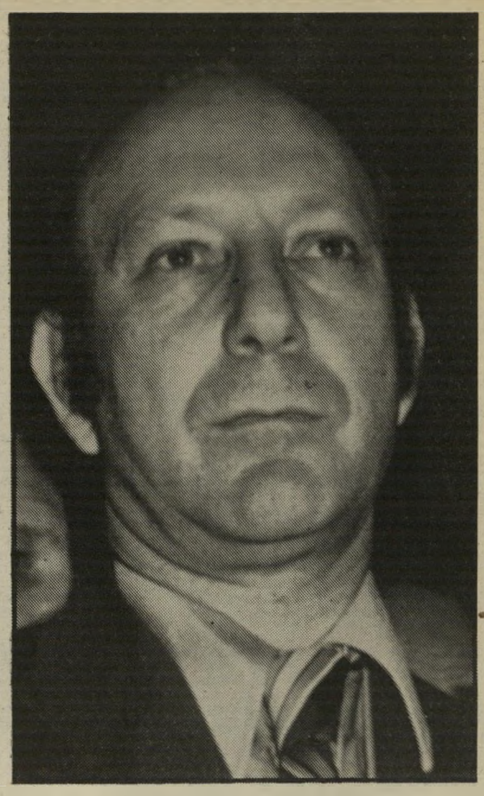
האיש האופטימי ביותר שדיברתי עימו היה העיתונאי הצעיר, שקיווה להתמודדות מחודשת עם העבר הכאוב. „הבחירה של ולדהיים מגייסת כוחות־התנגדות. יש תסיסה, יש פעילות. רבים התעוררו לחיים. אם נוכל לשמור על כוחות אלה כדי לגרום להתעוררות כללית, אולי זו התחלה חדשה?"

לא נתקלתי בהרבה אופטימיסטים כאלה.

את התגובה הטובה ביותר שמעתי מפי אוסטרי שלא עמדתי על זהותו. „טוב שאתם מציגים בכנסת את שואה ביום השבעתו של ולדהיים. זוהי באמת התשובה ההולמת!"



היטלר (ימין, מהגב) נואם להמוני וינה אחרי הסיפוח
ישראל הסכימה לשקר המוסכם



חיים קופמן:

„להבא לא אשתמש בביטויים כאלה גסים!"

השבוע נוסף מישפט חדש לסלנג הפוליטי: „לא שם קצוץ!" האחראי לפנינה הזאת, שזכתה בכותרות לרוב והפכה לשיחת־היום במיסדרונות הפוליטיים, הוא יושב־ראש הקואליציה, חיים קופמן.

שאלתי את קופמן למה התכוון המשורר בשירו – מה זה „לא שם קצוץ"?

אני משאיר לדמיונו הפרוע של כל אדם להחליט על איזה קצוצים מדובר: בשר קצוץ, כבד קצוץ וכד'. מה שחשוב יותר הוא שאמרתי זאת מפני שההתעסקות החטטנית של המערך בפרשת השב"כ ממאיסה אותו ואת כלל המימסד על הציבור. נושאים עדינים וסודיים כל־כך הופכים להיות שיחת־היום. מיטרד ממש! משיחות שלי עם אנשים אני מבין שיש תחושה בציבור שמערערים את תעודת־הביטוח העיקרית שלו — השב"כ:

● אתה מכהן כיושב־ראש הקואליציה, המונה את רוב חברי־הכנסת. כך צריך להתבטא אדם בתפקיד ובתואר כזה?

ראשי־ממשלות ברחבי־העולם ודמויות פוליטיות מכובדות ביותר אומרים ביטויים גסים פי כמה וכמה ברגעים של ריתחה.

● אמרת זאת ברגע של ריתחה, או כגימיק פיר־סומי?

לא, לא, אמרתי זאת ברגע של ריתחה אמיתית, אבל לא חזרתי בי. דווקא אני לא מרבה להתבטא בביטויים גסים, מה שמוכיח עד כמה שהעיסוק בנושא הזה מאוס, ועד כמה הגיעו מים עד נפש. כתב־הרדיו שריאיין אותי הציע לי שלא לשדר את פליטת־הפה הזאת, אבל אחרי שכבר אמרתי — לא הסכמתי שלא לשדר.

● תמיד חשבתי שתפקידו של יושב־ראש הקואליציה הוא לפעול להרגעת הרוחות ולאווירה טובה בין כל מרכיבי הקואליציה.

תפקידי הוא באמת לתרום להשקטת הרוחות, ובאמת פעלתי כך בתחילה, אבל ראיתי שקבוצה של שמאלנים במערך מנסה בכל מחיר לפגוע, להרוס, לחבל ברוטציה: יכול להיות שגם אצלנו זה היה קורה, אבל דווקא במערך, שתמיד נשא את דגל הביטחון? הרי רוב אנשי־השב"כ הם שלהם!

● ההתבטאות המפוארת שלך קצרה כותרות לרוב. כך שבריעבד היא השתלמה לך. גם להבא תתבטא באורח דומה?

לא, לא אשתמש בביטויים כאלה. זה לא מסוג הביטויים שמשתמשים בהם יומיום, אלא אם מישהו יסטה מאוד מהנורמות.

סיגנון



לאה רבין:

„אם לאשה יש מקצוע — למה שלא תעבוד?"

מישרד־החוץ אישר סוף־סוף, אחרי שנים של בקשות מצד נשות הדיפלומטים, שנשות הנציגים שלנו בחו"ל תוכלנה לעבוד בשכר בארצות שבהן מוצבים בעליהן.

ביקשתי את תגובתה של הגברת לאה רבין, מי שהיתה אשתו של השגריר שלנו בארצות־הברית, היום שר־הביטחון יצחק רבין.

באופן עקרוני אני בעד. אבל עם הסתייגויות. אשה שיש לה מיקצוע ושעבדה כל החיים, אין שום סיבה שתפסיק לעבוד במיקצועה ולהתפתח. מאידך, אני בהחלט נגד פתיחת עסקים פרטיים, כמו חנויות, על־ידי נשות הנציגים הרשמיים של המדינה. מלבד זאת, לא הייתי רוצה לראות אשת שגריר, העובדת בקוסמטיקאית או כספרית. לא שיש לי משהו נגד המיקצועות האלה, אבל צריך לזכור שהשגריר מייצג מדינה, ואשתו מייצגת אותו. קשה לי לראות אשה מתפקדת גם כאשת שגריר וגם כספרית.

● את חושבת שלענין עבודת־נשים יש איזה קשר למשבורת הבלתי־מספיקה של נציגינו בחו"ל?

מאוד יכול להיות. השגרירים שלנו באמת לא מרוויחים מספיק, אבל בכל בירות העולם מצפים מהם שיחזיקו בית ברמה, ושיארחו ברמה. כשאין די כסף, קשה מאוד לשמור על רמה, ועבודת האשה יכולה לעזור.

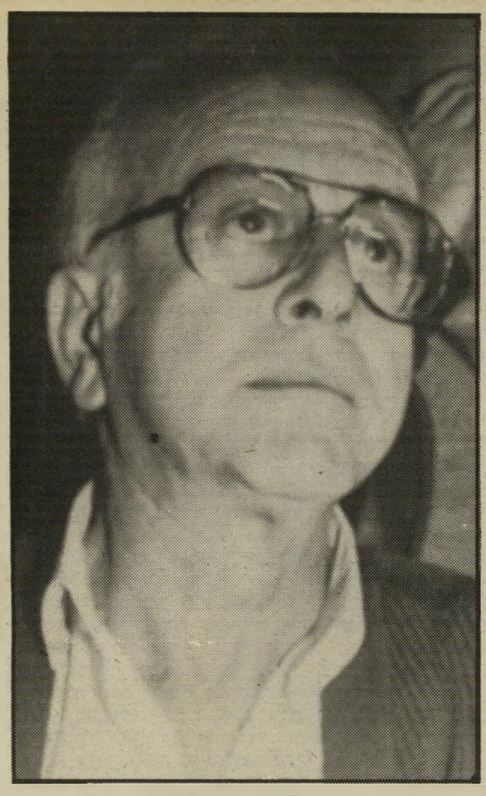
● אילו היית היום אשת שגריר בחו"ל, היית מחפשת לעצמך עבודה?

אני לא. כבר מיליון שנה שאני לא עובדת מחוץ לבית כאן, אז למה פיתאם בחו"ל? כמו שאמרתי, אני בעד עבודת אשת־שגריר אם היא בעלת מיקצוע וקאריירה, ולא סתם אחת שמתחשק לה להרוויח כמה פרוטות.

● האם עבודת האשה לא תמנע בתפקידה באשת שגריר או נציג של המדינה בחו"ל?

אני מאמינה שכמה שהבן־אדם יותר עסוק, כך הוא מספיק יותר. אם האשה היא חבר'מנית, היא תסתדר בשני התפקידים.

דיפלומטים



ח"כ אלעזר גרנות:

„הצבעתי עם כהנא לגופו של עניין!"

הרשימה המתקדמת לשלום העלתה השבוע הצעת־חוק שנועדה להוסיף סעיף לחוק נגד השמדת־עם, ושמטרתה היא לאסור פעולות גיזעניות מכל סוג. הצעת־החוק, שנוסחה לפני כמה חודשים, נישלחה לסיעות המערך, ר"ץ, שינוי ומפ"ם. אף לא אחת מהסיעות השיבה בכתב או בעל־פה אם בכוונתה לתמוך בה.

הצעת־החוק באה למנוע הפלייתם לרעה של בני קיבוץ לאומי, אתני, גיזעי או דתי, לעומת בני קיבוצים אחרים, שלילת זכויות־יסוד ממי שנמנים עם הקיבוץ, גירושם ממקום מושבם, ריכוזם במקומות מסויימים תוך איסור ישיבתם במקומות אחרים, מניעת ישיבתם או מגוריהם באיזורים מסויימים, נישולם מרכושם, וכל מעשה אחר שיש בו משום רדיפתם באשר הם נמנים עם אותו קיבוץ. כמה דקות לפני ההצבעה יצא חבר־הכנסת יאיר צבן מהאולם, וכמוהו גם חבר־הכנסת רן כהן. סיעת המערך כלל לא נכחה באולם, ומפ"ם הצביעה עם הליכוד, התחייה וכהנא נגד החוק.

ביקשתי מחבר הכנסת אלעזר גרנות שיסביר מדוע הוא מתנגד לחוק ואיך מצא עצמו מצביע עם כהנא.

אני נגד ריכוזם, גירושם ונגד כל פגיעה בזכויות הפרט או בזכויות הקיבוץ הלאומי — על אחת כמה וכמה בשטחים הכבושים. וברור שאני מתנגד לעצם הכיבוש ולעובדה שישראל היא הכובש. אבל אסור לטשטש מושגים. רצח־עם הוא מושג שכל הרחבה שלו, וכל תוספת עליו, אינם יכולים אלא לגרוע מאימתו של המושג עצמו, ותוקף כל חוק הנוגע לו.

● המתקדמת טוענת שהשמדת־עם איננה בהכרח השמדה פיסית.

גם בדרום־אפריקה איש לא קורא לריכוז אנשים, אפליה, גיזענות, גירוש ואפילו מעשי־רצח — השמדת־עם. כשמוסיפים לגיזענות גם השמדת־עם, יש כאן נאציזם.

● למה לא הצטרפת להצעת־החוק?

הייתי מצטרף לכל הצעת־חוק שמטרתה לקבוע שכל אותם מעשים שהוזכרו ברבריו של חבר־הכנסת מתי פלד הם מעשים פליליים ושמי שעושה אותם ראוי לעגישה חמורה. אני מתנגד למימשל הצבאי בגדה המערבית, אבל שולל את ההנחה שמעשי המימשל — ריכוז אוכלוסיה וגירוש — מכוונים להשמדת־עם.

● וכך מצאת עצמך מצביע עם המסית הגיזעני, כהנא?

אני מצביע לגופו של עניין, ולא מסתכל ימינה ושמאלה לראות מי מצביע איתי.

לדעתי אין שום סיבה, במצב הנוכחי, להחריף עוד יותר את הסיכסוך הישראלי־ערבי, על־ידי הטלת האשמה של השמדת־עם על המימשל הצבאי. אני בטוח שהצעת־החוק אינה משרתת את השלום. הכוונה יכולה להיות טובה, אך התוצאה היא רעה. זהו שרות למי שמבקשים לקשור את הציונות עם הנאציזם והגיזענות.

הכנסת



רמי לבנה:

„יש אלף ואחת סיבות שאנשים מגיעים לריגול!"

השבוע פורסם כי רס"ן, איש אגף־המודיעין, נתפס ונשפט על ריגול לטובת סוריה. ביקשתי מרמי ליבנה – שישב בכלא ארבע שנים, על שנפגש עם איש־אש"ף ולא דיווח על הפגישה לשילטונות – שיספר לי על מרגלים ועל מניעיהם.

ישב איתי בכלא קצין בצי־הסוחר הישראלי, שנשפט בעוון ריגול לטובת מצריים. הוא רצה להיות ג'יימס בונד. נפגש כמה פעמים עם איש־גיוס מצרי באחד הנמלים באירופה. אחר־כך ביקש רשות מהשגרירות הישראלית באותה מדינה להמשיך בפגישות. איש־השגרירות אמר לו לטוס לישראל, וכאן נלקח מנמל־התעופה ישר לכלא רמלה. הוא הורשע מפני שלא ידע

ריגול

שבעיני החוק לא כל אנרח יכול להטיל על עצמו את תפקיד המרגל הישראלי, ונדון ל־12 שנים.

● **זה המרגל היחידי שהכרת?**

הן, לא. היו עוד כמה. היה מרגל אמיתי אחד, מיקצועי. הציג עצמו כמי שריגל לטובת מיזרח־גרמניה, אבל היה שקט ונינוח. הוא ידע שרואגים להחליף אותו. ובאמת, באחת העסקות לשיח־רור אסירי־ציון בא אליי, אמר שלום ונעלם.

● **היה יהודי?**

הציג את עצמו כלא־יהודי. אבל סיפר שעבר ניתוח וגוייר לצורך תפקידו. את האיש המפורסם ביותר שהורשע בריגול, ישראל בר, לא הכרתי. הוא מת לפני שנעצרתי. אבל פגשתי בכלא אסירים שהכירו אותו. הוא התלונן לפניהם שיש אסירים פליליים הממררים את חייו על פי הוראות ההנהלה. עד יום מותו טען בר שהוא חף מהפשע של ריגול. אסירים שהיו ביחסי־קירבה איתו מדברים עליו בהערכה ובחיבה, כמי שעודד אותם לרכוש השכלה כללית ופוליטית.

● **הכרת אנשים שהורשעו בריגול והתחרטו?**

הכרתי. למשל, עובד בתעשיה רגישה, שהעביר מידע למודי־עין של לבנון והתחרט על־כך.

● **מה הם, בדרך כלל, המניעים?**

לא יודע. יש אלף ואחת סיבות לכך שאנשים מגיעים לריגול. כסף, אידיאולוגיה ויש גם חכמים־בעיני־עצמם. שנופלים למל־כודת. האחרונים הם אנשים שמרמים את עצמם לג'יימס בונד, וחושבים שהם די חכמים לפצח את המודיעין של האוייב, ולזכות בתהילה ובתודה של מדינת־ישראל.



גיתית שובל:

„לא ידעו לאכול אותי כמו את סנדרה!"

בליל־שבת שבה וכבשה את מרקעינו הילדה־הזמרת סנדרה קים, שזכתה בתחרות־האירוויזיון האחרונה. קים נראית בוגרת ובשלה מ־15 שנותיה, עדיוה עגילים ועדיים בולטים ולבושה פרובוקטיבית. היא ענתה במיקצוענות מכנית על השאלות שהופנו אליה, ונראתה משופשפת מאוד.

פניתי אל גיתית שובל, שהחלה דרכה בפסטיבל הזמר בגיל 13 וחצי, ושאלתי לתגובתה על הופעתה של קים הצעירה.

ילדי פלא

לא התכוונתי להיות ילדת־פלא, אבל אני דווקא מתלהבת מההופעה של קים. בייחוד מזה שמתייחסים אליה כמו אל זמרת לכל דבר, ולא כמו אל גימיק, כפי שהתייחסו אליי, לדאבוני.

● **איך התייחסו אליך?**

לא ידעו איך לאכול אותי. אני לא התלבשתי כמו ילדה קטנה, ולא הלכתי עם שתי צמות, ואנשים התייחסו לזה, יותר מאשר לכישרון שלי או לקול שלי. בכל הראיונות שאלו אותי האם אני מספיקה להכין שיעורים, ואיך המורים שלי. נועם קניאל, למשל, עזב בגלל זה את הארץ.

● **העובדה שהתחלת מוקדם עזרה או הפריעה לך בהתלך הקאריירה שלך?**

לדעתי, לא צריך להיות קשר בין השניים. מה שחשוב זה הכישרון. אתה יכול להתחיל בגיל 4 ולהצליח כמו שירלי טמפל, ואתה יכול להתחיל מאוחר ולהצליח. הבעיה שלי היתה שבארץ לא מתייחסים רק לכישרון. עליך להיות כמו כולם: להקה־צבאית, אוניברסיטה. כל הזמן אמרו לי: „יש לך זמן" או „אחרי הצבא..."

יש לזה צד נוסף: אומרים עליי שאני כבר ותיקה — נמצאת שנים רבות־יחסית בשטח. זה עלול לשחוק זמר.

● **אני מבינה מכך שאת מפרגנת לתופעה ששמה סנדרה קים.**

כן, בהחלט אני מפרגנת לכל מי שהוא אמן. הגיל לא משנה. לקים יש קול מצויין, היא מתנועעת יפה, היא יודעת להתראיין, יש לה יחסי־ציבור מעולים. איני בטוחה גם שהיא זכתה בתחרות האירוויזיון מפני שהיא ילדה. היא שרה פשוט שיר קליט, והופיעה היטב. היא אמן!



גדי קרפל:

„אנחנו מלמדים ילד להלחין בעצמו ולאלתר!"

שמונה ילדים יפאניים קטנים ומוכשרים שיגעו את הארץ בשבוע שעבר, כשנתנו קונצרטים לאורגן, עשו אילתורים מדהימים וניגנו יצירות פרי־עיטם. כל האמהות היהודיות שאני מכירה עמדו על הרגליים והתחילו לברר איפה נרשמים, מה שיטת־הלימוד של היפאנים הקטנים, כמה זה עולה ואיך לומדים. את השאלות האלה הפניתי לגדי קרפל, המפקח על בתי־הספר למוסיקה של ימאהה בישראל.

כיתה נסיונית ללימוד ילדים נגינה בשיטת ימאהה נפתחה ביפאן ב־1954. מאז ועד היום זרמו הרבה מים בנהרות יפאן, והשיטה כבשה לה מקום של כבוד ב־40 מדינות בעולם, וגם בישראל.

● **במה זמן קיימים בתי־הספר האלה בישראל, ואיפה?**

בתי־ספר של ימאהה פועלים בארץ כבר שלוש שנים. כיום יש לנו 17 בתי־ספר, מטבריה ועד אילת, שבהם לומדים 3000 תלמידים.

● **מה המיוחד בשיטה?**

אני חושב שהייחוד הגדול הוא בכך שהילדים לא צריכים

מוסיקה

לתרגל במשך שעות חומר משעמם, ולנגן שני תווים מסויימים במשך חודש. בשיטת ימאהה יושב התלמיד מייד ליד האורגן שלו ומתחיל לחקות את המדריך. בשיעור הראשון כבר לומדים לנגן אקורדים, ואחרי שלושה שיעורים מסוגל הילד לנגן מנגינות־פופ אהובות עליו, מוסיקה מתוכניות טלוויזיה וקטע מסימפוניה של בטהובן. היכולת הזאת לנגן מנגינות עושה חשק אדיר להמשיך ולנגן, ולכן הנשירה היא מינימלית.

● **אם הם לומדים כל־כך מהר, מה נשאר להם לל־מוד אחרי שנה?**

כאן הייחוד השני של השיטה. המטרה שלנו היא להוציא מוסיקאים, ולא נגנים. ברגע שהתלמיד שולט בחומר הבסיסי, הוא מתחיל להלחין בעצמו ולאלתר. זה הופך למישחק במוסיקה, וזה מרתק.

● **במה תלמידים יש בכיתה, במה עולים הלימודים בבית־הספר, האם צריך מייד לקנות אורגן?**

בכל כיתה יש שמונה תלמידים, כשלכל אחד מהם אורגן. הלימודים בקבוצה הם, לפי דעתי, הרבה יותר טובים מלימוד פרטי של מוסיקה, כי זה יוצר תחרות בין התלמידים ומוטיבציה להצליח. שכר־הלימוד הוא כ־37 ש"ח לחודש, וילד שאין לו אורגן בבית יכול לבוא ולהתאמן בבית־הספר, ללא תשלום נוסף.

● **מדוע אתם מלמדים בשיטה זו רק נגינה על אורגן? מה לגבי כלים אחרים?**

אורגן הוא תיזמורת שלמה. יש בו כל הכלים הקלאסיים — פסנתר, כלי־מיתר, תופים, כלי־נשיפה. הכל. עוד לא שמעתי על ילד שרצה לעזוב אורגן חשמלי לטובת כלי־נגינה אחר.

לאזניך בלבד

קנה עכשיו טלויזיה מץ

וזכה בזוג אזניות סטריאופוניות חינם. לאזניך בלבד.



קנה טלויזיה מץ
ושלם ב־18 תשלומים

טלויזיה "22 – 109 ש"ח לחודש כולל מע"מ
טלויזיה "27 – 132 ש"ח לחודש כולל מע"מ

וזכה בזוג אזניות עם חיבור לטלויזיה – חינם.

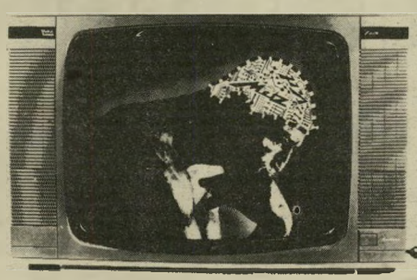
תפעיל את המוח ותקשיב...

השמועה עוברת מפה לאוזן. מץ – החברה שהפעילה את המוח – נותנת זוג אזניות סטריאופוניות אישיות עם חיבור לטלויזיה – חינם!
אשתך רוצה לשמוע מוסיקה או לקרוא ספר ואתה רוצה לראות את משחק השבוע? ילדיך מכינים שעורים ואתה רוצה לצפות בחדשות?
קנה עכשיו טלויזיה צבעונית של מץ "27, "22 אינץ וקבל במתנה זוג אזניות סטריאופוניות עם חיבור לטלויזיה חינם!
מעתה תוכל לראות טלויזיה מבלי שתופרע ומבלי שתפריע. תפעיל את המוח ותקשיב... אתה בעולם אחר.

...ועכשיו מץ ב־18 תשלומים שקליים שווים צמודי דולר

רכוש עכשיו טלויזיה מץ עם תשתית למוח – רעיון חדשני ההופך את הטלויזיה הפרטית שלך למקור של מידע בנושאים שונים – ושלם ב־18 תשלומים שקליים צמודי דולר + ריבית שנתית אפקטיבית של 38%.
אל תחמיץ את ההזדמנות שחברת מץ נותנת לך.
המבצע לבעלי כרטיסי ויזה וישראכרט.

אין לך כרטיס אשראי? אתה יכול לרכוש טלויזיה עם תשתית למוח בעזרת בטחונית וערבים.



המבצע לחודש ימים בלבד.

הטלויזיה שהביאה לביתך את משחקי מקסיקו 86' עכשיו בהישג ידך.

פרטים נוספים בבית "מץ" מודיעין 19 בני־ברק
טל. 03־799114

Metz

מץ ישראל. טלויזיה עם נדוח

אדמון

עופר לא מת לשווא!



"ב־25 בינואר 1980 אבא שלי לקח את הבן שלי, בן ה־11, וביערות הכרמל הוא הרג אותו ואחר־כך התאבד. עופר היה בן 11, ואבא היה בן 59." אילמלא השימוש בגוף ראשון היו מילים אלה יכולות להיכתב על־ידי היומנאי בתחנת־המישטרה, שבה דווח על המיקרה.

אבל את המילים האלה אומרת היום ליאורה אביגדורי, אמו של עופר, שהיה ילד אוטיסט. סבו הרג אותו בגלל היותו אוטיסט.

אחרי הטרגדיה הנוראה נצמדת ליאורה אביגדורי לפרטים הטכניים, אינה רוצה לחיות את הכאב שוב, אבל היא מוכרחה. זהו מעין גזר־דין שגזרה על עצמה: „אחרי עירפול החושים הראשוני התחלנו להבין שהמיקרה הזה עשה משהו עמוק ברעת־הקהל, והרגשנו שאסור לבזבז אותו סתם כך. לא רצינו שהמוות של אבא ועופר יהיה לשווא. הפכנו אותו למנוף שיביא ועופרים, על שם עופר אביגדורי, יהיה שמו של כפר למתבגרים אוטיסטים, שאבן־הפינה שלו נורתה לא מכבר.

סיפור חייו הקצרים של עופר יכול להיות סיפורו של כל ילד אוטיסטי אחר, ובמובן רחב יותר סיפורו של כל נכה, בעל־מום, שונה או חריג, שעצם קיומו דורש מהסובבים אותו מאמץ מיוחד, ויכול לעורר מתרדמתם רגשות עמוקים ביותר של פחד, ייסורים, כאב, אהבה ומסירות.

נזכרת האם, ליאורה:

אבא אהב את עופר אהבה גדולה ויוצאת־דופן, עזה כמוות. הוא לא יכול היה לשאת את מה שהיה למדינה להציע לעתידו של הילד, קרי בית־חולים לחולי־נפש. הוא גם אהב אותו מאוד. הוא, שגידל שני ילדים בריאים, ראה על מה אנחנו מוותרים בשכיל עופר, ולא היה יכול להשלים.

הבת כבר סלחה לאביה (למעלה, משמאל), שהרג את בנה (לידו, בתצלום) — הבן היה ילד אוטיסטי והסב לא השלים עם גורלו המר

אבא האמין שהמעשה שלו הוא הדבר הטוב ביותר שניתן לעשותו. הוא השאיר מיכתבים אישיים לכל אחד מאיתנו — לי, לבועז (אביו של עופר), לאחותי, לילדים, לגיסתי, לאח של אמא שלי — ביקש את סליחתנו, ניסה להסביר. הוא רצה שנהיה חופשיים, שיהיה לנו יותר קל. שיהיה לעופר טוב.

אנחנו לא קיבלנו את ההסברים. לא עשינו את מה שבעצם ביקש להשיג, לא שכחנו ולא התנתקנו מהנושא של האוטיסטים, כשאנחנו נהנים להיות הורים רק לילדים בריאים. אם לא היינו רוצים בילד, היה קל להגיד: „טוב, אז אין לנו עופר, נשכח." אבל אנחנו לא רוצים לשכוח.

כל השנים אנחנו מקיימים קשר הדוק עם אלוט (אגודה לאומית לילדים אוטיסטים) וכך ממשיך עופר להתקיים באיזה שהוא אופן.

אם אבא היה שואל אותנו, היינו מונעים ממנו את המעשה, אבל הוא לא שאל ולא גילה כל סימן למה שהתרחש בליבו. הוא, כנראה, עשה את אשר עשה אחרי שיקול־דעת ומתוך שלמות מוחלטת, אחרת קשה להסביר את השקט שהקרין זמן קצר לפני המיקרה.

חלק מן החיים

סיפור־חייו האמיתי של עופר לא ייוודע לעולם. ככל ילד אוטיסטי היה מנותק מהסביבה וחי את עולמו הפנימי בברירדות מזהרת. עופר שהשתקף בעיני הסובבים אותו, היה עופר המופרע, המטיח את ראשו בקיר במשך זמן רב, המתפרץ לפתע בהתפרצויות צחוק ובכי בלתי־מובנות, המתוסכל עד אין־סוף.

ממשיכה האם:

את לא יכולה להבין אותו. הוא לא יכול להסביר את עצמו. שניכם מתוסכלים, שניכם חסרי־אונים.

ילד אוטיסט הוא בדרך־כלל גם ילד היפר־אקטיבי, ילד שלא ישן בלילות כלל, שאין לו מודעות לסכנות. הוא יכול סתם כך לקפוץ מהחלון או לפתע לרוץ, כהרף־עין, לכביש. זה אומר, מבחינתך, שאת צריכה להיות 24 שעות עירנית ומתוחה סביב הילד.

קשה לו ללמוד את הדברים הפשוטים ביותר כמו להתלבש, לאכול, לעשות את הצרכים, משום שגם לימוד כזה מצריך קשר עם בני־אדם. ויחד עם זאת, הוא לא מפגר. יש ילדים המציירים ציורים יפהפיים ואז, רק דרך הציור, אפשר ללמוד משהו על העולם העשיר שיש לו ושעליו הוא לא יכול לספר לך.

ילד אוטיסט מתבגר הוא מפותח וחזק מבחינה פיזית, לפעמים הרבה יותר מהאם, ואז כמעט בלתי־אפשרי להשתלט עליו. יש לו בעיות־ההתבגרות הרגילות של נערים, צרכים מיניים ובנוסף בעיות מוטוריות, נפשיות ותיקשורתיות. הכל בתוך קלחת אחת.

האם היה לנו קשה לגדל את עופר? כשיש לך ילד, המושגים של קשה או לא־קשה כלל לא קיימים. עופר היה נתון, חלק בלתי־נפרד מהחיים. הוא היה זקוק לנו נואשות, והטבע דאג שיתגלו אצלנו רגשות וכוחות שבלי־עדיו לא היינו יודעים על קיומם. לילדים האחרים שלנו יש היום הרבה רגישות, הם יודעים שיש בעיות בעולם ויודעים איך לקבל אותן.



אם שבולה אביגדורי
מתוסכלים, חסרי־אונים

לתודעת הציבור את בעיית האוטיסטים.

„לא רוצים לשכוח!"

„מאז המיקרה אנחנו ממשיכים במלוא הקצב. חושפים את עצמנו ואת כאבנו. רק כדי שלאחרים, שעדיין חיים עם הבעיה, יהיה פיתרון. ווזוה, בדרכנו, צורת־הנצחה לאבי ולעופר."

לשחרר נפש מכילאה

עופר היה הילד הראשון שלנו. הידיעה שהוא אוטיסט לא נפלה עלינו בבת־אחת, אלא טיפין־טיפין.

לרפואה אין הרבה כלים לאבחן אוטיסטים לפני גיל שלוש. אני התחלתי לחשוד שמשהו לא בסדר עם הילד הרבה לפני־כן. הוא היה ילד מאוד יפה ולא דמה לילדים אחרים. דרך המישחק שלו היתה שונה, הוא היה מתנדנד שעות על המקום הלוך וחזור. אחר־כך למדתי שזוהי רכינה אופיינית מאוד לאוטיסטים. הם לא אוהבים שינויים, נדבקים למישחק אחד וממשיכים אותו כל הזמן. אותו דבר עם אוכל, מוסיקה וסדר היום. אם, לדוגמה, מתחילים את היום בשתיית ככאו, ככה זה צריך להמשיך לנצח.

הדבר הבולט ביותר אצל עופר היה חוסר הדיבור שלו. „גם איינשטיין התחיל לדבר בגיל מאוחר," כך פטרו הרופאים את החששות שלנו. עד יום מותו עופר לא דיבר כלל. הוא היה לוקח אותנו ביד ומראה לנו מה הוא רוצה: לאכול, צרכים אישיים, נקיון, הכל בעזרת היד.

בגיל שלוש ידענו שיש לנו ילד אוטיסט. הרגשנו בודדים מאוד, היו לנו גם חששות כבדים. הוא אמנם היה קטן, אבל בסופו של דבר היה צריך ללכת לבית־הספר, וכאוטיסט לא היתה לו שום מיסגרת מתאימה.

(המשך בעמוד 25)

יפהפיות רדומות

אין הסבר מניח את הדעת לתופעת האוטיסטים. מדובר בפגם מוחי מלידה, הגורם לילד ניתוק מוחלט מכל קשר עם סביבתו החברתית. קשה ללמד ילד כזה את המיומנויות הפשוטות ביותר, מכיוון שעצם הלימוד דורש קצב וריכוז למישהו מלבדו וזהו בדיוק הדבר שהוא מתקשה לעשותו.

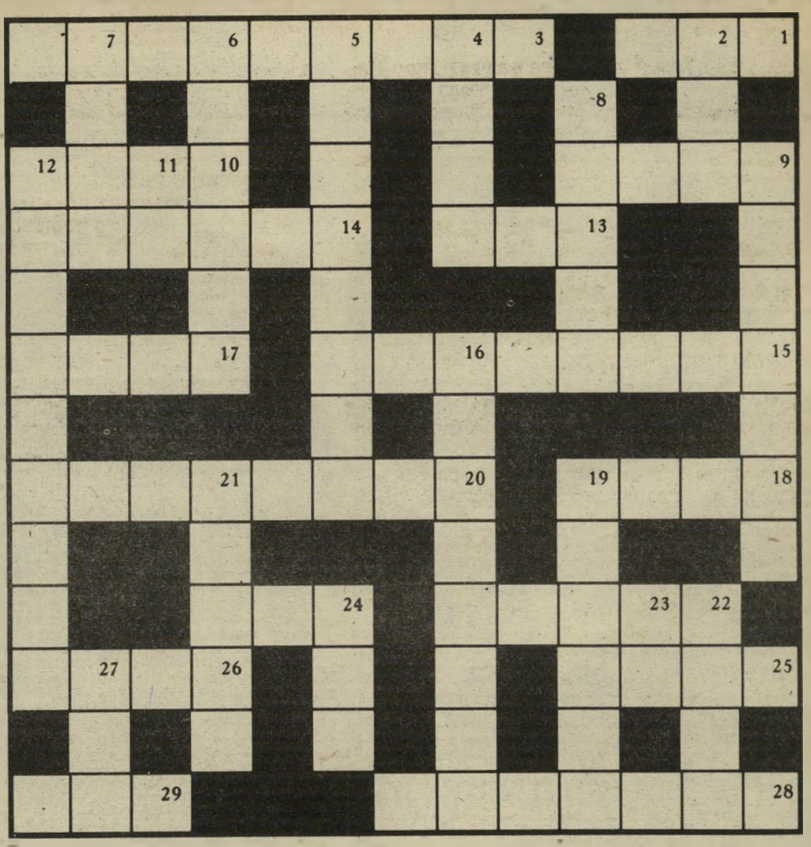
אוטיסטים לא נולדים מפגרים, אבל כתוצאה מחוסר הקשב לסביבה הם מתקשים מאוד בלמידה, והתוצאה הנראית לעין מצביעה על פיגור לכאורה. יתכן גם שנגרם להם נזק מוחי אמיתי במשך הזמן, אם נכונה התיאוריה שעצם תהליך הלמידה וההיזון החוזר מהסביבה חיוניים להתפתחות המוח.

אוטיסטים מאופיינים גם בהיפר־אקטיביות, בבכי ובצחוק פיתאומיים, בזריקת הגוף לריצפה ובהטחת־הראש בקיר. מסיבות אלה נחשבו האוטיסטים זמן רב למפגרים, או חולי־נפש, וטופלו בהתאם.

בשנים האחרונות נוטים לשלול את הגישה הזאת לחלוטין ונותנים לאוטיסטים טיפול מיוחד, ההולם את מצבם. ילדים אוטיסטים, שקיבלו בארץ חינוך מתאים, הגיעו להישגים של עצמאות תיפקודית, קריאה וכתיבה, ואף נגינה בהרמוניה.

האוטיסטים הם ילדים הידועים ביופיים הבלתי־רגיל, מעין יפהפיות רדומות, שעדיין לא נמצא הנסיך הטוב שיידע כיצד להעירם מתרדמתם אל העולם הסובב אותם.

משבצות העולם הזה 2549



מאוזן:

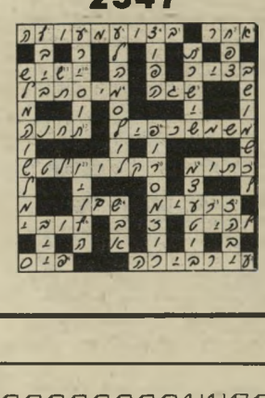
1. שמן מיוחד למזיק (3)
3. בילוי ימריץ לצאת למלחמה (4, 5)
9. כרה את הבור, והבר־מינן נש־אר בבית (4)
10. מבוקש זה שנגר שלא יחזור עוד לסורו (4)
13. מש"ק למופת (3)
14. צרה חדשה — ידו של המשפטן בעניין (3, 3)
15. הסופר מוצא את התחנה האחרונה בתחרות (3, 5)
17. יופי של לשון חמה ומעודדת (4)
18. הסופר יגיע בעגלא ובזמן... (4)
20. עמוק ברפש בבגדי־יקרות (4, 4)
22. המקום תפוס על־ידי היו"ר לשעבר (5)
24. קליעה בבומרנג? (3)
25. אמא בקשה יותר מאמץ (4)
26. רומן על חיים בכנסת (4)
28. יש הסכמה למשינה בבית (4, 3)
29. הטוב שבפרימטר (3)

מאונך:

2. הירידה בדרגה שבה ונחקרה (3)
4. המתכת כלולה בעיסקה (4)
5. יתן טיפ למקום טוב למעלה (4, 4)
6. צב שהשופט פסק לו (6)
7. ימות ולא יעבור את מעגל הגיר (4)
8. המשקה על חשבון המפסיד במישחק (5)
9. האי של נפוליאון (7)
11. השופט מהקיבוץ (2)
12. המונומנט עבר מצרפת לארגנטינה (3, 6)
16. מנהל אור שמח יהיה בוודאי אחד מן הזקנים (4, 4 או 3, 5)
19. המציאו סיפור על תחרות מסוכנת (3, 3)
21. לא מצב הכי טוב אבל יש ברירה (3, 3)
22. החתן יצעד לצלילי שיר־הלכת (4)
23. הורה צעיר ורענן (2)
24. הצלע וכל השאר (3)
27. מותק של זיקנה (3)

אביגיל ינאי

פתרון תשבצופן 2547



במדינה

בריאות

בעל־הברית

אין חכם כבעל הנסיון

במאבקן המיקצועי של אחיות בתי־החולים אין בעלי־ברית נאמנים יותר מאשר החולים לשעבר. הפירסומאי יורם ברנע, שעבר ניתוח־לב־פתוח ב־בית־החולים שיבא בתל־השומר, לא שכח את הנשים שסעדו אותו בחוליו. „מאז ניתוח־הלב," הוא אומר, „ליבי איתן ועם עבודתן המסורה."

השבוע הפיק, על חשבונו, מדבקה למכוניות, שאותה הוא מפיץ בין חבריו, המכריזה: „אני בעד האחיות!"

תולדות

הכפילים הג'ינג'ים

בניו התאומים של נשיא בית־המישפט העליון המנוח הם עורכי־דין שאינם מביישים את אביהם

אחד המראות המלבבים של שנות השישים בירושלים היתה דמותו התמי־רה של שופט בית־המישפט העליון יואל זוסמן, כאשר הוא רודף ברחובות השכונה אחרי זוג תאומים ג'ינג'ים קט־נים ושובבים.

הילדים הקטנים היו מנסים לטפס על כל עץ, לרדוף אחרי כל חתול ולהרוס כל גדר, והשופט הנכבד היה מנסה למנוע זאת מהם. המירדף היומי היה מושך את עיני כל השכנים והיה מרתק אותם למשך שעות.

באותה תקופה כבר היה זוסמן שופט בכיר בבית־המישפט העליון. הוא מונה לשופט עליון בשנת 1953. התאומים הג'ינג'ים נולדו לו מנישואיו השניים, די מאוחר בחייו, כמעט בגיל 50. שני הילדים הקטנים היו כבר אז דומים מאוד לאביהם. אפם היה חד כאפו, שיערם היה ג'ינג'י לוהט, כפי שהיה שיערו של אביהם בנעוריו. בגיל 50 כבר הכסיף שיערו של האב, והוא היה מוסיף לו גוון כחלחל עדין.

מירושלים לתל־אביב. בשנת 1976 נתמנה השופט זוסמן כנשיא בית־המשפט העליון, וכיהן בתפקידו זה עד שפרש בשנת 1980. זמן לא רב אחרי פרישתו נפטר ממחלה קשה.

התאומים, אמנון ואמיר, הלכו ב־דרכי אביהם. הם למדו מישפטים בירושלים, ואחר־כך החלו לעבוד במיקצוע. אמנון עבד כתובע במישטרה ואמיר בפרקליטות בירושלים.

לפני זמן קצר החליט אמנון להפר את המסורת הירושלמית הארוכה של המישפחה ולעבור לשפלה. הוא התקבל לעבודה בפרקליטות מחוז המרכז, ומייד מצא שם את מקומו.

הפרקליטים והפרקליטות הבוגרים יותר לא יכלו שלא להתפעל מדמיונו הרב של חברם לעבודה לאביו המנוח. כאשר עומד אמנון זוסמן בבית־המיש־פט, עטוי בגלימה השחורה ונושא את דברו, לא צריך להתאמץ כדי לראות את אביו. אותו חיתוך דיבור, אותו הומור יבש ואותה אישיות מרתקת. רק צבע השיער הלוהט אינו מוכר למי שהכיר את הנשיא לשעבר של בית־המישפט העליון בגיל שבו הלבין כבר שיערו.

ממועדון לסרקליטות. אמנון ואמיר הם כיום בני שלושים, צעירים רזים ותוססים. אמנון, העובד בתל־אביב, הצליח להקסים כבר את כל חבריו לעבודה. הוא התמקם בחדרה של הפרקליטה הלנה ביילין והוא מכ־ניס רוח צעירה לפרקליטות. אמנון נוהג לספר על להקות־זמר אופנתיות ועל מופעים במועדון דן התל־אביבי. נראה שהוא נהנה מאד מהחלפת ירד־שלים בתל־אביב, המתאימה יותר לאופיו הג'ינג'י.

בשלב זה הוא מחפש בת־זוג מת־אימה ומקווה למצוא אותה בתל־אביב.

הווי

רעב כמו זאב

דר הנגב התלוננה קבוצת מטיי־לים באוזני פקח רשות שמורות־הטבע, כי בשעות הלילה חדר זאב למאהלם, טרף מן הנקניקים, הגבינות, השוקולדות, הריבות והלחמים בצייד־ניותיהם, אך נכשל בנסיונו לחסל גם את קופסות השימורים, אותן השאיר מאחוריו כשהן נקובות בעיקבות שיניו.

★ ★ ★

אין חכם כבעל הנסיון

חיפה ביקשה התביעה להאריך את מעצרו של צעיר מאום אל־פחם החשוד ברצח אשתו, בטענה כי בבוקר יום הרצח ניסה הבעל להרעיל את אשתו ולכן הישקה אותה בחומר הדברה, ומששכב בצהריים לביתם ועוד מצאה בחיים, לפת את צווארה וחנק אותה ומשנוכח לדעת כי מתה, הצית את גופתה והעלה אותה באש.

★ ★ ★

אני לדודי ודודי לי

ירושלים התברר כי שעה שפ־קיד בכיר במישרד־המישפטים מונה כחבר מועצת־המנהלים של חב־רת־בת של קונצרן ממשלתי, אחיו של אותו פקיד מונה כחבר מועצת־המנ־הלים של חברת־בת אחרת של אותו קונצרן, דוד של אותו פקיד מונה כחבר מועצת־המנהלים של חברת־בת נוספת של אותו קונצרן ובן־דוד של אותו פקיד מונה כחבר מועצת־הפועלים של חברת־בת רביעית של אותו קונצרן.

★ ★ ★

ייבוש הוולוו

ירושלים ביקש מינהל הרכב הממשלתי מנהגים בכירים, שהיו רגילים לרחוץ את רכב־הייצוג של מעסיקיהם 12 פעמים בחודש, למעט ברחיצת הרכב, כדי לחסוך במים, הציע להם להסתפק בשמונה רחיצות לחודש והציע, בחוזר נוסף, באותו נושא, כי למעשה מן הראוי להסתפק בשימוש במטלית יבשה בעת ניקוי מכוניות־השרד.

★ ★ ★

פיתרון־בית־הספר

צה"ל ביקש חייל שנדון למאסר למחות על עונשו, בלע סוללה, ומשזו הוצאה מגופו, בלע כמה מחטים דקים, ומשאלה הוצאו מגופו, בלע סיכה ומסמר, ומשאלה הוצאו מגופו, החליט על שיטה אחרת: הוא פנה לאלוף־הפיקוד בבקשת מחילת־עונש.

★ ★ ★

מוטוריזציה

קריית־ים זכה אדם בהגרלת ה־לוטו השבועית במכונית־נוסעים, הודיע, שמכיוון שאינו נוהג בעצמו, הוא יעביר את המכונית לבנו, אך ביקש לא לדאוג לו: בחודש שעבר הוא כבר זכה באמצעי־תחבורה משל עצמו, עת הרוויח בהגרלה אחרת זוג אופניים.

★ ★ ★

חשופים במטוס

ירושלים התלוננו נציגי מארחי צליינים נוצריים כי קבוצת הצל־יינים האחרונה שהובאה על־ידם ארצה נאלצה לצפות, במטוס שהביאם ארצה, בסרט שבמרכזו עמדה חשפנית, וב־מטוס שהחזירם מן הארץ לארץ־מוצאם בסרט שבמרכזו עמדה קוסקסנל.

★ ★ ★

דאלאלוני

ירושלים ברקה חוקרת באו־ניברסיטה העברית את התייחסותן של קבוצות צופים שונות לסידרת ה־טלוויזיה דאלאס. מצאה כי יוצאי ברית־המועצות מייחסים לסידרה היבט אידיאולוגי („תעמולה קאפיטליס־טית"); קיבוצניקים מייחסים לסידרה היבט פסיכולוגי („המניעים לנסיון ההתאברות של פאם") וערבים מייחסים לסידרה היבט סוציולוגי („תפקידו של הגיבור כבן הבכור במישפחה").

BEUATY CENTER

מרכז לניתוחים פלסטיים

★ לנשים ניתוחים לחיזוק וקיצור שרירי הנרתיק הרפויים
★ ניתוחים קוסמטיים אף ★ פנים ★ חזה
★ תיקונים פלסטיים של מחלות ראומטיות
כולל הירדמות האצבעות ו"אצבע קופצת"
★ ניתוח א.א.ג. ישור מחיצת האף, פוליפים, ושקדים
בזל 1 ת"א
טל: 03-244480, 03-244930, 03-226844

שקיעת האלים

הנה כמה פסוקים שכדאי להרהר בהם:

„מכיר אני את הישראלים. יתכן שמותר לי לומר גם להם אמיתות אחדות. ישראל החדשה מייצגת כיום כמות גדולה של כישורים שהם מורשת אבות... ימים רבים היא רשאית לפזר בכזבזנות מצבור־הכוח הרב...

„... מן ההכרח שאגיש גם את טיעוניי נגד הישראלים. מחיר השילטון יקר הוא. השילטון מ ט מ ט ם היהודים — פעם הלא נחשבו בעם ההוגים. האם בכלל הוגים הם עדייו? כיום הרוח משעממת את הישראלים, אין הם נותנים בה אמון. הפוליטיקה בלעה כל חלקה טובה של רצינות לגבי עניינים שברוח... האם ישנם פילוסופים ישראליים? אני מסמיק...



וייספיש

„ריברתי על הרוח הישראלית. היא נעשתה גסה ושיטחית. וזה הכל? למען האמת, דבר אחר מפחידני: הנסיגה הגוברת של הרצינות היהודית, של העמקות היהודית, של התשוקה היהודית בעניינים־רוח... יש לי מגע עם אוניברסיטות ישראליות: איזו אווירה שוררת בין המלומדים שם, איזו רוחניות משמימה והולכת, מסתפקת ופושרת!

„לכל מערכת החינוך הגבוה בישראל אבד העיקר: המטרה, וגם האמצעים למטרה. נשכח שהחינוך, ההשכלה כשהיא לעצמה, היא המטרה — ולא 'המדינה'.

„בתי־הספר הגבוהים של ישראל אינם מגיעים למעשה אלא לכדי הכשרה גסה, לשם אספקת כמות עצומה — ומהר ככל האפשר — של גברים צעירים לשרות ולניצול המדינה.

„...לימוד לחשיבה — בבתי הספר שלנו אין עוד זכר לכך. אפילו באוניברסיטות, גם בקרב מלומדי הפילוסופיה בכבודם ובעצמם, ניכרת גסיסתה של הלוגיקה, כהלכה, כמעשה, כמלאכה. התבונן בספרים הישראליים: אף לא סימן קל ביותר לכך שהחשיבה מצריכה טכניקה, תוכנית־לימוד, רצון למומחיות.

„... הגימנסיות הגדושות שלנו, מורי־הגימנסיה העמוסים עד טימטום, הם בגדר שערורייה...״

מי אמר את הדברים האלה? ישעיהו ליבוביץ? לא, אם כי אמר דברים דומים. וגם לא מומחה יהודי שבא מאמריקה.

כל הציטוטים הנ״ל לקוחים מן הספר שקיעת האלים של פרידריך ניצשה. והם לא נכתבו, כמובן, על ישראל והיהודים, אלא על גרמניה והגרמנים, בימי־הזוהר של הקיסרות הגרמנית, בסוף המאה שעברה. פה ושם שיניתי מילה כדי להתאים את הדברים למציאות שלנו. למשל: „מדינה״ במקום „רייך״ (הכוונה לרייך השני).

אפשר לטעון כי מבחינות רבות — גם הפוליטית והצבאית — קרה לגרמניה אז מה שקורה לישראל היום — עוצמה רבה מדי, כיבושים רבים מדי, צבא גדול מדי, פולחן מופרז של המדינה.

מה פיתאום התחלתי לקרוא שוב את ניצשה? הופעתי במעונות־הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב לצידו של לייבלה וייספיש, מי שהיה „שר־החוץ״ של נטורי־קרתא. לייבלה הוא משוגע לניצשה, ותוך כדי ויכוח ודיון על הנושא שלמענו הזמינו אותנו (השלום ועדות־המיזרח בישראל) תחב לידי כמה עלונים וחוברות על תורת ניצשה, שהוא הפיק.

אגב, לייבלה הוא אדם משעשע מאין־כמוהו, ולשונו החדה יכולה להתחרות עם זו של ישעיהו ליבוביץ. כך אמר לצעירים המיזרחיים, שהופענו לפניהם: „מדוע בת־הסוהר מלאים? מי גורם לפשיעה הגדולה? האם אי־פעם נכנסו יהודים מיזרחיים לכלא בארצות־מוצאם? את זה עשו הציונים, כדי שאפשר יהיה להקים קתדרות לקרימינולוגיה!״

מי ראה פייפ?

כאשר ריאיינתי את אנוור אל־סאדאת בביתו שמחוץ לקאהיר, ליד הסכר של הנילוס, תקף אותי חשק לעשן מיקטרת.

הייתי מתאפק, אבל הרי סאדאת היה ידוע כמעשן־מיקטרת מושבע. על כן ביקשתי רשות, ומשניתנה, שלפתי את המיקטרת שלי — מיקטרת פשוטה, מצופה בעור.

באותו הרגע שלף גם סאדאת את המיקטרת שלו, והיא היתה זהה בדיוק למיקטרת שלי. עישנו בצוותא.

אחרי רצח סאדאת ערכתי ביקורת־נחומים אצל אלמנתו, ג׳יהאן, וסיפרתי לה סיפור זה. בו במקום החליטה להעניק לי, כמתנה, את אחת המיקטרות מעיזבון בעלה.

אלא שמאז לא ראיתי את ג׳יהאן, ולא זכיתי במתנה.

מדוע אני מספר זאת? מפני שעישנתי מיקטרת זו בעת הוויכוח על היהודים המיזרחיים והשלום במרחב. כשהגעתי הביתה נוכחתי לדעת כי איבדתי את המיקטרת. נראה לי שנשארה באולם ההרצאות במעונות הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב.

הנה שלוחה תחינתי: אם מישהו מצא מיקטרת זו, שיואיל בטובו להחזירה לי.

אלוהים שוכן בהרים

זה היה כשישראל הביס את ארם בשערי שומרון, אחרי שאחאב מלך־ישראל אמר לבן־הדד מלך־ארם את ארבע המילים בנות־האלמוות: „אל יתהלל חוגר כמפתחו!״

„ועבדי מלך־ארם אמרו אליו: אלוהי הרים אלוהיהם, על כן חזקו ממנו. ואולם נילחם איתם במישור, אם לא נחזק מהם!״

כלומר: בימים ההם נחשבו בני־ישראל כעם של הרים. הם ישבו על הגבעות, מן הגליל ועד הנגב, ואילו השפלה היתה בידי אחרים — הפלשתים בדרום והצידונים בצפון.

נזכרתי בפסוקים אלה כאשר הקשבתי ביום־ירושלים לשיחתם של אמנון דנקנר ודן מירון מצד אחד, ובין טדי קולק ושלמה להט מצד שני. דנקנר טען כי יש הבדל מהותי בין ירושלים ותל־אביב, והוא ההבדל שבין ההר והשפלה. אנשי ההר הם קנאים וקשוחים, אנשי השפלה הם חובבי־חיים ופשרנים.

משהו דומה אמר זאב ז׳בוטינסקי בספרו שימשון. הפלשתים בספר אוהבים לשחק, לחוד חידות, לשתות ולהתעלס. הישראלים היו אנשי־אמונה קנאיים. שימשון הישראלי נמשך אל הפלשתים ואל הפלשתיות. (ייגאל ידין המנוח טען כי שימשון כלל לא היה ישראלי, אלא פלישתי.)

הבדלי המנטאליות בין אנשי־הר ואנשי שפלה ידועים בהיסטוריה. אנשי־הר היו תמיד מילחמתיים יותר. יתכן שהברבר נובע מתנאי־החיים הקשים יותר בהר, וגם מן הנתק הגיאוגראפי שבין כפר לכפר ובין שבט לשבט בנוף ההררי. התנאים הקלים יותר בשפלה מפנקים את העם שם, ומפתחים מנטאליות שוחרת־שלום.

לבנון היא ארץ שכולה הרים, וראו מה מתרחש שם. בימי הבית השני, הגליליים היו מיטב הלוחמים. השווייצים היו גדולי הלוחמים באירופה, עד כי איש לא חפץ עוד להטרידם.



יתכן מאוד שהגאון הדתי של ישראל הקדומה לא היה מתפתח אילו ישבו הישראלים בשפלה העשירה, אילו הגיעו אל הים הפתוח. אבל לכל אורכו ורוחבו של התנ״ך אין כמעט זכר לסמיכות הים. הנביאים לקחו את משליהם מהווי החקלאים בגבעות ובמידבר. בספריהם אין כמעט משלים הלקוחים מן ההווי הימי. חוץ מן הנביא יונה, שברח מאלוהים וירד לים (ולדעתי, ספר יונה הוא פארודיה), לא היו נביאי ישראל ימאים גדולים.

ישראל החדשה היא מדינת־השפלה. מרכזה הוא בגוש־דן. מכאן הרוח הליברלית־יחסית, הדמוקרטית, החילונית הנושבת ממערב למיזרח, כשאר רוחות־הים, מול פני הרוח המיזרחית, החמסינית, החונקת, הנושבת מירושלים מערבה. ירושלים היא, ריישמית, „בירת ישראל״, אבל השפעתה על הישוב החדש היתה תמיד מיזערית, וכך נשארה עד היום.

מבחינה זו, ישראל החדשה אינה יורשת אמיתית של הבית הראשון והשני. אין היא „הבית השלישי״. שבטי־ישראל הקדומים באו ארצה ממיזרח, וכן גם שבי־בבל. הם היו חלק מרצף גלי־ההגירה התכופים ששטפו את הארץ מאז שחר ההיסטוריה, שהביאו הנה שבטים מן המידבר — כנענים, אמורים, עברים, ארמים, ערבים. ואילו הציונים, שהקימו את ישראל החדשה, באו מן המערב, כמו הפלשתים, היוונים, הרומאים והצלבנים. לא דבקה בהם רוח המידבר הקשוח. הם לא ירדו מן ההר אל השפלה, אלא עלו מן השפלה אל ההר.

ירושלים הולכת ולובשת קאפוטה שחורה. מיטב סופריה, משורריה ואמניה, יחד עם שאר הציבור החילוני, יורדים לתל־אביב, מיבצר הרוח החילונית והרמוקרטית. מולה מתייצבת המהפכה החומייניסטית, אם כדמות גוש־אמונים, התחיה וכהנא, אם כדמות הרב שך.

היכן ייערך הקרב המכריע? מוטב שנקשיב לעצתם הנבונה של עברי מלך־ארם: „נילחם איתם במישור. אם לא נחזק מהם!״

גברת ים־תיכונית

כמעט שהתאהבתי בה ממבט ראשון.

ישבתי באחד מערבי השבוע במיסעדה וינאית, בחברת קבוצה של אינטלקטואלים, כשהצטרפה אלינו צעירה שחרחורת. המקום הפנוי היחיד היה לידי, וכך נכנסנו לשיחה. לגרמנית שלה היה מיבטא זר נעים, אך שליטתה בשפה היתה מושלמת.

אחרי כמה דקות שאלתי אותה, כדרכם של ישראלים: „מה את עושה?״

היא השיבה: „אני מעיינת בתפריט.״ ולשאר יושבי־השולחן העירה: „האדון הזה הוא מאוד ישיר!״

„מה הפלא?״ שאלתי, „הרי שנינו ים־תיכוניים!״

ואכן, התברר כי הגברת הצעירה היתה דיפלומטית של אחת ממדינות הים־התיכון, בעלת תפקיד אחראי למדי, וידועה היטב בחברה הווינאית.

אני משוגע לנשים שהן גם יפות, גם אינטליגנטיות וגם בעלות חוש־הומור, ולצעירה זו היו כל שלוש המעלות האלה. כשנכנסנו לוויכוחים, התגלה שיש לה מוח חד כתער. יחד עם זאת היתה קוקטית מאוד, וכל הגברים ליד השולחן ניסו לפלרטט איתה.

היה ברור שיש לנו משהו משותף, משהו שהוא ים־תיכוני. התבדחנו יותר, החלפנו חידות־לשון, היינו פחות פורמאליים, ובוודאי פחות־כבדים מן האנשים האחרים ליד השולחן, שהיו כולם נחמדים ובעלי־רמה.

אחרי הסעודה הלכנו להמשיך לשתות בביתו של אחד המ־סובים. חשקנו בשמפניה, ומכיוון שבבית היתה השמפניה חמה, התנדבה הצעירה להביא כמה בקבוקים קרים מביתה.

ב־2 בבוקר, בשעה שווינה ישנה שנת־ישרים, התנדבה הגברת להסיע אותי הביתה. ממדי המכונית הדיפלומטית הגדולה שלה היו מנוגדים מאוד לקומתה המיניאטורית.

„מדוע היהודים חושבים שהם עם נבחר?״ שאלה לפתע. „האם זה לא גיזעני?״

„זוהי בסך־הכל אגדה עתיקה, שהיתה טיבעית על רקע תקופתה. כיום אין אנשים רבים המתייחסים לזה ברצינות,״ הס־ברתי.

„הכרתי בחורה שרצתה להתחתן עם יהודי. אבל ההורים שלו התנגדו שיתחתן עם לא־יהודיה, והם נפרדו. זה לא גיזעני?״ התעקשה.

„היהודים הם עם קטן, והם החזיקו מעמד הרבה מאוד זמן בסביבה עוינת. כשיהודי צעיר מתחתן עם לא־יהודיה, או יהודיה עם צעיר לא־יהודי, נדמה להם שהם מאבדים משהו, ושזה מסכן את המשך הקיום היהודי. גם אם מתנגדים לזה, אפשר להבין את זה.״

המשכנו כך. כשהגענו למחוז־חפצי, אמרה: „חבל שאתה נוסע מחר. זוהי הפעם הראשונה שאני מדברת עם יהודי על הנושאים האלה, ומה שאתה אומר נשמע לי הגיוני.״

גם אני הצטערתי שהיה עליי לחזור ארצה. נישקתי לה על לחייה ואמרתי לה לילה טוב בשפתה.

זמר הפלוגות

עבר בי רטט. הרגשתי שקורה משהו בעיניים שלי.

זה היה בתוכנית הטלוויזיה על המלחין דניאל סמבורסקי. מירי אלוני שרה את זמר הפלוגות.

ידעתי תמיד שזהו שיר יפה. אולי שיר־המאבק האמיתי היחידי של שנות ה־30.

אבל בפי אלוני הוא היה הרבה יותר מזה. הימנון של תקופה. קריאה מנישמתו של עם. המילים הקלאסיות של נתן אלתרמן — „אין עם נסוג מחפירות חייו!״ — קיבלו בפיה את מלוא משמעותן.

מירי אלוני שרה בדרמאטיות כבושה, בלי הצטעצעות וחינוחן, בפנים קפואות. את המילים הפאתטיות ביותר שרה כמעט בלחש. הרגשתי כפי שהרגשתי אז, כשהייתי נער, והיה עליי להחליט אם להישאר בבית וללמוד, או להצטרף למחתרת.

השיר נכתב על פלוגות־הלילה, יחידת־השדה הראשונה של ההגנה, שיצאה מן הישובים היהודיים וערכה פשיטות בכפרים הערביים.

מאז עברו הרבה שנים. התבגרנו, התחכמנו. אנחנו יודעים כיום שלא היה זה מאבק בין צדק אבסולוטי (שלנו) ובין שוד ואש (כדיברי אלתרמן). בדיעבד, ממרחק, אנו יודעים שהיתה זאת מילחמה נואשת בין שני עמים על אותה כיברת־ארץ. מילחמה בין צדק לצדק, מילחמה בין עם שניסה להיאחז בארץ ובין עם שישב בה ושהגן על קיומו. במיסגרת המילחמה הזאת ביצעו פלוגות־הלילה מעשי־גמול, פשטו על כפרים ערביים ופגעו באזרחים וברכושם.

האם אין כאן סכיזופרניה? איך אני יכול להתרגש משיר, שהוא כולו שיר־הלל לצדק המוחלט שלנו אז, מול „כנופיות״ ו„רוצחים״ ו„פורעים״, ובאותה השעה לראות את שני הצדדים של מטבע־הצדק?

אפשר ואפשר. מותר לי כיום להסתכל אחורה, ממרחק, ולהבין כי זה היה בלתי־נמנע, שעשינו את שלנו בלב שלם, באמונה גמורה בצידקת מאבקנו, ובאותה השעה לכבד גם את הצד השני, את אמונתו בצידקתו.



אלוני

היינו תמימים, כשם שהשיר הזה הוא תמים. התמימות הזאת היתה דרושה לנו, כדי לעמוד, כישוב זעיר, מול פני העוצמה הגדולה של היריב. אין ולא כלום בין התום הזה שלנו ובין הציניות של שודדי־האדמות כיום, הגזל־נים־המתנחלים בחסות צבא־הכי־בוש, הטפילים בווילות־הפאר ב„יהודה ושומרון״, המעבידים את הערבים שאותם גירשו מאדמתם.

שום אלתרמן לא יכתוב שירים על החבורה הזאת, ושום סמבורסקי לא יהפכם לצלילים מרטיטים. וזהו כל ההבדל.

על המישלט יושבת עיר

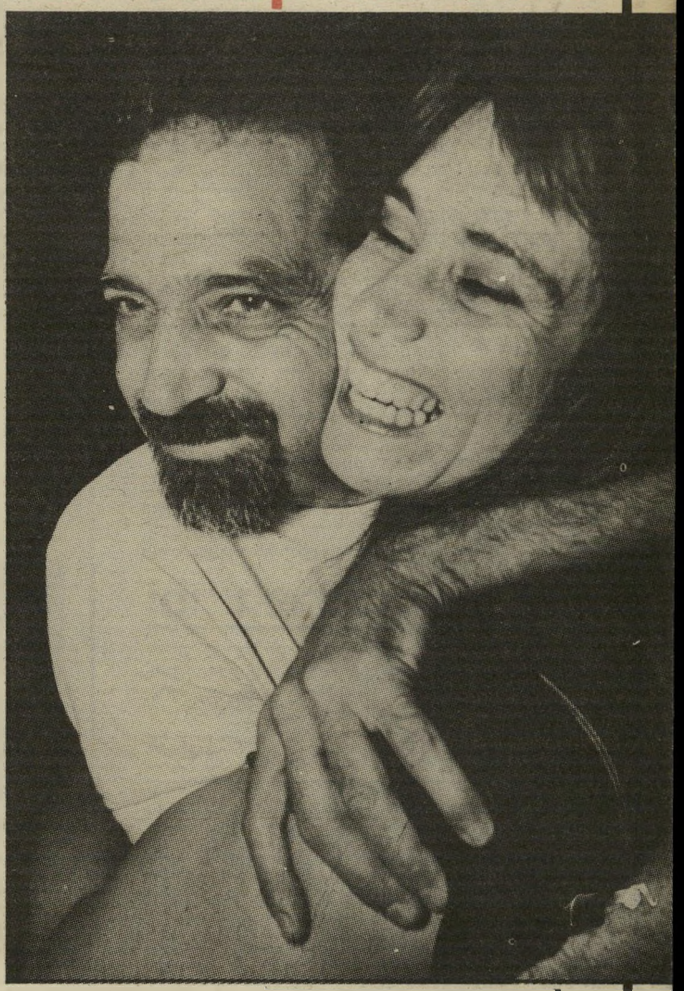
ביום־השנה ל„שבת השחורה״ התכנסו הוותיקים בקיבוץ גבת. קריינית־הרדיו סיפרה כי במקום שנמצאו אז הסליקים של הנשק בקיבוץ יש עכשיו אורווה, מקום־מגורים ודיסקוטק.

לרגע הזדעזעתי. הרי זה נורא!

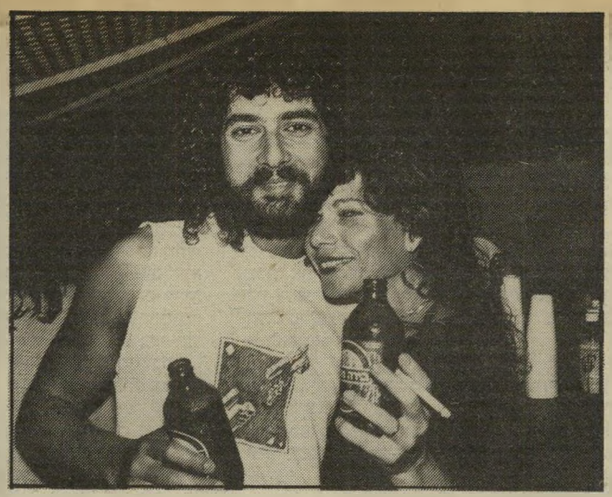
ואז תפסתי שההיפך נכון. הרי זאת, בדיוק, היתה משמעות המאבק: שדור חדש יקים דיסקוטקים במקום שבו היה חבוי הנשק.

אחותו של הבימאי יפה כמוהו ★ ציפור לילית מלווה הצגה ★ החילוניים שעוד נותרו בבירה

גיסתו של קט סטיבנס



אלי שרייבר המחזאי־סופר, הידוע בכינוי חתולי, בחברתה של השחקנית זזי שביט, העסוקה בימים אלה בגידול בנה בכורה. שרייבר כתב מחזה העוסק בהפצצתה של הכנסת.



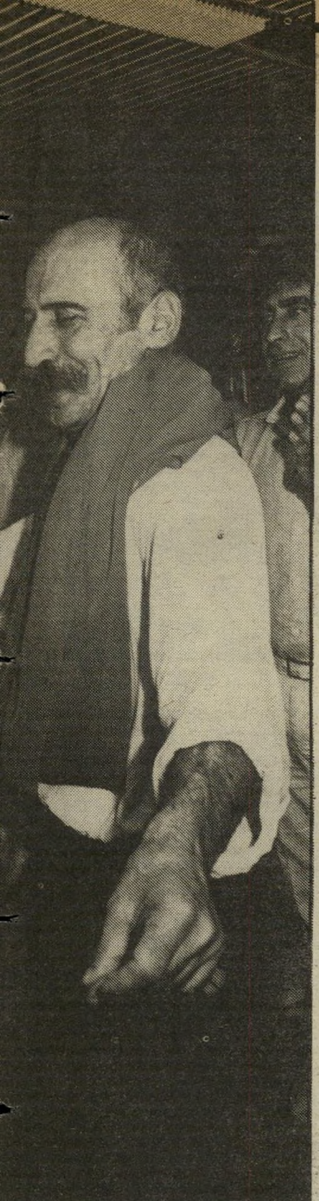
חנה רז אחת משחקניות ההצגה הקיץ האחרון, שמחה לאחר הבכורה שימחה כפולה – השימחה האחת על הבכורה – השימחה האחרת על נישואיה עם בועז בורר, הנראה הדוק בחברתה.

על בורקס ועוגות חגגו השבוע משתתפות ההצגה הקיץ האחרון את הפרמיירה, בחצר תיאטרון נווה־צדק. בסוף ההופעה לא שכחה השחקנית **ג'ודי ליטאני** להודות ל„תינשמת האסתמטית", שליוותה את ההצגה בנשיפות דראמאתיות מצמרת־עץ.

רחל דיין, כוכבת ההצגה, שבעה כנראה ממסיבות, ולכן, מן הסתם, נעדרה מהאירוע. חברתה להצגה, **עירית שלג**, העדיפה לעומת זאת את החגיגה הזאת על פני בכורת הסרט בר 51, שגם בו השתתפה — בכורה שנערכה בריוק באותו הזמן.



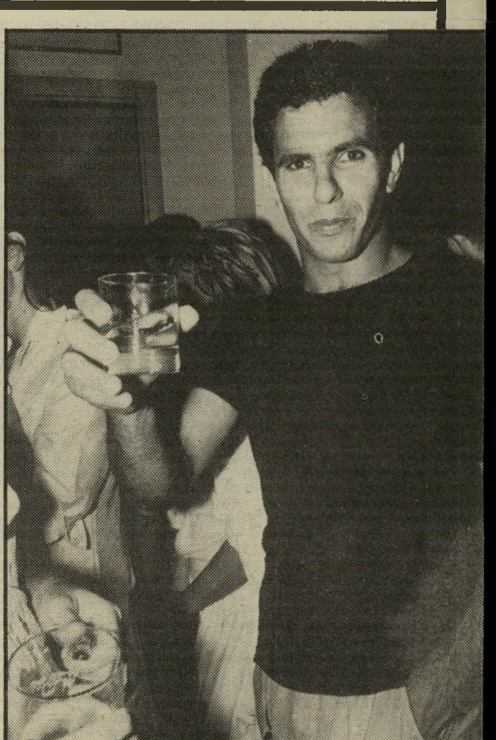
יעל גורדון הנשואה לדייוויד גורדון, אחיו של הזמר קט סטיבנס, בחברתה של שחקנית הצגת־הלסביות ג'ודי ליטאני, הנשואה לדני ליטאני, במסיבה שנערכה לכבוד הבכורה.



טונג'ל קורטיז השחקן
סים (יו
לאחרונה אורח חשוב וקבוע במסיב



לבנה חכים שנקראה בנ
הפסטיבל", ה
נוע ובת למישפחה ידועה של מפ



ג'וליאנו מר כוכב־הסרט נהנה מהמח־ מאות. שלא כדעתו של אסי דיין,סיפר ג'וליאנו שסמדר שחקנית טובה.



מוני מושונוב בא למסיבה שנערכה לאחר בכורת הסרט בר 51 בליוויית אשתו, סנדרה שדה, ושוחח עם עליזה אביב (בתצלום).

מארחת ביידיש

אפילו תוכנו העגמומי של הסרט בר 51, לא הצליח להשבית את שימחת כוכביו ויוצריו, שנפגשו לאחר הבכורה במסיבה עליזה.

ג'וליאנו מר, כוב־הסרט, הקשיב בהנאה גלויה למחמאות הרבות שקיבל על מישחקו מהאורחים — ובמיוחד מהאורחות.

השחקנית **סמדר קלצ'ינסקי**, שבאה להקרנה ללא בעלה הטרי, אסי דיין, לא נשארה למסיבה, אך זכתה לנתח מחמאות על מישחקה מעמיתיה להפקה. הצעיר **אלון אבוטבול**, המגלם בסרט תפקיד של הומו־ סכסואל, הופיע בחברת אחיו, השחקן **אבי קידר**, וסיפר כי הם מופיעים יחדיו בשני סרטים חדשים: הקרב על הבית, עם הגששים, ובסירטו של הבימאי משה מזרחי, אהבה צעירה.

מי שמשכה תשומת־לב רבה היתה מארחת־הבארים לשעבר **עדה ואלרי**, אשר בקול נמוך ובעזרת ביטויים עסיסיים ביידיש סיפרה עד כמה נהנתה ממישחקה בסרט, ואף שמחה להצטלם ולהתנשק עם בעלה הקולנועי, השחקן **מוסקו אלקלעי**.

בימאי הסרט, **עמוס גוטמן**, זכה לברכות חמות במיוחד מאחותו, **מירי**, אשר הוכיחה כי היופי במישפחתם אינו הנכס של הצד הגברי בלבד.

גם בירושלים מבלים

במקום שיירת המכוניות, העושה דרכה בסופי־שבוע מירושלים לתל־אביב, עלתה הפעם שיירת המבלים בכיוון ההפוך אל הסינמטק הירושלמי.

ההפתעה היתה גדולה. מאות ואולי אף אלפים, כנראה כל שארית הפליטה החילונית בירושלים, מילאו את כל מיפלסיו של הסינמטק, ורקדו לצלילי המוסיקה, שבקעו מרמקולים ענקיים. **דודו** („ראש העיר") **הלפרין** עמד בפתח כמארח גאה, לבוש בז'אקט אלגאנטי שהונח על חולצה זרוקה, ושמח להוכיח לאורחים מתל־אביב כי חיי הלילה בתחום־שיפוטו עדיין משגשגים.

המסיבה, שהחלה בחצות, הצליחה למשוך אליה רבים מאנשי הטלוויזיה, האוניברסיטה והאמנות בעיר. היו שם בני גילים שונים — **מאסתר ברק**, בתו הצעירה של השופט העליון אהרון ברק — ועד לצייר בן גיל־העמידה **יוסי שטרן**, שריקד כעול־ימים בחברתן של הבימאיות ההונגריות **אריקה סנטו** ו**קתלין בטנייה**, אשר באו מארצן במיוחד לפסטיבל הקולנוע. שדרנית הטלוויזיה **שרי רז** רקדה עם בעלה, הבימאי **דן בירון**, וניסתה נואשות להתחמק מהצלמים.

ירושלים בלא חרדים הרי לא תתכן, ולכן אירגנו כמה צעירים מקומיים תחפושות שחורות ומפחידות, פרצו לאולם ופצחו בריסקו חסידי כשר למהדרין. הירושלמים בקהל, מתוך הרגל, ניסו למנוע מהצלמים לצלמם.

בשעה 2 לאחר־חצות הופיעו במקום הזמרת **נורית גלרון** ובעלה, **רפי רשף**, שעמדו על המדרגות, כדי שלא להידחק למעגל הצפוף, וצפו במתרחש מלמעלה.

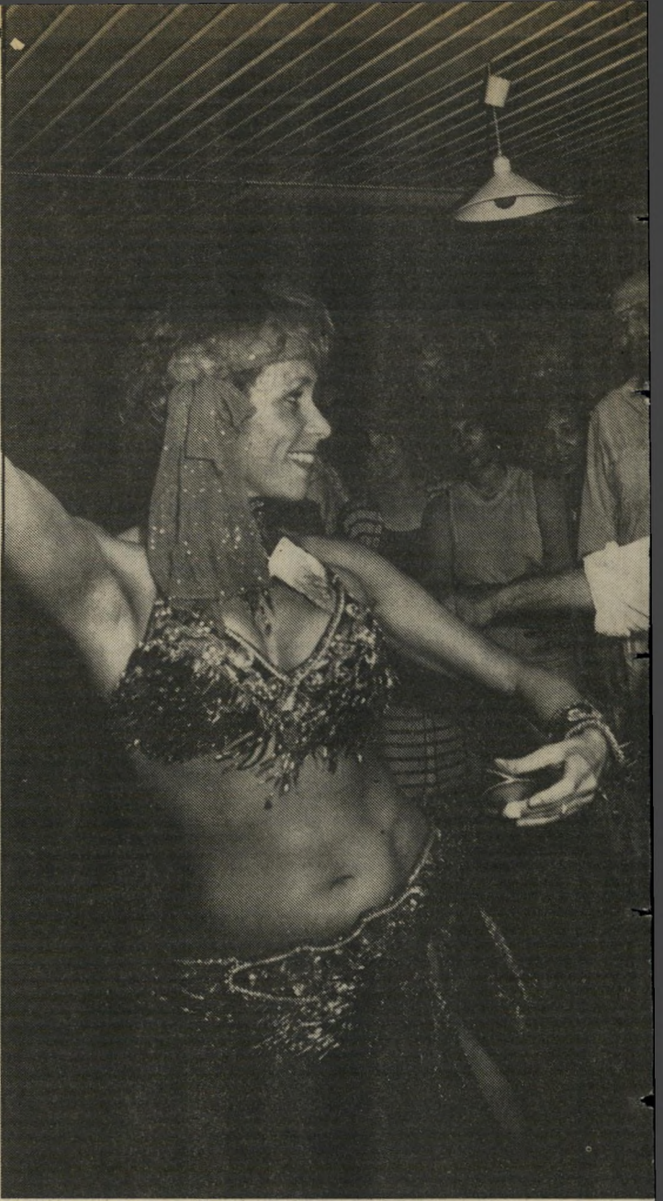
מסמר המסיבה היתה רקדנית הבטן **ברברה**, שסחפה עימה לריקוד ארוך ולוהט את שחקן־הקולנוע התורכי **טונג'ל קורטיז. אלון גרבוז**, מנהל הסינמטק בתל־אביב, שהיה ממארגני המסיבה, דאג לתחוב לחזייתה של הרקדנית שטר של עשרה שקלים חדשים — ומיהר לקחתם בחזרה, בסיום הריקוד.

גרבוז שמח לספר כי זוהי המסיבה האחרונה הנערכת במתכונת זו בירושלים, שכן בשנה הבאה יעבור הפסטיבל לתל־אביב, לבניין הסינמטק החדש, ההולך ומוקם בה.

האורחים הרבים שהחלו להתפזר בשעה 4 לפנות־בוקר, נוכחו לדעת שאם הקיץ עדיין לא הגיע לירושלים, לפחות המסיבות שם לוהטות.



אסתר ברק הנאה, בתו של השופט העליון ולשעבר היועץ המישפטי לממשלה אהרון ברק, ריקדה להפליא בחברת מורן פלמוני, במסיבה הענקית שנערכה בסינמטק הירושלמי.



ורכי עטור הפר־ חיוך הגדי) **הוא** **הבוהמה. ברברה,** **רקדנית־הבטן שלצידו, הובאה כהפתעה מיוחדת למענו. שטר עשרת השקלים, המבצבץ מחזייתה, נתחב על־ידי אלון גרבוז, שהקפיד לחלצו משם מייד עם תום הופעתה.**



שרי צוריאל עלתה מהשפלה במיוחד למ־ סיבה. בתצלום משמאל: דוידו („ראש העיר") קופרמן עם העיתונאי הירושלמי יאיר פידל.



כל „הקמיע של **סטודנטית לקול־** **סרטים בצרפת.**



צילום: צבי טל, כתב: מולי פרידמן

מלכת המים 1986

מטעם **העולם הזה**

בחסות **משרד התיירות**

בתכנית האמנותית:

★ מנחה: גדי יגיל ★

עפרה חזה ★ טוביה צפיר

כמו צוענו

יגאל בשן ★ עוזי חיטמן

★ יונתן מילר ★

★ 12 מועמדות יפהפיות ★

★ הגרלות ★ תצוגת אופנה מפוארת ★

אופנת „איב דה מרדיקס" – בגדי־ים „רון־לי" – תכשיטי „דיאמימון"

טכס בחירת נסיכת הים־התיכון

קרית הנופש והספורט בת־ים (קאנטרי קלאב)

מוצ"ש 2.8.86 בשעה 21.00

כרטיסים להשיג: במשרד כרטיסים **"היוזם"** רוטשילד 36 בת־ים, טל. 03-866239, **בחולון** – משרד כרטיסים בידורון שד' קוגל 31 טל. 885885, כרטיסי הנחה לועדים ולקבוצות ניתן להזמין בטל. 231070-239248 ובקופת **קרית הנופש והספורט בת־ים** (קאנטרי קלאב) במכירה מוקדמת וביום המופע, טל. 03-551246.

טכס בחירת נסיכת המרכז

מרכז נופש וספורט כפר ביל"ו (קאנטרי קלאב צומת בילו)

ש"ש' 25.7.86 בשעה 21.45

כרטיסים להשיג: אצל ועדי העובדים, **ברחובות** – משרד לוטוס, טל. 08-455793, **ראשל"צ** – חנות ספרים מסדה, טל. 03-941328, **נס ציונה** – במועצת הפועלים, **רמלה:** אתר המוסיקה, טל. 08-220655. ובקופת **הקאנטרי קלאב** במכירה מוקדמת וביום המופע, טל. 08-411747.

*הישיבה בכסאות על הדשא.

טכס בחירת נסיכת הדרום

"בוסתן הזיתים" – אשקלון

מוצ"ש 19.7.86 בשעה 21.00

כרטיסים להשיג: אצל ועדי העובדים, מזכירויות המושב והקיבוץ. **בקרית־גת** – מערכת מה נשמע, **באשדוד** – מערכת "כאן דרום", מרכז ב', רשת חנויות מגזין, משרד קלרמן. **ובבוסתן הזיתים** במכירה מוקדמת וביום המופע, טל: 051-36777-36409.

*הישיבה בכסאות־האחים בין־על הדשא.

טכס בחירת נסיכת הכנרת

חוף צמח – "צמח בצמח" (צומת צמח)

יום ש'ישי 1.8.86 בשעה 22.00

כרטיסים להשיג: אצל ועדי העובדים, במועצות האזוריות אצל רכזי התרבות, **בצפת** – גרינבאום, **קרית שמונה** – בר־ששת, **איילת השחר** – אצל דוידקה, **טבריה** – בידור הצפון, קצין העיר ומועצת הפועלים, **נצרת עילית** – מרכז תרבות "ברקוביץ" אצל פרדי, **עפולה** – דוכן הפיס אצל שפירא, אצל ורקל, בית־חולים עפולה אצל שמעון אשל, קצין העיר, **חצור הגלילית** – במתנ"ס, **ראש פינה** – במתנ"ס, **מגדל העמק** – במועצת הפועלים, **כפר תבור** – במתנ"ס. **הפצה ראשית:** קופת חיפה – חיפה, טל. 04-662244-668296 ובקופת **חוף צמח** במכירה מוקדמת וביום המופע: 067-52440.

*הישיבה על הדשא.

טכס בחירת מלכת המים

מוזיאון הארץ ת"א מוצ"ש 16.8.86 בשעה 21.00

כרטיסים להשיג: הפצה ראשית **"לאן"** דיזנגוף 101 (פסג' הוד), טל: 03-231189-247373-230898, וביתר המשרדים: **ברמת־השרון** – "השרון", **בפ"ת** – ביקורת, **בהרצליה** – המרכז, **בנתניה** – מופע, **בר"ג** – "כרטיס", **בגבעתיים** – "קרן", ובקופת **מוזיאון הארץ** במכירה מוקדמת וביום המופע, טל: 415244.

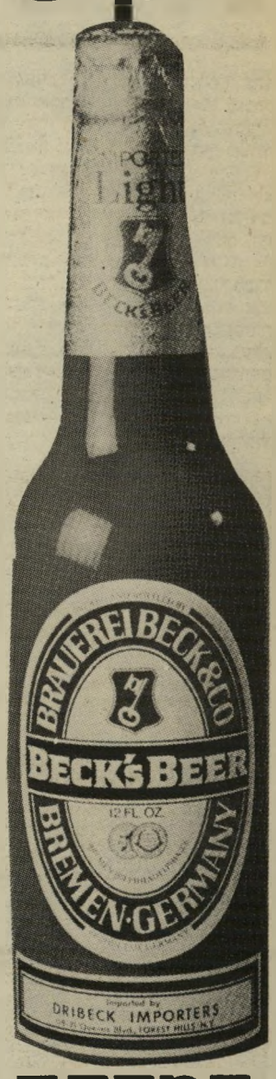
*הישיבה על הדשא.

טכס בחירת נסיכת ים סוף

אילת 8.8.86

מלכת המים תציג את הבירה שכבשה את העולם – **בירה בק'ס** ● נופש־שייט עם מלכות המים – **„מלחי ספנות"**, מפעילת האונייה **„סיטי אוף רודוס"** ● מלכות המים תגענה לנשפים באוטובוסים המרווחים והממוזגים של **„טיולי הגליל"** ● הדרכת הבנות: **„אולפן לאה פלטשר"** ● צילום המועמדות: **„סטודיו מנחם עוז"** ● תספורות: מירו וברי מ**„סלון לה קוקט"** ● הפקה: **„גמא הפקות"** ו**„מטה אמנים"** ● אירגון: **מירי זכרוני, רפי זכרוני.**

בירה בק'ס



המפתח לעסקים

היבואן:
י.ד. עסקים
טל. 03-826167 03-830784

המתמודדות בתחרות
מלכת המים 1986
תזכינה בטבעות יהלומים מתנת

דיאמימון
DIAMIMON
מרכז התכשיטים והיהלומים הגדול במדינה
נתניה, רח' גד מכנס 2

מלכות המים תגענה לנשפים באוטובוסים המרווחים והממוזגים של
טיולי הגליל

מבחר ענק של בגדי־ים

רון־לי ron-ly
RON-LY
רחוב רבנו חננאל 14, ת"א. טל. 03-823285, 03-825135

מכירה מיוחדת בחנות המפעל – הנחות גדולות ★ יחס אישי

לא מת לשווא

(המשך מעמוד 19)

למזלנו, שמענו על קבוצת הורים לילדים אוטיסטים בתל־אביב. יצרנו איתם קשר, וכך נוצר הסניף החיפאי של אלוט. ביוזמת ההורים שבסניף נפתחה בחיפה הכיתה המיוחדת הראשונה לאוטיסטים. היום מגיעים בכיתות האלה להישגים בקריאה, בכתיבה ובעצמאות כמעט מוחלטת בתי־הקפה.

בבית־הספר יחדיו בתל־אביב הצליחו בפעם הראשונה ללמד את הילדים תווים ונגינה בהרמוניה. לא ייאמן כיצד ילד המקשיב רק לעצמו מסוגל, לזמן מסויים, להקשיב לקולות שמחוץ לו ולהשתלב איתם בנגינה. זוהי התקדמות עצומה, יחסית לעבר הלא־רחוק.

אני מניחה שיש היום, בבתי־חולים לחולי־נפש בארץ, בני 40 ו־50 שאף אחד לא יודע שהם אוטיסטים, ומעולם לא מיצו את הפוטנציאל שלהם וגם לא ימצו אותו. אני יודעת שיש היום מבוגרים הנמצאים במחלקות סגורות.

ועדיין כל מה שהושג הוא כאין וכאפס לעומת מה שניתן היה לעשות, אילו יכלו הרופאים לאתר את הבעיה לפני גיל שלוש, בתקופה הקריטית ביותר להתפתחות הילד. עופר היה יכול להגיע להישגים, ואולי היה מגיע יום שבו היתה נמצאת תרופה שהיתה יכולה לשחרר את הנפש היפה שלו מכלאה.

לסלוח לאבא — סלחתי מזמן. כולנו סלחנו. היום אני נוטה יותר להבין. אחרי שהנחנו את אבן־הפינה לכפר לילדים אוטיסטים מתבגרים, קרן־האור הראשונה לקראת גישה



עופר אביגדורי
אולי לא היה לי האומץ –



ליאורה אביגדורי
– אבל הייתי חושבת על כך

שהיא פיתרון שאבא לא היה יכול לראות בזמנו.

אם לא היה מוקם כפר כזה ואני הייתי צריכה לחיות עם אוטיסט מתבגר ובאיזה שהוא שלב הייתי מוכרחה להכניס אותו לבית־חולים לחולי־נפש בגלל כל מיני דברים שעלולים לקרות לי בחיים — הייתי בודאי עושה את מה שאבא שלי עשה... אולי לא היה לי האומץ לעשות, אבל הייתי חושבת על כך...

הילדים חדרו למועדון. השומרים הפרטיים תפסו אותם. ואז זה קרה
מכות ים־תיכוניות

קבוצת הנערים מרמת־גן, בני 17, בוגרי שביעית, שיצאו לטיול של כיף בחוף־אכזיב, לא ישכחו את החוויה שעברה עליהם שם, הם יצאו לסוף־שבוע, למיפגש־מיסגרת של הצופים — כהכנה לפני גיבוש גרעין־נח"ל — נותרו ללון בלילה על החוף והתכוונו ליהנות מקומזיץ.

כשחזרו הביתה, למחרת יום ששישי הארור. היו שלושה מהם מוכים וחבולים. יפתח ויזל, הצעיר שהוכה יותר מכולם, סבל מאובדן־הכרה, ומתקשה להיזכר בפרטי התקרית.

המכים: שישה שומרים פרטיים של מועדון הים התיכון. סיבת־המכות: הנערים התפלחו לתוך שטח המועדון. מקום התקרית: הרחק מחוץ למועדון, אחרי שהנערים כבר הסתלקו מתחומו, כל עוד רוחם בם.

כושי הציע: נקמה

דובר המכות גרם הלם לבני המישפחות של הנערים, והשמועה התפשטה מייד בין כל ידידיהם. „אפילו כושי רימון התקשר מהערבה והציע עזרה," מספרת אמו של יפתח. „הוא רצה לארגן כמה חברים ותיקים, יוצאי יחידות קרביות, שייצאו לעשות שפטים בבריונים שהיכו את בני."

רק התעקשותה של האם חסכה מהתוקפים את נקמתו של כושי.

הצעירים מצביעים על הצלקות בפניהם, שטרם הגלידו כליל, ומספרים בהתרגשות מה עבר עליהם. חבריו של יפתח זוכרים את הנערים לפרטי־פרטים, כאילו אירעו זה עתה, ולא לפני שבועיים.

מספר ארז:

אחרי שכולם הלכו לישון, היינו צריכים לשמור על הציוד. אבל השומרים שהיו לפנינו לא רצו להתחלף, אז החלטנו ללכת לטייל קצת בסביבה.

הגענו לגדר, מבלי לדעת שזאת הגדר של המועדון המפורסם. מרחוק שמענו מוסיקה. ראינו שהגדר פרוצה, אז החלטנו להיכנס. זה היה ב־10 וחצי בלילה, בערך.

לא הספקנו להתקדם הרבה, כשמישהו הבחין בנו.

לא נבהלנו, כי לא הרגשנו שעשינו משהו לא בסדר, רק שאלנו את האיש איך אפשר לצאת. „צאו מהיכן שנכנסתם!" הוא אמר. הערפנו לצאת בשער הראשי, והאיש הלך אחרינו. הוא הציג את עצמו בתור ראש־הכפר, אחר־כך התברר שאינו אלא הטבח.

האיש ניגש לשוער, דיבר איתו משהו בצרפתית, ועוד אמר: „תשאיר אותם פה ותקרא לשומרים." השומר מייד הפעיל את מכשיר־הקשר שלו וקרא למישהו בשם צחי.

עכשיו הבנו שהסתבכנו. לא חשבנו על מכות־רצח, כפי שקיבלנו בסוף, אבל גם סתם סטירה לא רצינו לקבל. עברנו את השער החוצה והתחלנו לברוח.

ממשיך עדי:

השומר, בחור גיבן, רדף אחרינו והצליח לתפוס אותי חזק בכתף. ארז, שכבר התקדם, חזר לעזור לי והפריד בינינו. הצלחתי להיחלץ, אבל נקרעה לי החולצה.

התחלנו לרוץ, ככה סתם, לא בכיוון מוגדר. בכל פעם שראינו מכונית היינו מסתתרים בין השיחים, כי תיארנו לעצמנו שמחפשים אותנו.

הבחנו במכונית מתקרבת, שהאטה, כיבתה את האורות ונשארה לעמוד בחשיכה. הסתתרנו כמה דקות וחיכינו. בסוף נמאס לנו, והמשכנו להתקדם בכביש.

ואז פיתאום וינקה המכונית — מכונית אמריקאית גדולה, אני חושב שזאת היתה ביואיק — שהתקרבה אלינו. לידנו היא האטה, ומישהו מהנוסעים פתח את הדלת. הבנו שאלה האנשים שבעיקבותנו, ושוב ברחנו. אני קפצתי לשדה, יפתח וארז רצו ישר, בכביש.

ארז: שני ביריונים רדפו אחרינו ברגל, והמכונית הקרימה אותנו וניסתה לחסום את הדרך. אני סטיתי לחורשה, בצד הדרך, ויפתח המשיך ישר.

כשהייתי בחורשה שמעתי צעקות אימומת. הבנתי שיפתח מקבל מכות. רציתי לעזור לו, ויצאתי אליו. מה שראיתי זה שלושה גברים עומדים מסביב ליפתח, ששוכב על הקרקע, ובועטים בו בראש. ככה, פשוט ובלי חוכמות, בעיטות ישר בראש. הוא כבר היה מעולף.





ויזל אחרי המכות ובעבור שבועיים
בעיטות בראש עד אובדן־הכרה



שיחזור התקרית
האם מנעה עשיית שפטים בתוקפים

שלושה אחרים רצו אליי מייד והתחילו לטפל בי. נפלתי. שכבתי על הקרקע, והם בעטו בי בלי אבחנה.

קיבלתי בעיטה איומה בגבה, מעל העין. הצלחתי להתרומם מהקרקע וצעקתי: „די! עיוורתם אותי בעין, אני לא רואה בעין ימין!" אבל הם המשיכו לבעוט.

עדי: הייתי בשדה כששמעתי שארז קורא לעזרה. הוא רב עם אחד מהם וצעק שהוא לא רואה בעין. התקרבתי אליהם וראיתי שיפתח מוטל על הקרקע. הם כבר לא היכו אותו, עזבו אותו ככה סתם. ניגשתי וראיתי שהוא בלי הכרה. הרמתי לו את הראש ורציתי לעזור לו, כי הוא לא נשם טוב. הוא השמיע חירחורים.

הביריונים ניגשו גם אליי, שאלו אותי אם אני השלישי. עניתי שכן. מייד קיבלתי גם אני כמה בעיטות. וגם אגרוף אחד.

יפתח: אני מבין שזה היה האגרוף הראשון בכל הסיפור.

ועדי, וחששתי שזה לא ייגמר טוב. אז הלכתי לחפש את המדריך.

עד כאן עדויות הנערים.

האב פרץ בבכי

כשהגיע המדריך, הסתלקו התוקפים והשאירו את החבורה סוף־סוף לנפשה. המדריך, אבי אשרם, חבר קיבוץ חולית, ליווה את השלושה לבית־החולים הממשלתי בנהריה. ארז נחבש בראשו, עדי קיבל זריקה נגד טטנוס, והשניים שוחררו. יפתח חסר־ההכרה נותר לטיפול בבית־החולים עד למחרת, עד שחזרה אליו הכרתו.

כשבאו הנערים לתחנת־המישטרה, להתלונן על תקיפה, ציפתה להם כבר תלונה נגדית. מצד שומר המועדון. על השגת־גבול. אחרי שנרשמה תלונתם, נתנו להם לדפדף באלבום־הפושעים, והמדריך זיהה שניים מן השומרים.

יפתח מתלונן עד היום על תוצאות התקיפה. ימים אחרי הבעיטות הוא הובא לבית־החולים בתל־השומר, כש־הוא סובל מהקאות — סימן מובהק לזעזוע מוח. הפנס הגדול שבעינו הימנית נעלם, אך כמה צלקות קטנות עדיין מקשטות את פניו.

הנערים בעלי המזג העליז לא ישכחו את החוויה הקשה עוד זמן רב. אבל מי שהזדעזע יותר מהם היו ההורים.

„ככה בועטים בילד עד אובדן הכרה וזונחים אותו?" זועמת איזה ויזל, אמו של יפתח. „שלחתי ילד במיסגרת הצופים, וקיבלתי בחזרה פיתה. בעלי, קצין בכיר לשעבר, פרץ בבכי־מרורים כשראה כיצד נראה יפתח, כאשר חזר הביתה.

„הוא חזר אלינו כשכל הפרצוף שלו פצוע, ובעין שלו בקושי אפשר היה להבחין. מה הרבר הנורא שהם עשו, שעליו מגיע להם עונש? היכו אותם כמעט עד מוות בגלל מעשה־שובבות.

„אני מעודדת את בני לצאת לטיולים, להכיר את הארץ וללמוד אותה. ממה עליי לחשוש בפעם הבאה שהוא יוצה לצאת לטיול?

„האלימות הנוראה הזו היא שכואבת לי. לא הרשיתי לבני הבכור, חייל קרבי, שרצה לעלות מייד לאכזיב עם החבר'ה שלו, להשיב להם באותה המטבע. לא הסכמתי גם שכושי יעשה דבר כזה. כי אני חיה במדינת חוק ואני נגד אלימות.

„אבל פירסום של העניין הזה, לדעתי, יכול להועיל לכך שהשומרים הפרטיים האלה לא ישתוללו פעם שניה."

ממנכ"ל מועדון הים התיכון לא ניתן היה להשיג. ביום הראשון השבוע, תגובה. מזכירתו מסרה כי השומרים מועסקים על־ידי חברת שמירה פרטית, ואינם עובדי המועדון.

„לענת השנים" עדיין לא עופלה

על ה„ערבסקות" מאת אנטון שמאס

אנטון שמאס, משורר ישראלי ממוצא ערבי־נוצרי, הוא בבחינת יוצא־דופן בקרב הסופרים הערביים אזרחי ישראל. בעוד הם יוצרים את יצירתם בערבית ורואים אותה כחלק מן הספרות והתרבות הערביות בנות־זמננו, כותב שמאס את שיריו (מראשית הופעתו בתחילת שנות השיבעים) עברית ומתייחס אל הספרות הישראלית העברית כאל מיסגרת ההתייחסות הספרותית והתרבותית העיקרית שלו. הוא נבדל, אפוא, מן הסופרים הישראליים הערביים האחרים לא רק בשפת יצירתו ובהגדרת הזהות התרבותית שלה, אלא גם בנטייתו הפואטית המהותית. זו הרחיקה אותו מן הריטוריקה והשפע הריגושי — שניים ממאפייניה המובהקים של המסורת השירית הערבית, שנותרו מוטבעים בה גם בגילגולה המודרני, שבו אירבה פחות־או־יותר מאפיין מובהק שלישי: הצורניות המוקפדת, הצמודה לנוסחות ולמוסכמות עתיקות־יומין.

כתלמידה הנאמן של האסכולה השירית הישראלית המרכזית (עמיחי, זך) שאף שמאס בשיריו לאיפוק, לדיוק, לבחינה ביקורתית של החוויה על־פי מידות הקיום האנושי היומיומי, למידה של ריחוק המאפשר התבוננות מפוכחת, אירונית לפעמים. את שאיפותיו אלה הוא גם מימש בשירים לא מעטים. שתו העידון והתיחכום טבוע בהם. עם זאת, הישג זה עלה לו, כמדומה, במחיר כבד. שיריו של שמאס אינם „מגיעים" אלינו, או שהם מגיעים ואינם נוגעים בנו נגיעה חזקה. לא במיקרה נותרה שירתו עד עתה כמעט ללא הד ציבורי. הסיבה לכך אינה נעוצה בהיעדר כישרון, בחוסר שליטה באמצעי־הביטוי, בחוסר כנות או ברלוונטי של עולם רוחני בלתי־מפותח. היא נעוצה, ככל הנראה, באיזו מעוכבות נפשית, בבלימה פנימית. שלא הניחה למשורר להעלות את שיריו מתוך הרבדים העמוקים יותר של אישיותו. משורר כעמיחי מצרף בשיריו מערכת פיגוראטיבית שכלתנית־שנינתית עם ריגשיות משוחררת ומאוזנת. שירתו של נתן זך ניזונה מן הכפילות של החום והקור, המר והמתוק, האינטלקטואליות החשדנית, הלגלגנית, הבוחנת מזה, והרגש המעוגם, הפגוע והרוגז על־הרוב, מזה. מכפילות זו שואבים שני המשוררים — כל אחד בדרכו שלו, כמובן — את העוצמה של שירתם, את הקומוניקטיביות המיידית שלה, היכולה להתגבר (במיקרה של זך) גם על קשיי הפיענוח של טקסטים אליפטיים ומורכבים ביותר. שמאס נמנה עם אלה מתלמידיהם, שהצליחו לממש רק את מחציתה של הפורמולה המוצלחת, והתוצאה — בשירתו — הינה צחיחות מסויימת. צחיחות נקיה, אסתטית ואמינה — ועם זאת, צחיחות.

הקורא של שמאס שאל עצמו לא פעם אם צחיחות זו היתה תוצאה של עכבות אישיות בלבד, או שמא הסתמנה בה גם איזו בעייתיות רחבה יותר, בעלת גון חברתי ואף לאומי. השאלה שהתבקשה היתה, אם צחיחותו של שמאס איננה מחיר ההינתקות מן השורשים החברתיים והלשוניים וההסתגלות למיערכת התרבותית והלשונית הזרה. צריך להיות ברור, שלא מדובר כאן בהסתגלות מאונסת וחיצונית, אלא בזיקה פנימית, המבוססת על נטייה מזג ועל בחירה תרבותית ואסתטית מודעת. עם זאת, הרי שמאס איננו בסופו של דבר, אלא היפוכו המדוייק, היפוך־ראי, של הסופר הגולה. סופר כזה נוטש את מולדתו האתנית והטריטוריאלית אך ממשיך לדבוק בלשונו ובתרבותו הספרותית, ואילו שמאס נותר במולדתו הטריטוריאלית, שמר על קשר עם מולדתו האתנית. אך המיר את לשונו ואת תרבותו הספרותית. ההיפוך המושלם מצביע על בעייתיות משורש אחד, שהיא הבעייתיות של השמירה על הקשר החי בין המקורות החווייתיים לבין הקונטקסט המשתנה של המציאות. הסופר הגולה הטיפוסי מסתכן באיבוד הקשר עם המציאות, ואילו שמאס הסתכן באיבוד הקשר עם המקורות.

בעייתיות זו הינה מסוכנת במיוחד ככל שהיא מודחקת יותר. ביצירת שמאס מתחילה היא רק עתה לצאת מן ההדחקה, כפי שאנו למדים משיניויים החלים לאחרונה בנוכחותו הציבורית של המשורר כסופר „ערבי" מוצהר פחות־או־יותר (ראה הפולמוס שלו עם א"ב יהושע), ובעיקר מן הרומאן הראשון שלו, ערבסקות. עם הרומאן הזה מגיעה יצירת שמאס בפעם הראשונה אל התודעה הספרותית־הציבורית הרחבה, והגעה זו מצדיקה את הדיון בה לא רק במיסגרת ובמינוח הספרותיים ה„מיקצועיים" הצרים.

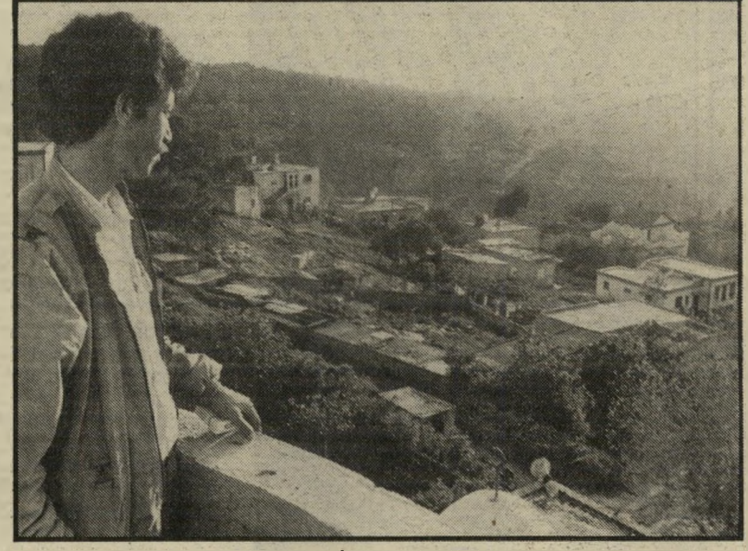
סאגה משפחתית־כפרית

בערבסקות חוזר שמאס אל המולדת הישנה (הביטוי בא להצביע על אנאלוגיות אפשריות בינו לבין סופרים יהודיים, הכותבים בלשונות מערביות ובמיסגרת הפואטיקה של הספרויות המערביות, אך מנסים, לא בלי לבטים, לחזור ביצירתם לעולם יהודי עממי הזכור להם מילדותם). פאסטה, כפר מולדתו שבגליל המערבי, רחוקה אומנם מרחק שעתיים נסיעה בלבד ממקום מגוריו, אך הריחוק שלו ממקום מגוריו המנטאלי והתרבותי של הסופר הוא רב. והחזרה אליו בדרך היצירה הספרותית אינה קלה ואינה נוחה — לא למחבר ואף לא לקורא. שמאס נזקק לשמה להרחקה גדולה אף יותר מזו שבה הוא שרוי גם בלאו הכי. נסיעה לסמינריון סופרים באיובה, המרינה המרוחקת במערב ארצות־הברית, סיפקה לו, כנראה, את ההזדמנות להרחקה כזאת, וכך הפכה היא עצמה, כלומר, תיאור רשמיה, לחלק מן הרומאן, לאחת ה„ערבסקות" המשתזרות בו.

הרומאן בעיקרו הוא מעין סאגה מישפחתית־כפרית. המחבר שנולד כבר לאחר מילחמת־העצמאות מעלה בסיפורו את קורות מישפחתו. החל בעקירתו של אבי המישפחה מכפרו הסורי הנידח באמצע המאה הי"ט והתנחלותו בכפר שבגליל המערבי, ובעיקר משנת 1874, היא שנת הולדתה של הסבתא עליה, שמותה שמונים שנה לאחר מכן הוא האירוע הפותח את הרומאן. כך נקשר שיחזור קורותיהם של המישפחה והכפר בתקופה הטרום־ישראלית עם סיפור זיכרונות הילדות של המספר, נציגו הישיר של המחבר, בראשיתה של התקופה הישראלית, ועם תיאור רשמיו של המספר הבוגר, בנה המובהק של תקופה זו. בעבר הקרוב ביותר למועד כתיבתו של הרומאן. כל הסיפורים הללו נתונים לפנינו בפקעת מסובכת, שהתרתה תובעת מן הקורא מאמץ מתמיד ומביאה אותו לא־פעם אל סף אי־ההתמצאות. על הקורא לעבור עם המספר שוב ושוב מסיפור לסיפור, מדמות לדמות, מתקופה לתקופה וממקום למקום. המעברים הם מהירים ותכופים והם מתבצעים באמצעות אסוסיאציה כמו־פרוסטיאנית (גירוי חושי אחד „מזכיר" גירוי דומה, שהתחולל לפני שנים רבות ובמקום אחר, וכיוצא באלה אמצעים מופרים במירוץ הספרותי על לכידתו מחדש של הזמן האבוד).

הקושי שמעוררות הסתבכות והתפתלות אלו של קווי ה„ערבסקות" אומנם איננו מבטל את ההנאה שבקריאת פרקי־הספר, אך הוא מפחית ממנה. למעלה מזה, הוא מלמד על החלקיות של ההישג שהשיג שמאס ברומאן הראשון שלו, וכן על הבעייתיות שגרמה לפגימה בהישגו. לכאורה, יש כאן לפנינו דוגמה של רומאן „מודרני" על כל אבזריו. כמן ברומאנים מודרניים רבים נעשה כאן מעשה הסיפר עצמו, על תכסיסיו ובעיותיו. מובלט לא־פחות מן הסיפור. בעיקבות זאת נקטע הרצף הסיבתי במרחב ובזמן, ומוצע תחתיו מעין רצף של אנאלוגיות ואסוסיאציות. טכניקת הסיפור נחלפת (אפיקה „היסטורית", סיפור זיכרון, משהו מעין פרקי מונולוג פנימי), והקורא מיטלטל בין העכשיו והאז, הכאן והשם. הקרוב והרחוק. התיירכובת המוכרת הזאת היא, כמובן, בבחינת יערת דבש לחוקר ומבקר הסיפרות, המחפש „חומר" לניתוחים מעמיקים: אבל, למעשה, בערבסקות היא משמשת אך ורק ככיסוי לבעיות נפשיות, תרבותיות וסיפרותיות שלא באו על פיתרונן.

בעיות אלה מודקרות לעין מייד בכל פרקי הספר, שאינם עוסקים ישירות בכפר הערבי ובמישפחה. הפרקים העוסקים בסמינריון הסיפרותי באיובה־סיטי נשכחים מן הלב תוך הקריאה בהם. עוד דמות מן הדמויות בפרקים אלה מדברת או מגיבה, וכבר הקורא שוכח מי היא ומה הוא עניינה. שכן דמויות אלו אינן אלא משבצות תיאוריות ריקות, שקל להחליף את השמות המוצמדים אליהן. תיאור המסיבות והסיכסוכים הסיפרותיים אפוף כאן חיווּרון ושיממון, והקורא הנבון יפסח עליו בלי נקיפת־מצפון. הפרק הפאריסי אולי פחות מחוק מן הפרקים האמריקאיים, אך בו מתוסף לדברים נופך מלודראמתי מגוחך. הפרק מתארגן כסיפור תודעה, העוקב אחר כמה דמויות בבת־אחת, ואירגון זה לא רק מפר את רצף הרומאן ושובר את הציר היחיד המחבר את כל חלקיו (הוא ציר התודעה וה„קול" של המספר), אלא שהוא גם מגלה את שמאס כטירון סיפרותי, המנהל את שיח נפשם של גיבוריו בצורה מסורבלת למדי. זהו, אגב, אחד המקומות ברומאן, שבו מכשילה את שמאס העברית המשובחת מדי, המגוהצת מדי שהוא מפגין לאורך הספר כולו, לא בלי הנאת „להכעיס". זו אינה מניחה לו לפתח בשביל כל אחת מן התודעות הנמסרות בפרק־ניב וריתמוס דיבוריים משל עצמה, והרי ניב וריתמוס כאלה הם התנאים ההכרחיים הראשוניים ליצירתה של סיפורת תודעה אמינה. כישלון מיוחד בפני עצמו נכשל שמאס ברמות הסופר הישראלי היהודי, הנוסע יחד עם המספר לפאריס ולאיובה־סיטי. אומנם, דמות זו היא בבחינת פרובוקאציה מכוונת. מעין „נקמה" סיפרותית על דמות הסטיריאוטיפ של הערבי בסיפרות הישראלית. הנקמה כשלעצמה מוצדקת. ה„ערבי" של הסיפורת הישראלית אינו חורג מתחום הקיטש המזרח־טיולוגי־האקזוטי, אף לא בידיהם של עמוס עוז וא"ב יהושע. אך מה התועלת בנקמה בקיטש. הנשארת גם היא בתחום קרוב? דמות הסופר הישראלי שמעלה שמאס עלובה — כיצירה ביד־יונית — הרבה יותר מדמויותיהם של הערבים, שבהן מבקשת היא לנקום נקמה־פורתא. שמאס היה עושה חסד לרומאן ולעצמו אילו היה מוחה את הרקיקה הקלושה הזו מעל פני סיפורו.



עין־חוד: דיוקנו של כפר ערבי*

זיכרון סעודת־ערב

אבל הבעייתיות העיקרית של ערבסקות מתגלה בסיפור המרכזי, סיפור המישפחה בפאסטה, ולא בכל סיפורי הלווי המגושמים והמיותרים. סיפור זה הוא עיקרו של הרומאן ומקור כוחו, אבל בו, בעיקר, מסתמנת גם חולשתו. איתו קם הרומאן ונופל בין זכות לחובה. צד הזכות אינו מבוטל כלל. לראשונה ניתן לנו כאן עולמו של הכפר הערבי הארץ־ישראלי נתינה נאמנה וחיונית. חלקי הסיפור העוסקים בהווייו הכפר ובזיכרונות הילד שגדל בו רצופים הבהקים בהירים ומרתקים. שמאס מפליא לתאר התנהגותם של אנשים ובעלי־חיים (תרנגולות, חתולים, חמורים) ביחסיהם ההדדיים. תיאוריו מלאים התבוננות דקה־מן־הדקה, שהיא צירוף של הבנה אינטואיטיבית, הבנה של בן־כפר, עם בחינה מרוחקת של אפיקן מפוכח. הוא מעלה ברוב יכולת תמונות חצר ובית ושדה, שבהן גם העברית המסולסלת שלו מתרסנת ומתנזרת מתפארת לשמה. הנה, למשל, קטע תיאורי, שאינו נופל מן הטובים שבתיאורי הכפר הארץ־ישראלי שבסיפורתנו:

עדר עזים יוצא למרעה, ככתם שחור מתהפך. הולך ומתרחק ומצטמצם ונפרש חליפות והולך וקטן עד שהוא נעלם בקו האופק ושובל של אבק מתבדר אחריו. איש על חמורו חוצה את העמק. אשה וצרור גדול על ראשה מביאה הביתה עשבים שוטים ששורשו מבין שתילי הטבק הרכים. מיספוא לבהמות. פלאח חורש את שדהו במחרשת־יצוליים רתומה לסוס. ועובר בה מקצה השדה אל קצהו, וחוזר חלילה, והוא מתקרב אלי תלם־לא־מורגש אחר תלם־לא־מורגש, עד שהוא ומחרשתו וסוסו מתחילים לנוע אנה ואנה על רקע התלמים. (עמ' 57).

מצויים בסיפור כמה קטעים „היסטוריים" (היינו, בלתי־תלויים בזיכרון או בהתבוננות הבלתי־אמצעית של המספר), המפגינים כתיבה רהוטה ומלאת מתח; ביחוד נחרתים בזיכרוננו הפרקים המתארים את הכפר בימי המילחמה ב־1948 ואת כיבושו בידי צה"ל. בין זיכרונות הילדות של המספר מצויים קטעים מרהיבים בריזיקם וברגישותם. כך, למשל, זיכרון סעודת הערב המישפחתית, שכל המזון שהוגש בה היה נזיד־עדשים דליל. הילד פגע, בדרך כלשהי בנימוסי הסעודה והאב נזף בו. בבושתו הטמין את ראשו מאחורי גבה של האם והאזין לרעשי קיבתה, שהסעודה הבלתי־משביעה לא יכלה להשקיטם. הדיוק הכמו־נאטוראליסטי מזדכך בתיאור זה לפאתוס טהור, נוגע ללב, והקטע כולו מתעלה למדרגה של מחוות הזדהות מאופקת אך עמוקה עם המישפחה בעוניה. מרהיב עוד יותר הוא תיאור ירידתו של הילד אל מעמקי בור המים לשם הניקוי השנתי של קרקעיתו מן הטין שהצטבר עליה. זהו קטע שיכול היה, אילו הצטיין הסיפור כולו באינטגראציה אמיתית, להוות נקודת תיווך סטרוקטוראלית ותימאטית, השולחת את קרניתה לכל עבר. אנו חשים, שירידה זו אל תוך הבור, שהיא גם המיפגש המיני הראשון של הילד, מייצגת את כלל מאמציו של שמאס לחזור ולרדת אל בור העבר, אל האוב האפלולי, על מנת שיחזור ויעלה מתוכו בוגר ומנוסה יותר משהיה. מעמד סימלי זה נקנה לתיאור מבלי כל תוספת מלל קונצפטואלי מצד המספר, שאינו סוטה כאן לרגע מן המסירה המדוייקת והמאוייכת של רישמי הזיכרון החושי.

עוד מצויים בסיפור כמה קטעים מצויינים נוספים, אלא שהם נשארים בבחינת קטעים ואינם מצטרפים לשלמות. שמאס לא הצליח להציב את סיפורו על גבי תשתית מיבנית איתנה. שכה יכלו הקטעים האינטנסיביים והחיוניים יותר לתפקד כעמודי־תווך, הנושאים את כובדו של הבניין השלם. במילים אחרות, לא עלה בידיו להפוך את קיטעי המציאות החוויית־הזיכרונית לגרעינה של תפיסת מציאות מקיפה ואחדותית. מבחינה פסיכולוגית, שמאס עדיין לא יצר קשר ריגשי ואינטלקטואלי תקין ויציב בינו לבין עברו. משום כך רומה האור שהוא שופך על עבר זה לאורה של נורה שאינה קבועה היטב בבית־הרגתה והיא מאירה לעיתים וכבה לעיתים, ובין הארה לכבייה מהבהבת היא היכהובים חומים של אור־לחצאין. מכאן תחושתנו במלאכותיות של כל הנסיונות לחבר את המבנה של הסיפור וכן את חלקי המציאות המתוארת בו באמצעות קונס־טרוקציות „מודרניות" מתוחכמות פחות או יותר כמו גם באמצעות קונסטרוקציות מלודרמאתיות פשטניות ביותר (כגון הסיפור ה„בלשי" על גילויו של הכפיל של המספר, אנטון, שגלה בילדותו לארצות־הברית ונעשה שם פרופסור ואיש אש"ף סאלוני). בכל אלה אין כדי לחפות על אי־ההתקשרות וחוסר האינטגראליות המהותיות של הרומאן, הבאות על ביטויין בהיעדר משמעות אחדותית, שרק בה יש כדי להפוך את התיאור להארה ואת ההתבוננות לבינה.

עולם מודחק

מיגבלותיו של ערבסקות מתגלות בצורתן הדוחה ביותר דווקא בדרך הטיפול של שמאס בדמויות הכפריות שלו, דמויות האב והאם, הדודים והדודות, השכנים והקרובים. אומנם, בעיצובן של כמה מדמויות אלו משוקע כישרון ניכר, אלא שבאותה מידה, ואף יותר מזה, מתגלה בעיצוב זה הבלימה הנפשית, החוסמת בפני שמאס את דרך־המלך של הכיתוי העצמי המלא. זו מתבטאת כאן בעיקר בצורך של שמאס לשבור ולהרוס בלי־הרף את דיוקנותיהם של האנשים. לכאורה באה שבירה זו לצורך ביצוע המעברים ה„מודרניסטיים" הפסברו־פרוסטיאניים. באמת

* צילם: רן כרמלי

היא באה כדי ליטול מן הדמויות את שלמותן האנושית ואפילו את זהותן הברורה. אנו עוקבים אחרי מעשי־שבירה אלה בקושי ובכעס. שמאס מפריע לנו ליהנות מסיפורו בכוונה ובזדון. מחד־גיסא מבטאת הפרעה זו את האגרסיביות שלו כלפינו, הקוראים הישראלים היהודים, שלהם הועיד את סיפרו. לא הוא יניח ליהודים הללו ליהנות מתאור רצוף ואינטגראלי של אותה חברה ערבית, שהם, היהודים, הרסו את שלוותה והכריתו את גאוותה התמימה. מאידך־גיסא, מבטאת ההפרעה את תחושת העליונות שלו ביחס לקרובים הנעיים והתמימים שהניח אחריו בכפרו. שלמותם האנושית נשללת מהם לטובת התיחכום המודרניסטי של קרובם המוכשר, המשכיל והמנוכר, שהתעלה מהם במידה כה רבה, עד שגם בשעה שהוא עושה עימם חסד־של־אמת ראשי הוא לקטע מהם איברים־איברים, להרכיב את ראש האחד על כיתפי האחר, לחבר רגליים מגוף אחד לגוף אחר, להדביק ולאחות, להפתיע ולהדהים ולגלות בדרך זו את קיסמה של אמנותו. שמאס אינו נח ואינו נרגע קודם שהוא מצליח להפוך את דמויות הכפריים הערביים ל„חומר" סיפרותי, לדייסה תיאורית, שנוח לאכול אותה בסכין ובמזלג של הסיפורת המערבית בת זמננו.

בכל אלה אין כדי לחפות על הלבאנטיניות הבלתי־מכוונת, השלילית (להבדיל מן הלבאנטיניות החיובית שעליה דיברה ז'אקלין כהנוב ז"ל; לבאנטיניות שבקבלת חוויית המוצא של חיי הלבאנט ותרבותו ושבהתמודדות ישרה וישירה עימה), המבצבצת מכל פינה בערבסקות במיש־פטים מעין:

אלא שגם כאן עמדתי אכול ספקות. משל הייתי מהלך עקב מהסס בצד אגודל, מתחרט, שמא אני דש בעקביי זכרונות עבר רחוק, שהודחקו במשך שנות גלות אל תהום הנשיה, והנה באיבחת סקרנות אני חותך בהווה המבוהל דיו להוציא מתוכו את לענת השנים. (עמ' 33).

כאן ניצב לפנינו שמאס כמי שקרא יותר מדי מימרות חז"ל ופרקי ספר האגדה (יראו העמיתים הישראליים־היהודים מי מיטיב לשלוט בלשונם העברית!) כמו גם יותר מדי רומאנים צרפתיים בינוניים ונמלצים. מכאן ה„משל הייתי..", ה„עקב בצד אגודל" וה"רש בעקביי", מצד זה, וה„אכול ספקות", „תהום הנשיה" ו„לענת השנים" מן הצד השני.

לא. דומה שאנטון שמאס עדיין לא עבר את כל הדרך שניטל עליו לעבור לשם עמידה ישרה בפני עולמו המודחק במשך „שנות גלות" רבות. הוא עדיין לא אכל והיפנים דיי־הצורך את „לענת השנים". משום כך עדיין לא השתחרר מאותה צחיחות רוחנית, צחיחותו של העקור והמנוכר. גם בחזירתו אל עולם לדוותו הוא הולך לקראתו על קביים — איובה, זרם־התודעה, מעברים אסוציא־טיביים, מיתוס דקוראטיבי („תרנגול האש") — הילוך שכולו הידוס ונפילות. שמאס העניק לנו רומאן ישראלי „מודרני", שהמוסדניות שבו אינה אלא ביטוי של מבוכה ושל חוסר מחוייבות אינטלקטואלית ורגשית כלפי המציאות שהוא מתאר. אומנם, המבוכה וחוסר המחוייבות הינם „אותנטיים" (במובן זה, שהם מבטאים את המצב הרוחני האמיתי של הסופר); אבל מוגבלות אותנ־טית עדיין היא מוגבלות: מה־גם, שאולי אין היא הכרחית. עבודה נפשית מאומצת, חתירה בלתי־נלאית למודעות עשויות לשחרר את שמאס ממנה ביצירותיו הבאות. לכך צריך לפלל; שכן, למרות כל הפגמים, מתרמזת בערבסקות אפשרות של סיפורת ארץ־ישראלית מן המעלה הראשונה. ימים יגידו אם יעמוד בשמאס הכוח הדרוש לשם מימושה של האפשרות הזאת. שירי תהילה של מבקרים חלושי־הבחנה בארץ ושל אינטלקטואלים אמריקניים חסודים, המטים אהבתם לנרדמי פלסטין (הספר ייצא לאור בקרוב בארצות־הברית בהוצאת הארפר אנד ראו היוקרתית), לא יסייעו לו בעבודה הקשה שעודה לפניו.

דן מירון ■

מנגד

הסכנה השמאלנית

יש אנשים בארץ שלא שמעו על מילחמת־לבנון? בארץ אולי לא. אבל בסיפרות העברית נראה שיש. אלה עוד עורכים את חשבונה של מילחמה אחורה זו על אלפי קורבנותיה במושגים של „שירה פוליטית" מול „אמנות צרופה", „טקסטים מצויינים, ראויים להגנה" מול „הצפה צפויה" של „טקסטים שמקומם בסל", מחזות היוצרים „פוליפוניה אידיאית אמיתית" מול מחזות שזכות־אבות לא עמדה להם והם „אוסף קלישאות רדודות", שכל מאמר בינוני בעיתון מעמיק מעבר להן."

במאמר בינוני מעמיק בעיתון (העיר, 27.6.86) יוצא הפרופסור מנחם פרי, שנתפנה לצורך זה לשעה מעניניה החיוניים של הסיפרות העברית, להגן על האמנות הטהורה מפני „גסות הנפש" של הסיפרות שאותה הוא מכנה — ממש כאותם רוני מילוא, מיכה רייסר, מרים תעסה־גלזר או אליהו עמיקם — בכינוי הגנאי הידוע „שמאלנית." הסכנה העיקרית הנשקפת לתרבותנו אינה, בעיני הפרופסור הנכבד, בהשחתה של מערכת־השלטון בישראל, בעיוור מערכת המישפט ונורמות החיים הציבוריים, כי אם ב„גראפומניה" של יבי, במחזאות ש„כל נאום של (אריק) שרון מעמיד אותה בצל" וב„שורות חבוטות" של „אחרוני המשוררים." או בלשון ההכללה הפוליטית הגרולה: „השמאלנות משחיתה את האמנות."

אריק שרון, מחבר הדראמות שעל בימת החיים, ותלמידו הרב כהנא היו בלי ספק חותמים על כך.

לא תמיד כאלה היו פני הדברים — נאנח המרצה שיצא מתוך השק בנוסטאלגיה. היו ימים שבהם שלטו ידידיו, חנוך לוין ומאיר ויזלטיר, שליטה לבלי־עורדים בזירה הסיפרותית־הפולי־טית. על הללו יכולת לסמוך שיכתבו את „הסיפרות הפוליטית האמיתית", זו שתמציתה „פוליפוניה אידיאית אמיתית" עריבה לאוזנם של מבינים ואין כל סכנה שתשבש את „חופש התהליכים הפנימיים, האמיתיים, של תרבות חיה ועשירה".

לרוע המזל באה מילחמת־הלבנון — מדבריו של פרי משתמע כי זו לא באה לעולם אלא כדי לקעקע את ההגמוניה של ויזלטיר ולוין — והחלה „ההצפה הצפויה": מאות כותבים, סופרים ומשוררים בעלי מוניטין עם טירונים וסתם אנשים רגישים שחשו צורך להגיב, אינני־טעם עם גסי־רוח, שלומי־אמוני הכנופיות הסיפרותיות שלנו עם „בלתי־מגויסים," טובים ורעים, כאלה היונקים באינפוזיה את דם התמצית של המוזה הפוליפונית וכאלה שזו עוד לא זיכתה אותם בביקורי־בית, המון גרול ורב. התוצאה: ירידת שערים ומנוסה מבוהלת של רבי־הטבחים והרוקחים המדופלמים למיסתריה של אותה בדידות מזהירה שממנה הגיחו, שהרי לא אנשים כמותם יסתכנו במעורבות בהמון.

פרי אינו מגלה לנו מדוע נפקד ברשימת הללו, שזכות ראשונים עומדת להם, שמו של עמוס עוז — ראש וראשון, כמדומה, לסופרים המגיבים בעיקבות מילחמת־ששת־הימים, או מדוע אינו מזכיר כלל את שמו של ניסים קלדרון, מי ש־העמיד מישנה סדורה כמעט של סיפרות בהקשר פוליטי, או של אבות ישורון, מי שהיה בין חשובי מכשירי הכלים לכתיבה צמודה, ז'ורנאליסטית לכאורה, מתעדת לכאורה. ומה בדבר דן מירון, נורית גרץ, ועמוס קינן — כדי לנקוב רק כמה שמות — מדוע ייגרע חלקם שלהם בסקירת סיפרות וביקורת המבקשות להן הקשרים חברתיים־פוליטיים?

האם באמת מן הצדק להטיל את כל קולר העוולה הנוראה על יבי, מונדי, שרמן(?), מחבר מלך ישראל (שאינו נזכר בשמו) וחיה אמירי? והרי אפילו שמו של כותב רשימה זו אינו נזכר בין רבי־הפושעים המוקעים על עמוד הקלון של חלוצי חמשת הכוכבים וארבעת המזלגות! האם זה באמת רק משום שבין השנים 1967 ו־1977 עשה הנ"ל בחו"ל וכמעט שלא פירסם דבר, ולפיכך לא יכול היה לכתוב שירים „פוליטיים" גם אילו ביקש לעשות זאת?

וגם זה: מדוע לא תיזכר במקום הזה גם סיפרות המחאה — סיפרות מחאה לכל דבר — המתחילה להיכתב בידי בני עדות־המיזרח (ואם תרצו: גם אמנות המחאה שלהם)? ומה בדבר הסיפרות הערבית הנכתבת בישראל והפרקים המתייחסים לבעיה הערבית בסיפרותנו העברית? האם כך יאה לצמצם את הדיון בסיפרות ובאמנות המכונה פוליטית, ובסיפרות ובאמנות המכונה שמאלנית, בגבולות כמה שירים טובים פחות או יותר וכמה מחזות, בהם גרועים באמת — ממש כפי ששירי ויזלטיר ומחזות לוין עשויים להיות גרועים באמת — ואשר כבר זכו בקיתונים של צוננים אפילו מעל דפי מדור „פוליטי" זה (ראה הביקורת על מלך ישראל של סובול או על שירי רמי דיצני)?

לא, דומה שכל המבקש להתחקות אחר שורשיהם ומגמת פניהם של תהליכים בסיפרות מוטב שאכן יתייחס אליהם כאל תהליכים, על כל המשתמע מכך, תחת להמיר את הפרספקטיבות של הללו בטרמינולוגיה המופרת השאולה מבית־הגנזים של הכנופיה הסיפרותית: גראפומאן, עיוות, סילוף, אוטומט משומן, רדוד, ילד מקלל את הגננת, שורות חבוטות, פאמפלט, מטופש, פרימיטיבי, גסות־נפש, חרמות, מוקצה, מגוחך, חשבונאות, וכו' וכו'.

מי שבא לדרוש כנגד „חשבונאות קטנונית" מוטב שיפשפש יפה־יפה במעשיו שלו עצמו, כדי לוודא כי לא דבק גם בו שמץ, או יותר מזה, מאותו אבק חשבונאות קטנונית שהוא מחפש בזולתו. שאם לא כן, קיים חשש שייאמר עליו כי לא הסיפרות הפוליטית היא שהטרידה אותו ממנוחתו, כי אם — שוב, ולא בפעם הראשונה — הפוליטיקה הסיפרותית.

וכך, מי שמבקש לגלות את המניע האמיתי להתקפה אמיתית זו על „ההקשר הפוליטי" של השמאלנות האמיתית, המשחיתה כל חלקה טובה, מוטב שיילך לאותיות הקטנות של הרשימה שלפנינו ויקרא את הדברים הבאים: בישראל של ימינו „אם אתה איש סיפרות — אתה אוטומטית אמור להיות נגד השב"כ, אסור לך לחבב ולהעריך אישית את פרס (ומשמע שאתה מתחנף אליו)."

הנה המרצע. כלומר, לאו דווקא הגנה על אמנות־לשם־שמיים וערכיה המקודשים.

תנוח דעתו של מנחם פרי. אם חשקה נפשו דווקא להיות בעד השב"כ ולחבב ולהעריך אישית את שימעון פרס — שני דברים שאכן נראים בימים טרופים אלה כאחד — מובטחני שאיש לא יפריע לו בכך. רצונו של אדם — אי־כבודו.

באותה מידה לא יאלץ אותו איש לאהוב את שירי יבי או „לשים את המילחמה בצנזור ובפוליטיקאי כקריטריון עליון." מובטחני שגם יוסף מונדי וגם יהושע סובול, כמו גם מחברי נטושים וקרמבו בעורף האוייב, רשמו לפניהם כי אל להם „לצפות לעזרה" מאיתו של עורך סימן קריאה.

אחרי הכל, מי שאין לו „מערכת סינון ושיקלול פנימית" — איש לא יוכל לכפותה עליו מבחוץ. גם לא המאפיה השמאלנית הידועה לשימצה.

ולעצם העניין, מובטחני כי הסיפרות העברית — בניגוד להערכותיו הקודרות של הפרופסור פרי — חזקה וחלימה דייה כדי להבחין בין טוב ורע, בין אופנה קיקיונית לבין מחאה אותנטית, בין יצירה לבין „אקספרימנטים אחרים", כדרך שהשכילה להבחין בין גילויי הז'דאנוביזם המיפלגתי שבעבר לבין נגיפי הכנופייתיות והרעות־החולות הכרוכות בה בהווה.

אחרי הכל, היא לא נולדה עם ויזלטיר וחנוך לוין, ונראה שאף נגזר עליה כי תשרוד גם אחריהם. כשהיא נכתבת בידי סופרים (משוררים, מחזאים וגם סופרים־מבקרים מסוגו של מנחם פרי עצמו), ולא בידי מיוח"צים ויח"צניהם.

כן, עיקר שכחתי: נער הייתי וגם (כמעט) זקנתי ועדיין אינני מבין מה ההבדל בין גסות־נפש פוליטית לגסות־נפש שאינה פוליטית, כלומר, מה ההבדל בין הגסות המיוחסת לאותה חיה אמיר לבין זו המופגנת בשורות הבאות שמצאתי בחוברת האחרונה של סימן קריאה: „רבע שעה לפני מותו / ביצבץ הזין שלו / מבין הסדינים המרובבים: / מה שפעם צמח לתיפארת ועשה אותי" וגו'. אכן, ביצבוץ הזין של האב הגוסס מבין הסדינים המרובבים אינו — יש לקוות — אקט פוליטי, אבל מה בינו לבין ביצבוצים דומים בשירה הפוליטית? דבר זה נשגב מבינתי.

אני לתומי סברתי כי שיר הוא שיר הוא שיר — בין פוליטי ובין שאינו — כדרך שזין וכו' וכו'.

נתן זך ■



מנחם פרי ויוסף מונדי (בחולצה הכהה): לא לצפות לעזרה

תרבות

מוספים ספרותיים

כאשר קם שופט ומתלונן בפומבי על הידרדרות המצב בבתי־המישפט, בהכריזו על התערערות הנורמות, המטרות והתפיסות אצל חבריו השופטים, דומה כי איש לא יטיל ספק במהימנותו ואיש לא יתכחש לחומרת המשמעות הנחשפת בהאשמותיו. במאמר ארוך וחריף, המתפרסם בדבר תחת הכותרת „זהירות סיפרות!", ובאיצטלה של עו"ד־מרינה, מוקיע המבקר אורציון ברתנא את המיפלצת התרבותית הקרויה „ביקורת הסיפרות", תוך שהוא מצביע על מה שהוא מתאר כחוסר־תכלית, היעדר־כיוון ולי־קויי־תשתית חמורים ביותר. למעשה, מדובר בפגמים שהם בבחינת סוד גלוי בקריית־ספר שלנו, אף כי הכל ממתינים לאורך־רוח ליום בו יפורסמו מסקנות „ועדת בייסקי" אשר תבדוק את ההפקרות בתחום זה.

בקריאה נרגשת ובריטוריקה גבוהה של נביא־זעם, פונה ברתנא אל עמיתיו המבקרים דן מירון וגרשון שקד, אל אנשי העיתונות הסיפרותית בני ציפר ויורם ברונובסקי, ואל רבים אחרים אותם „שכח" להזכיר, ודורש מהם בלשון בוטה: „העמידו תכלית לקריאותיכם בסיפרות, הסבירו לצורך מה אתם באים אל יצירה, אל חלק יצירה או אל יצירות רבות. מה מטרתכם. מה מצאתם בטקסט ומה רציתם למצוא בו. ובשם מה אתם מדברים ולשם מה אתם מדברים. חוסר התכלית המוצהרת בביקורת איננו רק חוסר אידיאה; הוא גם חוסר משמעת שגורם לאו דווקא לפוריות יצירתית, אלא לעיתים קרובות לשרירותיות של כל דאלים גבר וגם לשינאת־חינם." אכן, דיברי תוכחה של נביא־זעם אמיתי. ברתנא ממשיך בלהטו ומאשים את חוקרי־הסיפרות (ואולי מוטב לומר הגינקולוגים של הסיפרות) בחשיבה טכנולוגית, בניתוח תבניתי ובגישה מדעית הזרה לרוח היצירה, ובלשונו: „בניתוח התבניתי אין שום גישה תכלית־אידיאית ליצירה, והוא תרגיל של חשיפת סדר, לוגוס, באירגון היצירה, ללא התייחסות רצינית לסדר זה." בהטיפו לקריאה תכלית, אשר תפטור את המבקר מאקדמיות יתירה וממלאכותיות, הוא חש באינסטינקט כי אין הביקורת מסוגלת להיות יצירתית יותר מהיצירה עצמה, וכאשר המבקר השאפתן מעמיד עצמו תחת היוצר, נחשפת העקרות ונחשף האבסורד כולו. למותר לציין כי קריאה תכלית מושלמת עשויה שתתקיים רק בקריאת אינפורמציה ולא בקריאת דיברי שירה.

עוד הוא קובע, בקשר לגישות הפגומות המתגלות לדעתו בניתוח התבניתי, ש„עם כל הפתיחות הפילוסופית שיש בהן, (הן) מהוות קודם כל לגיטימאציה ל„תפישות־נונסנס" של הסיפרות כמישחק בתורת ההכרה או בלינגוויסטיקה," וקיומן בעולם אקדמי אינו אלא „סימפטום לתרבות של מבוכה ובילבול."

בכל זאת יש לשים לב כי ברתנא, המתמקד בתופעות השליליות מהזווית המיקצועית בלבד, נמנע מלהודות, ואף נזהר מלהצביע, על גילויי השחיתות שנסתפחו לענף הביקורת, כגון כיתתיות, חשבונות אישיים, שוחד, רישעות לשמה וכו'. כאן אף הוא מצטרף בקפדנות לקשר השתיקה שבין עמיתיו המבקרים. ואף על פי כן יש לברך על הופעת רשימה זו, המהווה מן הסתם תגובה למאמר־טיוח תעמולתי ובלתי־מוסרי שפורסם בידי מבקר אחר, יוסף אורן, לפני כחודשיים במוסף מעריב, תחת הכותרת „תשובה לחורפי הביקורת"; מאמר שבו ננזפו אלה המעזים להתלונן על ההפקרות בתחום זה. עד כה התלוננו רק קוראים, סופרים ומשוררים. האם יתוספו אליהם ובעיקבות אורציון ברתנא, גם המבקרים עצמם?!

שמעון צמרת ■

דף חדש



מרים בנימיני

מזל החודש:

סרטן

עולה עולה האופק העולה

אחד הדברים החשובים והקשים ביותר באסטרולוגיה הוא זיהוי האופק העולה. האישיות נקבעת על־פי מזל השמש, ואת זאת קל לדעת. תאריך־הלידה מציין את מזל השמש.

את מזל האופק אפשר לקבוע רק אם יודעים את השעה המדוייקת שבה נולד האדם. לכאורה, זה נשמע פשוט – זוהי אינפורמציה שקל להשיג. אבל אמהות רבות אינן זוכרות את הנתון החשוב הזה, לפעמים הן בטוחות ששעת־הלידה היתה בשעה מסויימת, אך בבירור עם בית־החולים אפשר למצוא טעויות גדולות. לחלק גדול מהאנשים בכלל אין דרך לברר את שעת־לידתם. אפשר, אם כך, להיעזר בתיאור של הדמות שתתקבל בהשפעת מזל סרטן. כאן ינתן תיאור של ההופעה, האישיות וה־התנהגות של מי שנולד כשמזלו העולה היה בסרטן. הטבלה נותנת מושג לגבי השעות המשוערות שבהן בא בחשבון אופק עולה בסרטן.

צורתו מעוגלת, ואם אינו מקפיד על תזו־נה נכונה הוא משמין. גופו קצר, הירכיים רחבות, ידיו ורגליו קצרות, ואותו הדבר לגבי כפות הידיים והרגליים. החזה מפותח ובולט. לאשה עם אופק עולה כזה יש חזה גדול משופע, ואפילו אצל הגבר החזה בולט.

העפעפיים העליונים כבדים וכאילו נופלים. האף קצר ועבה, והחלק העליון, המקביל לעיניים, נוטה פנימה. לפנים צורת ירח. הש־פתיים מלאות, חושניות ומזמינות נשיקה. בעל אופק כזה מאוד אוהב לנשק ולהיות מנושק. אלה שזוכים בנשיקותיו יוכלו להמליץ עליו כנשקן הטוב ביותר.

המזל	השעה	האופק
סרטן	4־6 בבוקר	סרטן
אריה	2־4 בלילה	סרטן
בתולה	12־2 בלילה	סרטן
מאזניים	10־12 בלילה	סרטן
עקרב	8־10 בערב	סרטן
קשת	6־8 בערב	סרטן
גדי	4־6 אחה"צ	סרטן
דלי	2־4 אחה"צ	סרטן
דגים	12־2 בצהריים	סרטן
טלה	10־12 בצהריים	סרטן
שור	8־10 בבוקר	סרטן
תאומים	6־8 בבוקר	סרטן

יש לו זיכרון טוב ויוכל לתאר דברים שקרו בעבר הרחוק כאילו קרו היום.

הוא חולם בהקיץ, וכשהוא עייף הוא נרדם בקלות מול הטלוויזיה או באמצע מיפגש בין ידידים. המקום האהוב עליו זו המיטה, שבה הוא אוהב לישון ולהינתק מהכל.

קולו נמוך, שקט ונעים. צורת־ההליכה מזכירה טיול.

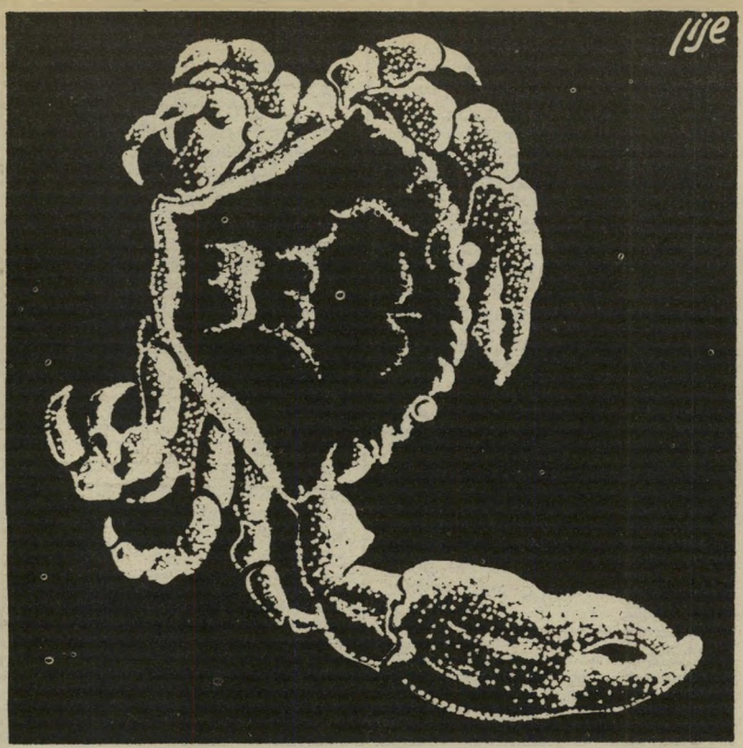
אחד הדברים האופייניים ביותר אלה התלונות: בכל גלגל־המזלות לא תמצא מי שמרבה כל־כך להתלונן. המישפטים השגורים על פיו הם: „לא כך כך מתחשק לי", „איך שלא בא לי להתחיל בעבודה הזאת", „אעשה את זה מחר, היום אני כבר עייף מדי." והמישפט הכי נפוץ: „אוי כואב לי, אני בטח חולה." יש גם: „תן לי נשיקה, אני לא יכול בלי נשיקות."

בעל האופק בסרטן אינו נאמן בענייני־אהבה. לאחר שהשיג את בן־הזוג והוא בטוח בו, הוא נושא את עיניו להרפתקות חדשות. לפעמים הוא מוכן לעזוב לפתע ולהתעלם מבן־הזוג, כאילו לא הכירו מעולם.

יש לשים לב למיקום הירח במפה, מאחר שהירח הוא שליט מזל סרטן ושליט המפה במיקרה זה. המזל שבו הוא נמצא, וכן הקשרים שהוא יוצר עם הכוכבים, מאוד קובעים. בקרינה טובה – תכונות הסרטן יהיו בולטות יותר. בקרינה רעה – ההשפעה הסרטנית פחות ניכרת. מיקומם של סטורן ויופיטר 'כול להשפיע על הקומה והמישקל.

כשיש כוכבים עולים – כלומר, נמצאים בסביבות האופק או בבית הראשון – ההופעה מאוד תושפע מכך:

שמש – קטן־קומה, שמנמן, פרצוף חמוץ והבעה חמוצה. מרקורי – קטן־קומה, רזה והבעתו מרושעת. ונוס – נמוך, מוצק ועב־בשר. מרס – נמוך, בעל צלקות על פניו, חסר־זריזות ובעל מזג רע, נוח לרגוז. יופיטר – גבה־קומה, רחב ונדול, פניו מלאות וסגלגלות, בעל מזג טוב, חוש־הומור. סטורן – נמוך, רזה, בעל מראה חולני, פניו כעורות, עיניו כהות ומבטו עוקץ. אוראנוס – גבוה, רזה, בעל הופעה מרשימה ופנים יפות. נפטון – מראה רכרוכי וחיוור, עיניו מימיות, נוטה להשמין. פלוטו – גוף שמן ולא מעודן, מבט בעל הבעה קודרת, משאיר הרגשה שיש לו מה להסתיר, לא מעורר אמון.

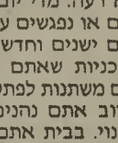




את מצבכם הנוכחי אפשר לסכם בקצרה: אתם מבולבלים ונפגשים במצבים חדשים ומניבים בצורה שאינה מוכרת לכם. המצב עם בני־הזוג קשה, אתם מ־אבדים את הסבלנות ומרגישים צורך להתר־חק לזמן מה, ואם הנרי־דה הזמנית לא תבוא מכם, היא תוצע על־ידי הפרטנר. בעבודה המ־צב לא הרבה יותר קל, איננכם מוצאים את מקומכם, אבל בינתיים אל תנסו לשנות או לעזוב. אם לוחץ, עדיף לצאת לחופשה.

* * *

אף־על־פי שבאופן כללי אתם עייפים וזקו־קים ליותר מנוחה מתמיד, התקופה עצמה לא רעה. מדי יום שומ־עים או נפגשים עם ידי־דים ישנים וחדשים. ה־תוכניות שאתם מתכו־נים משתנות לפתע. אבל לרוב אתם נהנים מה־שינוי. בבית אתם סוב־לים מבעיה של אביזי־רים חיוניים שמתקלק־לים: מכונת־כביסה, טל־פון, ברז או כל דבר מסוג זה. תופעות אלה ירגיזו אתכם בשלושת השבועות הקרובים.



* * *

ב־9 וב־10 בחודש דרושה זהירות בעת נהי־גה או נסיעה, המכונית עלולה להתקלקל בגלל דבר פשוט וחשוב שנשכח. ה־11 וה־12 ב־חודש קשים במיוחד, יתכן ששוב תסתכסכו עם בני־המישפחה, כ־דאי לבלות יותר עם ידידים. עיניכם כספים כי מדאיגים אתכם בי־מים אלה, ולא בלי סי־בה. עכשיו צריך להש־גיח לא לאבד חפצים יקרים או כספים, ומומלץ לדחות כל עיסקה כספית המחייבת אתכם לטווח ארוך.



ה־9 וה־10 בחודש מאוד רגישים למי שמטפל בעניינים כספיים. כל פעולה שאתם מבצעים דורשת בדיקה קפדנית, אלה ימים שבהם אפשר להרוויח המון או להפ־סיד בקנה מידה גדול – זה תלוי בכם. ה־11 וה־12 מסוכנים לנסיעה. ב־13 וב־14 בחודש יתכן שתצטרכו להישאר ב־בית, בגלל מחלה שלכם או של מישהו מבני ה־משפחה. ב־15 וב־16 צפויות הפתעות בשטח הרומאנטי. מישהו יפתיע אתכם ויהיה מעניין, חדש ויוצא־דופן.



* * *

ההרגשה הכללית אינה טובה, אתם נוטים לחלות, מרגישים בחוסר־מרץ ובצורך להת־רחק מפעילות הדורשת להשקיע מאמץ. ניח־סים עם הסביבה אתם אומרים דברים שאינ־כם מתכוונים אליהם. ומבינים אתכם לא נכון – כל זה גורם בעיות ב־עבודה, עם חברים וא־פילו הם בני המישפחה. בתקופה הקרובה כדאי שתהיו יותר זהירים ב־מה שקשור לכספים. מצבכם לא כל־כך טוב, ובתקופה זו גם אין סיכוי לשפר את המצב.



* * *

ידידויות שהתחילו לא מזמן גורמות לבעיות. מדובר על שני סוגי קשרים – עם ידידים וגם עם בני זוג. משהו מש־תנה לפתע ושקה לכם להבין את הסיבה. בני־הזוג מתנהגים בצורה מוזרה, הם מתרחקים ומסתגרים בתוך עצמם, התופעה בולטת בעיקר ב־11 וב־12 בחודש. ב־13 וב־14 אתם יכולים לבצע טעות שאינה אופיינית לכם וזה קשור לתחום הכספי, אל תמהרו לחתום על חוזה או כל מיסמך חשוב.

בזמן האחרון אתם חושבים על שינויים במקום העבודה או המגורים, ובכלל יש צורך לשנות את צורת החיים הנוכחית. ברגע זה מאוד לא מומלץ לבצע שינויים, כל מה שהתפתח יפה יכול עכ־שיו להיעצר. הציפיות גבוהות מאוד ומסתמ־כים על מה שהיה עד עכשיו, אבל התקופה אינה מתאימה לשינו־יים. יש נטיה להשלות את עצמכם, וזה לא מביא לשום תוצאה. ה־11 וה־12 – מאוד מעייפים וקשים.



* * *

במקום העבודה מצבכם רגיש ועדין, צריך להיזהר מעודף ביטחון בידיעותיכם וביכול־תכם לגבי ביצוע העבו־דה. טעות שנראית לכ־אורה חסרת חשיבות יכולה לגרום לצרות ש־מהן קשה יהיה להשתח־רר. לבני מזל עקרב לא קשה לשים לב לדברים שנראים בעצם קטנים וחסרי עניין לאחרים. דיבורים שאינם במקו־מם עם הממונים יכולים לשנות את היחס אליכם, לכן חשוב שתפעלו כאילו אתם מתוכנתים בעזרתו של מחשב.



* * *

כל מה שקשור בנסיעות קצרות או ארוכות עלול לגרום לאכזבה, בעיקר מה־10 בחודש ואילך. עדיף לדחות את התוכניות, כי אפילו אם הנסיעות יתקיימו – ה־מטרות לא יושגו. הנו־שא הכספי ממשיך ל־הטריד, בינתיים חשוב לא להיכנס להוצאות גדולות אם זה לא הכרחי. בנושא הברי־אות מצבכם לא מעודד, ויתכן שתיאלצו לבקר אצל הרופא. ה־11 וה־12 יהיו קשים ומה־15 עד ה־19 יהיו ימים מעייפים ועמוסים.



היחסים עם הסביבה הקרובה יכולים ל־השתפר מאוד בשבוע הקרוב. המתחים וחו־סר ההבנה שהיו בשבוע שעבר ניתנים לתיקון. עכשיו אתם במצב רוח יותר סלחני, אבל קצת מתקשים להסביר את עצמכם. ה־11 וה־12 ב־חודש אינם מתאימים לקביעת פגישות או נסי־עות משותפות. בתחום העבודה תוכלו לפעול כדי לקדם את עצמכם ב־13 וב־14, והתוצאות ישביעו רצון. בשטח הרומאנטי – מתקרבת כעת תקופה שונה.



* * *

במקום העבודה מתרחשים שינויים, אלא שבינתיים איננכם יכולים ליהנות מהמצב. אתם נאלצים לעבוד ק־שה, ומדי יום סובלים מבעיה בריאותית מעב־בת ומפריעה. ההבט־חות שניתנות לכם וה־קשורות להתקדמותכם בעבודה אינן אמינות. איננכם יכולים לסמוך על איש, רק על עצמכם בלבד. בידקו היטב אם השינוי מבטיח לכם שליטה מלאה על חייכם. הימנעו מתשובה מחייבת. הימים ה־11 וה־12 בחודש קשים.



* * *

ה־11 וה־12 בחודש יהיו מאוד מוזרים – מצד אחד תוכלו ליצור תיקשורת עם אנשים ש־הקשר עימם מאד חשוב לכם, מהצד השני קשה יהיה להבין מהו יחסם האמיתי ליחסים אלה. אל תנסו לברר את ה־דברים או לגלוש לשי־חות רציניות, זה רק ירחיק אתכם מהם. העבודה קצת מכבידה יותר מהרגיל, קשה ל־סיים את הדברים ש־בהם התחלתם. חופשה קצרה תעזור לכם. בני מזל אריה וגדי אינם עונים על הציפיות.

משפט

מי יהיה השופט?

בתל־אביב יכול שוטר־תנועה לכוון עבריין־תנועה לשופט מחמיר או מקל לפי רצונו

„מי יהיה השופט?" שואל בחרדה כל נאשם בעבירות־תנועה, בבית־המישפט בתל־אביב. מן המפורסמות הוא כי בין תישעה שופטי־התעבורה בעיר יש המקילים בעונש ויש המחמירים בו, והפער בין העונשים יכול להגיע לעשרות מונים.

רוב עברייני־התנועה אינם מנהלים מישפטים ארוכים ואינם טוענים כי הם חפים־מפשע. הם עומדים לפני השופט ביראה, מודים באשמה ומבקשים רחמים. על כן חשובה מאוד זהותו של השופט החורץ את העונש ופילוסופיית הענישה שלו.

פערים ענקיים: בכל הארץ נעברות עבירות־תנועה ונשפטים עבריינים, אולם רק בתל־אביב יש תישעה שופטי תעבורה. בערים אחרות יש בדרך כלל שופט־תעבורה אחד או לכל היותר שניים. בערים כמו חיפה, ירושלים, באר־שבע ורחובות יש שני שופטי־תעבורה, בכל יתר המקומות בארץ יש שופט אחד בלבד.

כאשר יש שופט אחד אין פער בעונשים. השופט זוכר היטב את העונשים שגזר בשל עבירות מסוּיימות, והוא נצמד אליהם בדרך כלל ללא פערים גדולים. אולם בעיר כמו תל־אביב, בה יש כל־כך הרבה שופטי תעבורה, מתגלים פערים ענקיים בין גיזרי־דין על עבירות דומות.

לא מזמן הגיש נאשם עירעור לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, וטען כי שופט־התעבורה גזר עליו עונש שלילת־רשיון בפועל לתקופה של שנתיים. העבירה בה נאשם היתה נסיעה במהירות מעל למותר. סניגורו של הנהג ציטט לפני שופטי־העירעור גזרי־דין שנתן, באותו היום עצמו, שופט־תעבורה תל־אביבי אחר, היושב באולם הצמוד לאולמו של השופט הראשון: בשל עבירה דומה של נסיעה במהירות מופרזת, כאשר נסיבות שני הנאשמים ועברם הפלילי היו דומים, גזר השופט השני עונש של שלילת רשיון על־תנאי למשך חודשיים בלבד.

כאשר מערערים לפני בית־המישפט המחוזי ומראים לו פער כזה בענישה, נוהג בית המישפט שבעירעור לתקן את העוול. הוא מתערב ומנסה ליצור סטנדארטים אחידים יותר גם בעונשים לעבירות־תעבורה. אולם לא תמיד משתכנעים שופטי־התעבורה ומשנים את עונשיהם. לעיתים הם נצמדים לפילוסופיית־החיים שלהם ולדרך העניישה הנראית להם, ואינם נשמעים להנחיות בית־המישפט המחוזי.

נקמות אישיות. נאשמים מודעים היטב לפערי־הענישה הללו, ומנסים להגיע לשופט „טוב". אבל גם שוטרי־התנועה בתל־אביב מודעים לכך. ובגלל סיבות פרוצדוראליות, יש לשוטרים לעיתים אפשרות לתמרן נאשם זה או אחר לזרועות השופט הרצוי להם. לעיתים אומר השוטר לנהג: „חכה! אני כבר אתן לך שופט שתדע מה זהו!"

לא כל עבירות־התנועה ניתנות לתימרון. יש עבירות־תנועה בהן אין השוטר עוצר כלל את הנהג ואינו מגיש לו את הדוח ליד. עבירות אלה הן בדרך־כלל עבירות־מצלמה. כאשר מצלמה מצלמת נהג העובר באור אדום ברמזור, או מצלמת־לילה של רדאר מצלמת נהגים הנוסעים במהירות העולה על המותר, אין הנהג מקבל את הדוח לידו בשעת מעשה. הדוח נשלח אליו בדואר, לפי הכתובת המופיעה במישרד־הרישוי, ואז אין מקום לנקמות אישיות.

גם במיקרים בהם מגיש התלונה הוא אזרח, משקיף־תנועה, או שוטר שאין בידיו באותו רגע טפסים מתאימים, אין הדוח נמסר אישית לעבריין, אלא נשלח אליו ברואר. גם בעבירות ברר־רת־קנס אין מקום לקביעת שופט, שכן העבריין יכול לוותר על הופעה בבית־המישפט, ולשלם את הקנס בדואר.

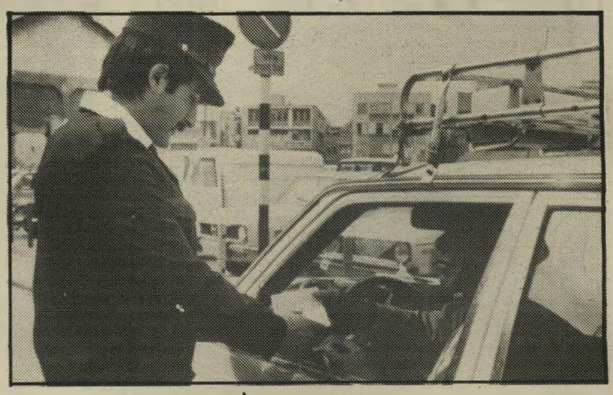
בכל יתר עבירות־התנועה מקבל הנהג את הדוח אישית מידיו של שוטר־התנועה. ואם קורה והוא מתחצף, מרגיז את השוטר או מנרגז לו, יכול השוטר להחליט לשלחו לשופט המחמיר ביותר בבית־המישפט.

שופט קשוח. בידיו של שוטר־תנועה תל־אביבי יש כמה אפשרויות. ראשית, הוא יכול לזמן את הנאשם ישר לשיפוט מהיר. הליך זה מתנהל בכל יום, החל משעה 11, לפני שופט־התעבורה אשר ארבל. בשעות אלה נאסף תור ארוך של נהגים עצבנים וחרדים לפני דלתו של האולם. אותם המודים באשמה נידונים מייד ורינם נחרץ. ואותם המבקשים להביא עדים או עורך־דין, מקבלים תאריך אחר, בו ייערך מישפטם. בשיפוט מהיר נערך המישפט תוך שבוע מהיום שבו נעברה העבירה.

השוטר יכול גם לקבוע דברים נוספים. בידי כל שוטר־תנועה תל־אביבי, היוצא בבוקר לעבודה, מצויים טפסים ורשימות־תאריכים. לפי ההנחיות הוא צריך לרשום את הדוחות שלו לאותו יום לתאריכים שבידיו. בכל תאריך יושב שופט אחר, והתורנות הזו נקבעת בראשית השנה לכל השנה.

שוטר־תנועה המתעניין בכך, יכול לדעת בדיוק איזה שופט יושב בכל יום. שוטר־תנועה הגון, שאינו מנסה להתערב בעונש שיוטל על הנאשם, קובע את התור על־פי הסדר, ומסיים את הרישום לכל תאריך הנתון בידיו כלי הפליה. אבל שוטר־תנועה הרוצה לשלוט בדיון המישפטי ובעונש, יכול לכוון את הדוחות כרצונו לשופט זה או אחר. השוטר יכול לתמרן בין התאריכים ולהחליט איזה נהג יישפט לפני שופט מקל ואיזה יגיע לשופט מחמיר.

יש נהגים המנסים להתחכם. כאשר הם מגיעים לבית־המישפט ומגלים כי נפלו לשופט קשוח, הם מבקשים לדחות את הדיון. אולם במיקרה כזה לא הרוויחו דבר, מכיוון שעל־פי החוק הם חוזרים, בבוא המועד, לאותו השופט עצמו.



שוטר בפעולה
יש כמה אפשרויות

מלכת המים 1986

מטעם
העולם הזה

בחסות
משרד התיירות

בשיתוף:
בית האופנה
איב דה מרדיקס
רחוב דיזנגוף 102, תל־אביב

המתמודדות בתחרות
מלכת המים 1986
תזכינה בטבעות יהלומים מתנת
דיאמימון DIAMIMON
מרכז התכשיטים והיהלומים הגדול במדינה
נתניה, רח' גד מכנס 2

מלכות המים תגענה לנשפים באוטובוסים המרווחים והממוזגים של
טיולי הגליל

מלכת המים
תציג את הבירה שכבשה את העולם
BRAUEREI BECK & CO
BECK'S BIER
BREMEN · GERMANY
בירה בק'ס
המפתח לעסקים

נופש־שייט עם מלכות המים
מלחי — ספנות נסיעות ותיירות בע"מ

מבחר ענק של בגדי־ים
רון־ליעל
רחוב רבנו חננאל 14, ת"א. טל. 03־823285, 03־825135

הדרכת הבנות: אולפן לאה פלטשר ★ צילום המועמדות: „סטודיו מנחם עוז" ★ תספורות: מירו וברי מ„סלון לה קוקט" ★ הפקה: „גמא הפקות" ו„מטה אמנים" ★ אירגון: מירי זכרוני, רפי זכרוני.

המועמדות הסופיות

חנה שטיינר: האלגנטית



למרות שהחבר של חנה שטיינר הוא מארגן תצוגות אופנה, אין היא רואה את עצמה כדוגמנית לעתיד: „זהו מקצוע שוחק, על המסלול הדוגמנית הולכת הלוך וחזור כמו אוטומט, לא מפעילה את האינטלקט".

יש לה עיניים ירוקות, אף חמוד וחיוך רחב. עם נתונים כמו 174 סנטימטרים ו־52 קילוגרמים היא מרשה לעצמה לאכול מכל וכל. דוגמנית היא לא רוצה להיות, אבל מעצבת־אופנה כן, ובימים אלה סיימה ללמוד במגמת האופנה באורט רמת־גן והיא מתעתדת להמשיך בלימודים גבוהים יותר לאחר הצבא.

כיצד היא תעביר את השרות הצבאי היא עדיין אינה יודעת ולמעשה אין לה העדפות: „לאן שישלחו אותי, אלך, אך אשמח אם אשרת קרוב לבית." והחשוב לה בין תחביביה הרבים הוא הקריאה („אני בולעת ספרים"). הספר הכי מרתק שקראה לאחרונה היה בשם כל בני ביתי.

היא מגדירה את עצמה כטיפוס אלגנטי ומעדיפה בגד צמוד ומחמיא כמו הבגד השחור שעוצב במיוחד על־ידי איב דה מרדיקס (משמאל) על פני בגד זרוק ורחב. היא מאמינה שמי שהתברכה בנתונים טבעיים חייבת להבליט אותם ולא להסתירם.





שירה פלג: זיקה לשפות



בימים אלה סיימה שירה פלג את לימודיה התיכוניים במגמה הדו־לשונית בגמנסיה גן נחום בראשון־לציון. „יש לי זיקה לשפות", היא מגלה ומודה „במקצועות הריאליים אני חלשה".

בגיל חצי שנה נסעה עם הוריה לאוגנדה, לשם יצא אביה בשליחות. כששבו לארץ התגוררו תקופת־מה בקיבוץ ולאחר מכן עברו לראשון־לציון. לגיוס היא מחכה בקוצר רוח ולפני זמן קצר כבר עברה בחינות עבור מאבחנות פסיכוטכניות.

לשירה פלג עיניים חומות ושיער חום, המשתלב להפליא עם גון עורה הבהיר. גובהה 170 סנטימטרים ומשקלה 54 קילוגרמים. היא אינה עושה כל מאמץ לשמור על הגזרה ומספרת שכל חורף היא מעלה חמישה־קילוגרמים ובקיץ היא מורידה אותם.

בינתיים היא עובדת כדוגמנית ורואה את הקריירה שלה גם כן כדוגמנית מצליחה. (בצילום משמאל: בדגם חדש שלושה חלקים של פייר דה מרדיקס).

על חוף הים היא אוהבת לצעוד בביקיני כחול, המבליט את צבע גופה וכדוגמנית היא מודעת לחשיבות של השיזוף. שירה אוהבת גם להתאפר וטוענת שכרטיס הביקור של הדוגמנית הוא האיפור.

וחוץ מזה היא רוקדת, מגיל צעיר, בלט קלאסי ומודרני.





אתי קלושה: יופי אקזוטי

כשאתי קלושה (18) פוסעת ברחוב, קשה להישאר אדישים אליה. יש לה יופי אקזוטי ופראי משהו והיא נראית כמו בת־תערובת מהוואי. לכן קצת מופתעים לשמוע שהיא עולה מרוסיה והשאלה המתבקשת היא, מאיפה המראה האורינטאלי שלה.

„אני דומה להוריי, ומכל אחד לקחתי את הדברים היפים", היא מחייכת וחושפת טורי שיניים צחורות. „השיער השחור הוא מאמי ועיניי החומות וצבע עורי בא לי מאבי".

יש לה עור פנים שחום ולא רק מהשיזוף, עצמות־לחיים גבוהות ושפתיים חושניות. היא גרה בראשון־לציון ואוהבת אותה מאוד: „עיר קטנה, נחמדה, כולם מכירים את כולם".

לתחרות הגיעה בהמלצתה של קארין דונסקי, שאצלה עברה קורס דוגמנות. קארין התלהבה מהעובדה שאתי גבוהה ורזה וש־52 הקילוגרמים שלה מתפזים בצורה נכונה על פני ה־176 סנטימטרים שלה.

תחביביה: לסרוג ולתפור, ואת כל האפודות המקסימות שהיא נוהגת לזרוק על עצמה היא עושה כמו ידיה.

השנה סיימה ללמוד בגמנסיה במגמה ספרותית־הומאנית והיא מחכה בכליון־עיניים לגיוס. בצבא היא רוצה להיות שוטרת צבאית.

היא אוהבת לבלות הרבה ובסופי שבוע היא נוהגת להגיע לעיר הגדולה תל־אביב לפאבים, ולדיסקוטקים, כשהיא לבושה אופנתי ונהנית מהחיים כמה שיותר ובכפות גדושות.



מרין ליברמן: המבוקשת

מרין ליברמן (18) היא תמירה ודקה ונראית בובתית ושבירה משהו. שערה שאטני מתולתל ומסופר בתספורת קארה ארוך. עיניה ירוקות וגון עורה בהיר. לארץ עלתה עם הוריה בגיל ארבע וחצי מרוסיה. („את מה שאני יודעת על רוסיה, זה מה שהוריי מספרים לי").

היא בת לאב מהנדס ואם פקידה ויש לה אחות גדולה.

היא כבר עובדת תקופה ארוכה כדוגמנית מקצועית לכל דבר וכדוגמנית היא מאוד מבוקשת. עובדה: היא עושה הרבה כסף. ומה היא עושה בכספיה: „אני קונה לאמי בדים בכדי שתתפור לי בגדים מיוחדים. אמא תופרת לי את כל המלתחה ואני סומכת על הטעם שלה. את הכסף שנשאר לי, אני חוסכת".

היא כבר היתה כמעט בכל אירופה ומקווה שתוכל גם לנסוע בקרוב לארצות־הברית.

בשעות הפנאי היא גם מספיקה לשחות (בבגד־הים השלם, שעוצב על־ידי רון־לי) ולשחק טניס. דוגמנית. היא מודיעה, צריכה גוף גמיש וחטוב.



תחרות הפרסים הגדולה קו־אופ במרכז התמונה

הצטלם עם שקית קו-אופ בטיול וזכה בטיסות וחופשות בארץ ובחו"ל

אתם יוצאים לטיול או לנופש, בארץ או בעולם, ערכו את קניותיכם באחד מסניפי הקו־אופ רשת הריבוע הכחול וקחו איתכם את השקית השימושית. תוכלו להשתמש בה בטיול ולזכות באחד הפרסים הבאים:*



- **פרס ראשון טיסה זוגית לארצות הברית**
- **פרס שני טיול זוגי לאירופה**
- **2 זוכים בשבוע נופש זוגי בארץ**
- **5 סופי שבוע זוגיים בארץ**
- **10 מצלמות 35 מ"מ "גטר 2000"**
- **10 מצלמות כיס – 100 "גטר 1000"**
- **25 אריזות שי – זוג סרטי צילום אגפא 35 מ"מ**

לא צריך מזל מספיק רק קליק!

הגעתם בטיולכם לאתר יפה, נקלעתם למצב מעניין או סתם בא לכם לצלם, שלפו מצלמה ואת שקית הקו־אופ רשת הריבוע הכחול, הפעילו את דמיונכם וביימו צילום לא שינרתי בהשתתפות בני המשפחה או חברים עם שקית הקו־אופ רשת הריבוע הכחול.

אחרי שתחזרו,הביאו את התמונות המוצלחות בציון מספר מילות תיאור, למנהל סניף הקו־אופ רשת הריבוע הכחול במקום מגוריכם ואל תשכחו לרשום פרטים.

בתאריך 1.11.86 ישב חבר השופטים ויחליט אם צלמתם תמונה מקורית תוכלו לזכות בנסיעה זוגית לארה"ב.

כאן אין הגרלה הצילום הוא שקובע, וכדי להשתתף צריך רק שקית!

תמונות בתערוכה

בתום התחרות יערוך הקו־אופ רשת הרבוע הכחול תערוכה ממבחר התמונות המוצלחות.

אין יצא? אגפא

Agfa

צלצף International ג'וסט ג'וק
המרכז הבינלאומי לתיירות וסטודנטים
מארגני טיסות שכר וחבילות טיול
רח' בן יהודה 29 ת"א
טל. 03-222261

חבר השופטים כולל את מר סגל נורברט נציג איגוד הצלמים, מר שלמה מנדלבאום נציג חב' אגפא, מר גרנות נציג חב' גי.אס.טי.אס. עורכת דין ענת מגידו, שלום פודדהאוז נציג הקו־אופ.

מועד אחרון למסירת התמונות בסניפי קו־אופ רשת הריבוע הכחול 15.10.86. אין הקו־אופ מתחייב להחזיר את התמונות המשתתפות בתחרות.

* השקית נמכרת בסניפי קו־אופ רשת הריבוע הכחול בלבד.

קו-אופ איתך בכל מקום
קו-אופ, תמיד תמצא אחד ליד הבית.

קו אופ והיפר קו אופ רשת הריבוע הכחול

**תקנון התחרות נמצא במשרדי קו־אופ רשת הריבוע הכחול רח' תפוצות ישראל 13 גבעתיים.

הראש היהודי ממציא לנו פטנטים

איך מוכרים, למשל, תנור־אפיה, בארצות אחרות? מפרסמים שהוא גדול, חוסך בחשמל או בגאז, מתנקה בקלות, שומר על חום, אופה באופן שווה מכל הצדדים. משהו כזה בערך. נו, ואיך מנסים למכור תנור־אפיה בארץ? מצרפים לו פתק בו כתוב: בהשגחת מכון מדעי טכנולוגי לבעיות הלכה.

כלומר, התנור מאושר לאפיית מאכלים בשריים, חלביים ופרווה בו־זמנית. וזה עוד לא הכל. כתוב גם שהשימוש מותר בו גם בפסח, גם למהדרין ממש. תוך הקפדה מלאה על דרישות ההלכה. על כל זה חתום הרב י' הלפרין.

חברת אלקטרה, שיצאה עם התנור החדש הזה לשוק, יודעת, כנראה, לאיזה צד נושבת הרוח בארץ־הקודש. ומי יודע, אולי זה יהיה להיט־היצוא הגדול ביותר שלנו בכל הזמנים, הרי באף ארץ נורמלית עוד לא המציאו דבר כזה עד היום, ולעומת זאת אחינו החרדים מפוזרים היטב על פני כל העולם.





אנשים עסוקים

הבון־טון של האוכלוסיה העובדת מחוץ לבית (בלי הבדל דת, גזע ומין) היא להיות עסוק נורא. בן־אדם שעובד ומספיק לגמור את העבודה שלו בנחת כל יום, איננו נחשב מכובד, כנראה. מה־סיבה הזאת כל אחד מאיתנו שומע עשרים פעם ביום, מכל מכריו וידידיו, את המישפטים המרמזים על חשיבותו, כמו „אני נופלת מהרגליים", „עוד לא הספקתי היום לשתות כוס תה", „אי־אפשר לראות אותי בתוך ערימת הניירת על שולחני", „היום עוד לא הספקתי להתיישב אפי־לו", „עוד לא שמתי פירור בפה כל הבוקר", וכמובן מישפט־המפתח של מזכירות בכירות: „אין לי זמן לעשות פיפי."

מה שמפתיע הוא שהעסוקים ממשיכים להגיד את הדברים האלה למרות חוסר־הרושם העצום שזה עושה על הצד השני. מישפטי־הנגד, אם הם באים בכלל, הם בדרך כלל, משהו כמו „מה אתה אומר?" או „ברצינות"?

אבל מסתבר פעם נוספת שלכל כלל יש יוצא מהכלל, ובכל זאת יש אנשים ש„אין לי זמן לעשות פיפי" עושה עליהם רושם גדול מאוד. זה קרה במערכת שלנו. כשמזכירת המערכת אמרה בפעם המאה שאין לה זמן לעשות פיפי, התרגש אחד העובדים מאוד והתחיל לדאוג לכליות של המזכירה ולבריאותה הכללית.

הוא חשב וחשב כיצד אפשר לפתור את הבעיה המכאיבה, ותוך כדי מחשבה הגיע בוקר אחד לאיוור דרום־תל־אביב כשהוא רכוב על הקטנוע שלו. שם, במיגרש הריק, עמד לפניו הפיתרון לבעיית הפיפי של המזכירה. הוא העמיס את הכיסא המיוחד על הקטנוע, וחזר איתו בשימחה גדולה למערכת, שם הצהיר בעליצות: „הנה, עכשיו כבר לא תצטרכי להתאפק במשך שעות, מצאתי עבורך כיסא שיציל אותך ממחלת כליות ודלקת בדרכי־השתן וכאב־ראש ומצב־רוח."

המזכירה שלנו כנראה לא התלהבה במיוחד מהרעיון הנפלא, ואחרי יום נעלם הכיסא מהמערכת, אבל יחד איתו גם נעלם המישפט הידוע, ויותר אנחנו לא שומעים אותו, לא ממנה ולא מאף אחד אחר.



מה בעצם מחפשים האנשים? קצת יחס חם, מילה טובה והתייחסות רצינית לדיבורים שלהם.

בית־ספר בחופש

בית־הספר לבישול צימחוני של פיליס גלזר, שהתפתח באופן די פרטיזאני לפני כשלושה חודשים, הפך, עקב הדרישה, לבית־ספר ממוסד ביותר. בתוך דירתה היקצתה פיליס חדר אחד ועשתה ממנו מיטבח־בית־ספר שנראה כמו בז'ורנאלים של הריהוט. הקורסים, המיועדים



לשמונה תלמידים בלבד, הם בני שלוש שעות, שבסופן אוכלים התלמידים את מה שהם מבשלים בהדרכתה של פיליס.

יש קורסים בני שלוש שעות לאירוח קייצי. יש לצימחונים אניני־טעם. יש מיטבח הודי. יש מיטבח המזרח הרחוק. יש קורס לדיאטות שונות. יש קורס מיוחד למאכלים צמחוניים לתינוקות. יש קורס למאכלי־חגים יהודיים, ולקראת החופש הגדול יש גם קורס ליסודות המיטבח הבריא לילדים מגיל 10. לתלמידים הצעירים יחלקו את השיעור בן שלוש השעות לשני חלקים, חלק ראשון שיחה בענייני ג'אנק־פוד, שהם רגילים לאכול, וההלק השני, בישול ואפייה של מאכלים בריאים.

טעמתי כמה מהמאכלים המיוחדים והסתבר שגם אוכלי נבלות (כך קוראת פיליס לאנשים לא־טיבעוניים) יכולים ליהנות ממטעמיה אף־על־פי שהם בריאים. הנה טיפ, שכמובן גנבתי בשבילכם.

חבילת גבינת פרומעז בצורת נקניק
חצי כוס שמן־זית,
אורגנו טרי, מיורן, או כל תבלין אחר שאוהבים.

כמה כדורי פילפל שחור גרוס עבה.

פורסים את נקניק־הגבינה ושמים את הפרוסות על צלחת־הגשה. מחממים את השמן, מוסיפים לו את התבלינים, מורידים מהאש, מחכים שיתקרר קצת ושופכים אותו על הגבינה. מחכים כשעה ומגישים עם לחמניות טריות וירקות.

גם יפה וגם טעים מאוד. לפרשים נוספים אפשר לפנות לבית־הספר, ברחוב אחד העם 81, תל־אביב טל' 283871.

כחול־לבן מומלץ

יש אנשים, שכאשר הם קונים באופן קבוע איזה מוצר מתוצרת־חוץ, יש להם ריגשי־אשמה גדולים והם טורחים מאוד להסתיר את העובדה ממכריהם, ידידיהם וכל הבאים איתם במגע.

כותבת שורות אלה היא בדיוק טיפוס כזה. מצד אחד מתביישת, אבל מצד שני לא מוכנה לוותר. מאחר והמישרה העיקרית שלי היא שוטפת־כלים בדרגה גבוהה עם ותק רציני, הספקתי לנסות את כל נוזלי־הכלים ומישחות־הכלים מתוצרתנו, ובכל פעם חזרתי בבושת־פנים, אך בסיפוק גדול, אל הפלמוליב. שבתחילה הייתי דואגת לייבא אותו מחו"ל בעצמי, ואחר־כך, כשהוא ייבא את עצמו ארצה, סתם קניתי אותו בחנות, תוך הצצה הצידה אם מישהו ממכרי רואה אותי בשעת ביצוע הפשע.

אבל כנראה שמחלקת הכחול־לבן בתעשיה לא היתה מוכנה לוותר על לקוח כל־כך גדול כמוני, ולכן הם המשיכו לייצר ולהוציא לשוק בכל שבועיים עוד מישחה בריחה לימון, או נוזל בריח תפוז ועוד סבון בטעם סבון. ואני בדקתי את כולם, כמו עקרת־בית חרוצה. מסקנות ועדת־החקירה הפרטית שערכתי בנושא זה הראו שהפלמוליב גומר על כולם (כמו שאומר הבן שלי). לי באופן אישי לא איכפת אם לצלחות יהיה ריח לימון, תפוז, פאפיה או יסמין־הבר. מה שאני רוצה זה ששפריץ אחד מנוזל־הכלים יספיק לרחוץ 10 ספלים, ועד היום כל המוצרים מכוחותינו הספיקו בקושי לשלושה ספלים.

עכשיו זה הגיע. חברת קלין הגיעה, לאחר נסיונות שלא הערכתי בתחילה, לתוצאות שייחלתי במשך כל שנות השימוש בנחל הזר בביתנו. השבוע עשינו מסיבת־פרידה לפלמוליב והסברנו לו שאם הרמה שווה — אז עניי עירך קודמים. ושיסלח לנו.

הנוזל נקרא פשוט קלין, נוזל־כלים והוא נמכר בבקבוקי־פלסטיק של ליטר, במחיר 4 שקל. מומלץ.



מארדונה במנות קטנות

זה שצרפת ואנגליה ואורוגוואי ומכסיקו וספרד לא זכו בגביע־העולם בכדורגל, זה רק בגלל זה שאני ליללתי אותם יום־יום. 30 פעם.

כל זה, כמובן, מכיוון שכל הארצות האלה ביחד, וכל אחת מהן לחוד, גרמו לכך שהבעל הפרטי שלי, שבמשך כל השנה הוא איש נחמד ועוזר ומתחשב ומבין וחכם, התגלה כטיפוס חצי־פרימיטיבי, שבמשך שעות מדבר אל עצמו ואל מכשיר הטלוויזיה, צועק ומקלל בגסות אנשים שהוא לא פגש, רק מפני שהכדור ברח להם, אוכל כל יום חצי קילו גרעינים, שותה שלוש בירות בערב, מעליב את מישפחתו, הולך לישון בשלוש וכל היום הוא עייף ואין לו כוח לעזור.

אבל עכשיו, כשפסטיבל הכדורגל נגמר סוף־סוף והחיים חזרו למסלולם הרגיל והסוליד (שב"כ, חנינה, שביתת־רעב במגן־דויד, שביתת־אחיות, רצח ביבנה), נרגעתי גם אני מעלבון הונחתי במשך חודש ימים, ואפילו תפסתי רגע אחד של צער על שזה נגמר.

במשך החודש הזה ראיתי את כל החברות שלי שתמיד רציתי לראות, אבל אף פעם לא היה זמן. ישבתי בבתי־קפה וקיבלתי שרות שכבר שנים לא קיבלתי, כי כל המקומות היו ריקים. לאף קולנוע לא היה תור, עשיתי קניות בלילה בסופרמרקט של הקניון ו־800 גברים נודניקים לא הסתובבו לי בין הרגליים, כשטילפנתי ערב אחד למוריעין 14, לא שמעתי במשך חצי שעה המתן ותיענה לפי התור, תודה, ובערבים, כשבעלי הלך לראות את הכדורגל אצל חבריו, הצלחתי לסדר לעצמי בייבי־סיטר תוך דקה, כי החבר של הבייבי־סיטרית שלי יצא מכלל שימוש בכל ערבי המארדונות למיניהם.

או, במחשבה שניה, אולי אני באמת הגזמתי בקללות שלי ובהתנגדות האיומה לאנשים הרצים אחרי כדור, כשכל העולם משתאה. אפשר להחזיר את זה, גניח, ליומיים בחודש?

הם יהיו מרוצים וגם אנחנו נהיה מרוצות, ויומיים בחודש זו התחלה טובה מאוד לחיים טובים.

קולנוע

יומן החדשות

●●● הבימאי **דזירה אקארה**, שהיה הטיפוס הציבעוני ביותר בפסטיבל הסרטים בירושלים (אכן, הוא שחום עור ומוצאו מחוף־השנהב) גילה שהצנזורה האבידג'אנית דומה ביותר ל"מועצה־לביקורת" הירושלמית — סירטו, פני נשים אפריקאיות היה אסור להצגה במולדתו במשך שנה, רק משום ש"מותר להראות לבנים העושים אהבה, אבל אסור להראות שחורים העושים זאת. רק אצל זרים זה כשר." ומה עושה בימאי כשאין בכלל תעשיה



תסריטאית קתלין סטני
קירקס על הירח

והכל־הכל מיובא מבחוץ, כשהוא ממתין חמש שנים בין סרט לסרט?

"הייתי אחראי על תוכניות תרבות לתיירים," אומר אקארה.

ואת מה זה מוכיר? "להשיג עזרה להפקת סרטים אפריקאיים תמיד קשה יותר מאשר לממן קניית סרטים מן המערב. פוחדים מחופש־הביטוי. אבל כשהסרט זוכה להתקבל בקאן — פיתאום צץ מישהו במימסד ומתגאה: הסרט שלנו נבחר לפסטיבל קאן!"

●●● טרם הפכה **קתלין סטני** לתסריטאית ועורכת סרטים, היתה מרצה לאמנות ומנהלת תערוכות במוסיאונים של בוראפשט. כשניאשה לאימרה גינגיושי — הבימאי שיחד עם הפארטנר שלו, בארנה קאבאי, עשה את שלום לך בן, לפי תסריטה של פטני — התחילה לחפש את הקשר שבין האמנויות הוויזואלית־הפלסטית לבין אחיותיהן הקולנועיות. לירושלים באה עם סרט תיעודי מזעזע על הכחדת היהודים הכפריים של הונגריה, סרט שעשו לאחר שבהונגריה היו רבים שהטילו ספק באמת ההיסטורית על תולדות הקהילה היהודית בפרובינציה ההונגרית.

כעת עסוקה פטני בעריכת תיעודון נוסף במינכן ובהכנת סרט חדש של אותה השלישיה, בשם קירקס על הירח, שיוסרט במכסיקו. "לסרט יש כמה רבדים העוסקים בצורה ריאליסטית ודמיונית בעיית המיעוטים, הידועה לנו היטב. בעלת הקירקס היא יהודיה ניצולת־השואה, המטפלת בילד מולאטי, שהוא ההמשך הרעיוני לילד הנוצרי המאומץ כיורש על־ידי הזוג היהודי בשלום לך בן."

●●● המפיקה־בימאית **ורה בלמון** נפגעה עד עומק־נשמה כשמפיץ ישראלי הסביר לה את לבטיו ביחס לרכישת סירטה נשיקה אדומה להצגה בישראל.

הסרט, שהוצג גם בפסטיבל הסרטים בברלין והופץ בצרפת בהצלחה קופתית גדולה, מספר על נערה יהודיה שהיתה קומוניסטית שרופה, ועל תהליך התפכחותה. המפיץ טען באוזניה שטרם יחליט סופית הוא רוצה לנסות את הסרט בהקרנה לנוער. הבימאית, שהתארחה בפסטיבל הסרטים בירושלים, לא חיכתה לראות אם סירטה יימכר, ומיהרה לצרפת לפגישה עם שר־התרבות פרנסואה ליאוטרד, שהבטיח לסייע בהפקת סירטה הבא — על מילחמת־אלג'יריה.

עדנה סיינדן

בעייתי



צב משוחרר

יומן הצב (לב, תל־אביב, אנגליה) – **זבן בחנות־ספרים ומחברת סיפורי־ילדים משתפים פעולה במיבצע נועז לשיחרור צבי־ים מן האקווריום שבו הם כלואים, אל המרחבים הפתוחים של האוקיינוס האטלנטי. הזבן הוא בן קינגסלי, הסופרת היא גלנדה ג'קסון והתסריטאי הוא הארולד פינטר, שעיבד לצורך הסרט רומאן בריטי באותו שם.**

הנתונים מבטיחים, אבל התוצאה פושרת למדי. הבימאי ג'ון אירווין (אלופים) מתייחס לסרט כאילו היה זה תוצר לטלוויזיה. ואכן, אין ספק שהוא היה ראוי יותר למיסגרת של מסך קטן ולאורך של שעה בלבד. כל הטיפול של אירווין הולם את הגישה הזאת: דמויותיו מנותקות מן המציאות הסובבת אותם, הם מתבשלים בתוך הבעיות שלהם, או שנדמה להם כי יש להם, ואם העלילה רומזת לכל מיני השלכות סימליות אפשריות, אין בסרט עצמו כדי להצדיק או לבסס אף אחת מהן.

אפשר היה, לדוגמה, לראות בסיפור הזה משל לכמיהת האדם אל החופש, לפריצה החוצה מן הכלא שבו נסגר על־ידי העולם המודרני. לצבים זהו האקווריום, לבני־האדם אלה הם חדרים מעופשים קטנים, שבהם הם נחנקים בין שכנים האומללים לא פחות מהם, ומחפשים מיפלט, באותה המידה, מן הבדידות שבה הם נתונים.



גלנדה ג'קסון ובן קינגסלי: מדכא

ומה שנותר על הבד זה הסיפור עצמו, קצת פשטני וקצת מגוחך. קשה להזדהות באמת עם התנועה לשיחרור הצבים. קינגסלי וג'קסון מגישים משחק מודגש מאוד, שלא יהיו ספקות בקשר לחרדותיהם ותיסכוליהם, והחומר הדרמאתי הוא קצת יותר מדי דל לשעה וחצי.

מי שאוהב לראות דראמות טלוויזיוניות ימצא כאן משהו דומה להן. מי שמצפה ליותר, לא יבוא על סיפוקו.

אהבה



צפרדע אומלל

בר 51 (גורדון, תל־אביב, ישראל)– **כולם מדברים על קולנוע רלוונטי, והוא מתעקש ללכת בדרכו שלו, בשולי הסחי האנושי, לכבוש פנינ בביצה האישית שלו ולשוב ולעסוק באותם חריגים חברתיים, שכמותו, אולי.**

עמוס גוטמן, בסירטו הארוך הראשון, שב ועסק בטיפוס שבו עסק בסירטו הקצר נגוע: **הומוסכסואל צעיר מנודה על־ידי הסביבה. בסירטו החדש הזה, ששמו הקודם היה** יתומי הסערה (כמובן, מחווה לגריפית) **הוא מדבר בשני "נגועים", תומאס ומאריאנה: אח ואחות האוהבים זה את זה אהבה אסורה, נואשת, מטריפה, מנדה, מבודדת.**

תומאס (ג'וליאנו מר) **ומריאנה** (סמדר קלצ'ינסקי), **הצעירה ממנו, נאלצים לגלות מעיירתם אחרי מות אמם מסרטן. הם מגיעים חסרי פרוטה לכרך הטובעני כדי ליפול בזרועותיהם של חפרפרות־שוליים ליליות. תומאס הופך ג'יגולו של מארחת מזדקנת. בתיקווה לשמור לו את אחותו לבדו. אבל הקינאה והטירוף קשה על מאריאנה כשאול, ואחיה משלם את מחיר שיחרורה.**

"רציתי לעשות מלודראמה אינטלינגנטית, שהעשייה ה־קולנועית וגם הדיאלוגים יהיו הרבה יותר חכמים מן הסיפור," אמר פעם עמוס גוטמן. כמעט שהצליח.

העטיפה מעידה על ראייה קולנועית צורנית מגובשת. הרקע



סמדר קלצ'ינסקי ודייוויד וילסון: נגועים בביצה

הדקאדנטי הציבעוני תועדו יפה על־ידי אריאל רושקו, המנהל האמנותי, והצלם יוסי ויין. משהו בין פאסבינדר לפליני, אבל בלי המורשת והשייכות של השניים. תומאס ומאריאנה נשארים תלושים, לא שייכים לשום עולם, קלצ'ינסקי יותר אמינה ומעודנת משהו, מר מאובן לחלוטין. עדה ולרי־טל מגישה קוריוז לפעמים אנושי, לפעמים פאתטי, ואלון אבוטבול מגלה עוד גוון של כישרונו כ"ארנחווז".

מוסיקלי



עד בלי פוף

התחלות ראשונות (צפון, תל־אביב, אנגליה) – **אחד מכוהני הוויזיאו־קליפ, ג'וליאן טמפל, התכוון לעשות מחווה לשנות החמישים־שישים ולהווי המיוחד של התקופה באנגליה שקשרה אותו לנצח לעולם־הפופ.**

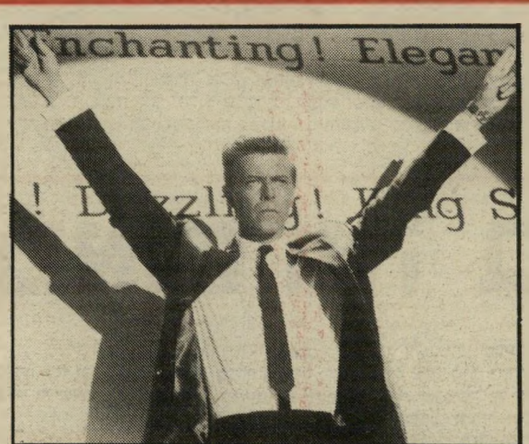
הוא הצליח לרתום למשימה מבצעי להיטים מן השורה הראשונה, כמו דייוויד בואי, שאדה וריי דייוויס, ושחקנים לא מן השורה הראשונה כאדי או'קנל – שמעלתו העיקרית בכך שהוא נראה כתעתיק ירוק של דייוויד בואי (בלי הכריזמה, הכישרון והאישיות של המודל־לחיקוי) – ופטסי קנסיט, שנראית כגירסה פחוסה וננסית של אן מארגרט.

הסיפור? קשה לחזור עליו.

הוא למעשה מין חוט לא עקבי ביותר על איזה ילד טוב, שנערת־חלומותיו חומקת בין אצבעותיו, כשמסביב סוערות מהומות גיזעיות של הניאו־פאשיזם המתעורר בשכונות האלימות של לונדון.

הרבה קשר בין עלילת האהבה לעוללות התקופה – אין.

גם כוונתו של טמפל, לערוך הצדעה מוסיקלית נוסטאלגית לתקופה, הולכת לאיבוד בבליל הרעש והמצלמה המקפצת בעצבנות של טכניקת־וידיאו אופיינית. אבל שלא כמו בסירטי־הוויזיאו־קליפ, חסר אותו הברק, הדיוק והנקיון



דייוויד בואי: לאן נעלם הסיפור?

המאפיין את סירטוני הווידיאו הקצרים.

נקודות־האור הן הרגעים הקצרים של דייוויד בואי, הופעתה של שאדה הקצרה מדי – שניהם יהפכו בוודאי לסירטונים שיוצגו בצורה עצמאית בעד פופ ובמישדרים דומים.

שאר הסרט? אפשר גם בלעדיו.



ראיון בלעדי של רחל המרחלת עם יהורם, אורנה ובני גאון על הגירושין

„להתגרש – זה נחמד!"

אחרי תשע שנות־נישואין, נח־תם ביום הרביעי, ה־25 במאי, בשעה 10 בבוקר, הגט של יהורם ואורנה גאון. אורנה היא בת 27, יהורם בן 46.

יהורם גאון היה מלווה על־ידי עורכי־הדין שלו, מנשה בר־שילטון ובנו, ינון בן־שילטון. אחיו, בני גאון, מנכ"ל „קו־אופ", ליווה אותו בכל הדיונים. אורנה הגיעה בחברת עורך־הדין זרח רוזנבלום ואמה, אסתר.

בעיתונות נאמר כי יהורם צחק, ואילו אורנה בכתה.

ההסכם בין השניים, שאושר על־ידי הרבנות, הוא חריג: שני הילדים של הזוג נמסרו לשניהם ב„משמורת משותפת", עד לגיל 18.

השבוע ראיינתי את יהורם ואת אורנה בראיונות נפרדים ובל־עדיים. שאלתי גם את בני גאון על חלקו בפרשה.

הנה תשובותיהם:

יהורם: רק מטורף יכול לצחוק במעמד כזה של גט. שנינו בכינו. עליה ראו, ועליי לא. זה מעמד שרק לבכות אפשר בו.

אורנה: בגיל 27 זה נורא להרגיש מה שאני מרגישה. כל הגירושין היו בשבילי מין מוות. טקס הגירושין זה כמו קבורה, ואחרי זה חוזרים לאט־לאט לחיים.



אורנה ויהורם, 1981
„האזנה לקישקוש עם חברה!"

● על יחס האמא

יהורם: אמא שלי אהבה את אורנה, ובשבילה הגט הזה הוא שואה. אין אמא בעולם השמחה שהבית של בנה ונכדיה נהרס.

● על הקרובים

יהורם: בכל מהלך הגירושין עמד לצידי אחי, בני גאון. לצד אורנה היו ברגעים הקשים ביותר אמה, אסתר, שהגיעה מחיפה. וחוץ מזה גם החברות שלה, כמובן.

● על הסכם הגירושין

יהורם: קשה מאוד היה השבוע להשיג אותי. כי ישבנו, וזילקנו בינינו, ברוח טובה, איפה נגור השבוע. בימים האלה רכשתי לאורנה דירה בת ארבעה חדרים, ממש מול הווילה שלנו ב־הרצליה, אך עד שיערכו את הסידורים המתאימים, אורנה אינה יכולה לגור בה. אסור לנו לגור תחת קורת־גג אחת. לכן יש לילות שאני ישן אצל אחי והיא גרה בווילה, ויש לילות שאני גר בווילה, והיא ישנה אצל חברות.

(המשך מעמוד 35)

בהסכם הגירושין הוחלט שהילדים שייכים לשנינו. למעשה, יהיו שני בתים, ממש אחד מול השני, והילדים יוכלו לעבור מבית לבית. כל זה עשינו בעזרת ייעוץ של פסיכולוגית מת־אימה.

הילדים יקרים לאורנה. היו לה שתי לידות קשות מאוד, בניתוחים קי־סריים.

בדירה שהשגתי למען אורנה יש ארבעה חדרים: חדר לכל ילד, חדר לאורנה וסלון.

אורנה קיבלה מזונות לילדים בשיעור הרגיל. לא יותר מזה.

● על סיבות הגט

יהורם: הנישואין שלי עם אורנה, במשך תשע שנים, היו נישואין יפים, והתנהלו על מי־מנוחות, עד לאותה שיחת־טלפון שקיבלתי מחבר, שהיום אני אסיר־תודה לו מאוד. (אותו חבר חשד שאשתו שלו בוגדת בו, והתקין מכשיר־הקלטה לטלפון שבביתו. בהקלטה דיברה אורנה עם אשתו של אותו חבר על הרומאנים שלה עם גברים.)

אני מאמין בגורל. אני מאמין שזה מה שהיה צריך להיות. אורנה אומנם ביקשה שוב ושוב שלום־בית, גם ברבנות וגם בבית. הבקשות בבית היו רק מילוליות, לא גופניות.

אורנה: כל מה שהיה נגדי זה אותה הקלטה, של קישקושים ביני ובין החברה. לא היתה נגדי שום הוכחה ממשית.

● על נסיון ההתאבדות

בני גאון: הייתי בדרכי הביתה מהטלפון שבמכונית שלי התקשרתי עם הבית של יהורם. אורנה ענתה לי, ואמרה שהיא מרגישה לא־טוב.

תוך חמש דקות הייתי בבית שלהם. מצאתי אותה רדומה בחדר־השינה. כשלידה עומדת העוזרת, ועל השידה ראיתי חפיסה של כדורי־שינה.

הרגשתי שהיא דיזי (מסוחררת), והעדפתי שלא לקחת סיכון. הזעקתי מייד רופא מהרצליה, וצילצלתי ל־עורך־הדין שלה.

הרופא המליץ לקחת אותה לחדר־המיון, אחרי שבדק את לחץ־הדם. לקחתי אותה במכונית שלי לחדר־המיון בבית־החולים. חיכיתי חצי שעה עד שהגיע עורך־הדין שלה, ומאוחר יותר ההורים. יהורם לא שמע ולא ידע דבר.

אורנה: מה ששבר אותי זה שהשגנו בינינו הסכם. עורך־הדין של יהורם התנגד להסכם הזה, וקרע אותו לגזרים. אילמלא הוא, זה היה נגמר מזמן. גם בסוף הוא לא שמח על ההסכם שעשינו בינינו.

כל נסיון־ההתאבדות שלי היה ברגעים אימים, אחרי שיהורם ביטל את ההסכם הראשון. הרגשתי שאני בודדה, שכולם מתנכלים לי, ושבגלל ההשמצות יקחו ממני את הדבר היקר ביותר, הילדים.

יהורם: ביום שאורנה ניסתה להתאבד היתה לי הופעה ברמת־גן. חזרתי הביתה ב־12 וחצי בלילה. למחרת, ב־7 בבוקר, ראיתי את אורנה בבית, מאכילה את הילדים. רק אז נודע לי שהיא היתה בלילה בבית־החולים.

● על העיתונות

אורנה: לדעתי, העיתונות עשתה לי נזק בל־יתואר. הציגו אותי לא רק כזונה, אלא כאחת שמחפשת גם כסף ברחוב. אשה שמנהלת חיי־רחוב.

היתה לי ההרגשה שמכרו את הנשמה שלי בשביל כמה גרושים. האנשים נועדו להיות אחד עם השני. אבל יש גם מוסד הגירושין, ולא יתכן שכדי להשיג סקופים עיתונאיים. ידרכו על גווייתי ועל גוויות ילדיי, ושעורכי־דין יתפרנסו מכותרות של עיתונים.

פנו אליי עיתונאים. זרקתי עי־תונאית של שבועון ירוע, כי כבר לא יכולתי להסתכל בפרצופיהם של עי־תונאים.

זה איום ונורא שעיתונאים קובעים את חייך. אני לא מעוניינת לשלם את המחיר למען הפירסום. כל מה שאני רוצה זה להיעלם, כאילו לא הייתי מעולם. זה הרצון היחידי שיש לי היום.

יהורם: עם כל הרגשת המצוקה, שבה הייתי נתון בזמן הגט, ותחושת־העלבון שאני עומד עירום וערייה לפני הציבור בדברים הכי אינטימיים, אני לא יכול לבוא בטענות לאף עיתונאי אחד. זהו אותו העיתונאי שכותב על הצגת־הבכורה שלי, ואותו העיתונאי שגורם למכירת התקליט, ושגם בגללו אני ממלא אולמות.

אני הייתי רוצה להישמע פאתטי כמו איוב, שאמר לאשתו „גם את הטוב נקבל מאלוהים, ואת הרע לא נקבל?" להבדיל אלף אלפי הבדלות. כבודו של הקדוש־ברוך־הוא במקומו מונח. הג־דילה לעשות עיתונאית אחת שציל־צלה אליי מטעם עיתון־ערב, שהציגה את עצמה כ„כתבת חברתית" ושאלה: „זה נכון שכל הגירושין זה כדי לקדם את מכירת התקליט שלך?"

● על הרבנים

יהורם: ההסכם הסופי ביני לבין אורנה הוא למעשה העתק של טיוטת־ההסכם הראשונה, שהשגנו בינינו בהתחלה. כשהגענו לרבנות, ניסו הרבנים בשבוע הראשון לגמור את הסיפור. אך כשראו את מחול־השדים שהתחולל סביבנו, הם קבעו לנו תור בעוד שלוש חודשים, כדי שנתבשל במיץ שלנו.

אורנה: מכל הדברים וההשמצות, הרבנים היו מקסימים.

● כמה עלו הגירושין?

יהורם: כל הגירושין עלו לי

יהורם: הייתי רוצה להתחתן שנית. הגיל אינו קובע... אורנה: אני רוצה להיעלם, כאילו לא הייתי מעולם...



אורנה: „הוא יאהב אותי תמיד, ואני אוהב אותו!"



אורנה עם בנה דויד־משה
שתי לידות בניתוח קיסרי



יהורם עם אמו
„אין אמא השמחה שהבית של הבן שלה נהרס..."

חמרורים

ניתוח הציונות

נתוג ♦ בירושלים, יום־הולדתו ה־60 של **עמוס אילון**, עיתונאי ותיק (הארץ), החושב עצמו כיום יותר כסופר והוגה־דיעות. אילון, יליד אוסטריה, כתב את סיפרו הראשון (ירושלים לא נפלה) במילחמת־העצמאות, והתפרסם לאחר מכן בספר המנתח את התפתחות הציונות (הישראלים – מייסדים ובנים) ובביוגראפיה של תיאודור הרצל.

● ● ●

סטירת הלחי

הוענק ♦ בתל־אביב, תואר יקיר בית־התפוצות **לביאטה קלרס־פלד**, 47, גרמניה, אשתו של סרז', עורך־דין יהודי־צרפתי ממוצא רומני, ואם שני ילדיהם (בן בן 20 ובת בת 12), עלתה לראשונה לכותרות לפני 18 שנה, עת סטרה, קבל עם ועדה, בפניו של קנצלר מערב־גרמניה של אותם ימים, קורט גיאורג קיזינגר, על עברו הנאצי. כיבוד ישראלי אחר שהוענק,



סגן־יו"ר נחמיאס
רמות נפתלי, צפת, ירושלים

בשעתו, לקלרספלד: אזרחות הכבוד של באר־שבע.

● ● ●

נועם ההליכות

הוענק ♦ בירושלים, מגן האדי־בות על שם איתמר בן־אב"י **לאהרון נחמיאס**, 56, סגן יו"ר הכנסת (מטעם המערך), על „נועם הליכותיו ונימוסיו הטובים". נחמיאס, יליד מארוקו ואב לארבעה, היה בעבר, במשך 10 שנים, ראש עיריית צפת, וקודם לכן עסקן פועלים (מוכיר מועצת פועלי צפת) ואיש קיבוץ (מרכז משק רמות נפתלי).

---

* בנו הבכור („הילד העברי הראשון") של מחיה הלשון אליעזר בן־יהודה, שמתוך כבוד לאביו, שינה את שם משפחתו לבן־אב"י, כראשי התיבות של אליעזר בן־יהודה. הוא היה עורך היומון הירושלמי של שנות ה־20, **דואר היום**, ונפטר כשליח הקרן הקיימת לארצות־הברית של מילחמת העו־לם השניה.



בני גאון ברבנות
„הרגשתי שהיא מסוחררת..."

יהורם: „האהבה נגמרה, רק אלוהים יודע למה..."

בסביבות 10 אלפים דולר. אחרי שפורסם ששילמתי לחברת־החקירות אירם סכום של 80 אלף דולר, כדי לעקוב אחרי אורנה, התקשרו אנשי מס־ההכנסה. הייתי צריך לאכזב אותם. כי אחרי חקירה של שלושה ימים הגיש לי יעקב אשל, מנהל מישרד־החקירות, את התוצאות כמתנה, בחינם. הוא אמר:



אורנה
יהורם חזר להיות אותו יהורם..."

היינו רוצים לתת לך מתנה אחרת. לצערנו נגיש לך את זה.

● על מצבו הכלכלי של יהורם

יהורם: אני תמיד חייתי לפי ה־יכולת שלי.

כשהכרתי את אורנה, גרתי בדירה של שני חדרים ברמת־גן. משם עברנו לווילה שכורה ברמת־השרון. ואחרי שנתיים עברנו לדירת־שיכון של שניים וחצי חדרים ברמת־השרון. שם נולדו הילדים.

ב־1972 הציע לי האמרגן מיקי פלד שנרכוש מיגרש על אדמה חקלאית ברמת־השרון. במשך שנה שילמתי, בתשלומים, את מחיר המיגרש, וזאת היתה העיסקה הטובה ביותר שעשיתי בחיי. כי במשך השנים הופשר המיגרש (כאדמה עירונית) וקבלן בנה לי וילה, תמורת חצי מהמיגרש. זוהי הווילה שעליה מדובר.

בציבור נוצרה ההרגשה ששאול אייזנברג ואני לפחות שותפים.

● על נישואין מחדש

יהורם: הייתי רוצה להתחתן שנית, אחרי תקופה של צינון. האם הייתי רוצה עוד פעם בתולה בת 16? צעירות ומבוגרות — זה עניין של אופי, לא של גיל.

● על התדמית העצמית

יהורם: אני רואה את עצמי כישראלי ממוצע, עם כל המעלות והמיגרעות שלו.

● מה הלאה?

אורנה: נשארו לנו הילדים. אחרי התקופה האיומה, שיהורם לא היה אותו יהורם שהיכרתי, יהורם חזר להיות אותו האדם שאני מכירה. איש טוב, עם סבר־פנים יפות וטוב־לב בלי סוף.

אנחנו נהיה חברים תמיד. הוא יאהב אותי תמיד, ואני אותו. אבל ללא ני־שואין.

יהורם: בראיון זה הייתי רוצה לסיים אחת ולתמיד את הפרק הזה בחיי.

כשאני יושב בימים אלה ועובר על חליפת־המיכתבים שהיתה בין אבי ואמי, לפני עשרות שנים, אני מתמוגג ומקנא בלי סוף. כל־כך הייתי רוצה שאלה יהיו הזיכרונות ששאיר לשני ילדיי!

לכן, אחרי עשרות שנים, כשיקראו הילדים את המאמר הזה, ילמדו ממנו שאבא אהב את אמא, ואמא אהבה את אבא. כמו באגדות. אבל האהבה נגמרה, ורק אלוהים יודע למה...



יהורם בין פרקליטיו, מנשה וינון בר־שילטון
„הפרקליט קרע את ההסכם לגזרים..."

היא אהבה גברים וכסף. הבחורים בתל־אביב השתגעו אחריה, ואחר־כך גם הגברים בעולם. האם זה עלה לאחד הגברים בחייו?

גיתית: גט באגם



גיתית בשער "העולם הזה"
שוד יהלומים בהונג־קונג

"היא תמיד היתה טורפת גברים, מין מתפרפרת כזאת," נזכר בה השבוע איש־עסקים תל־אביבי, שהכיר אותה לפני חמש שנים. היה זה בקורס־ערב לניפוח־זכוכית, שנערך בבית־ספר אורט באיזור־המרכז. האשה ה־נאה, אז בת 32, משכה מייד את עינו ועיני הגברים האחרים בקורס.

רושם כזה בדיוק השאירה גיתית זהבי בכל תחנה מתחנות־חייה.

השבוע, כשנעצרה בלונדון, הודרזו העיתונים היומיים בארץ לשרטט את דיוקנה. היה להם מקור טוב להסתמך עליו: פירסומים בגליונות העולם הזה, שכתב על עלילותיה כבר לפני 12 שנים.

כיצד הגיע שמה של הנערה, בת להורים דתיים, לראש העמודים ה־ראשונים של העיתונים?

שידוך כמלכודת?

בושב האחורי של המכונית, שנמשתה לפני שיבעה חודשים מהאגם המלאכותי בפארק־הירקון, חיכתה לשוטרים הפתעה: הם גילו שם גופת גבר.

מייד התעורר החשד כי אין המדובר בהתאבדות או תאונה, אלא במעשה פלילי. רגע לפני מותו לא יכול היה הגבר לדרדר את המכונית למים, ביושבו במושב האחורי. לשם כך היה דרוש אדם נוסף, שידחוף אותה.

מלבד הגופה נמצאו במכונית הפריץ 4 הישנה כמה פריטים, שהחוקרים אספו והעבירו למעבדה לזיהוי פלילי. בין השאר, הם גילו מגפי־נשים עטופי פרווה, בקבוק־יין, מיברשת־שיער נשית, שפתון ובקבוק־בושם.

בין חוקרי־המישטרה שהתקבצו במקום נראה גם הפקר מישל חדד, שבאותם הימים עצמם התפרסם בכך שעצר את חווה יערי, במיסגרת חקירת רצח מלה מלבסקי.

מאותו יום עסק צוות־חקירה מיוחד בפיענוח הפרשה, מתוך הנחה ברורה שהגבר, יוסף איזראלוב בן ה־53, היה קורבן לרצח.

השבוע, ברובע פינצ'לי שבלונדון, עצר הסקוטלנד־יארד, על־פי בקשת מישטרת־ישראל, את גיתית זהבי כחשודה ברצח איזראלוב.

זהבי היתה נשואה לאיזראלוב במשך שנתיים. בזמן מותו היו בהליכי־גירושין. יום אחרי מציאת גופתו נועד להתקיים הדיון הסופי ברבנות.

כיוון החקירה העיקרי הוא החשד כי גיתית רצחה את בעלה, כדי לרשת את רכושו הרב. איזראלוב, חבר בקואופ־רטיב דן, היה רווק עד גיל 50, נודע בקמצנותו הרבה, ואגר בימי חייו שתי דירות וכספים רבים. השבוע נפוצה שמועה בקרב חבריו בקואופרטיב, כי נישואיו היו מלכתחילה מלכודת שלתוכה הוא הובל בכוונה: אחד ממכריו, כך מספרים, שהיה בקשרים עם גיתית, הכיר ושידך ביניהם, במטרה להשתלט בעזרתה על רכושו של איזראלוב.

הראשונה שעישנה

מעקב אחרי חייה של גיתית יכול היה להדליק את דימיונו של כל סופר מותחנים. בעברה שזורים סיפורים על אהבה ללא גבול לכסף, על משיכה חזקה ומופגנת לגברים, מעשה שוד נועז במיזרח הרחוק, כמה וכמה פרשיות של נישואין וגירושין.

בין הגברים ששמה נקשר בהם בולט בימאי הקולנוע הגאוני, היפאני אקירה קורוסאווה. היא היתה פילגשו בטוקיו, כשהיתה בת 22.

גיטה, הילדה השברירית מבית־הספר העממי בלפור בתל־אביב, חלמה תמיד להגיע רחוק. הבית שבו גדלה חנק אותה, וכל חברותיה לכיתה ידעו שהיא המרדנית שבחבורה. מבין בנות־גילה היתה הראשונה שיצאה עם גברים, הראשונה שטעמה טעמו של אלכוהול, הראשונה שעישנה סיגריה.

כמה שנים אחר־כך, כשהרחיקה מאיזור תל־אביב הקטנה, ועיברתה את שמה לגיתית, הוכיחה לבני־מישפחתה ולכל חברותיה כי היא מסוגלת להזכיר להם את קיומה הסנסציוני גם מארצות רחוקות כמו סין.

מישרד־החוץ התערב

ראשית שנת 1974, בעוד בארץ מלקקים כולם את פיצעי מילחמת יום־הכיפורים, והצברים בני גילה מתארגנים לתנועת־המחאה הגדולה מול לישכתה של גולדה, הגיעו לישראל הידיעות על מעצרה של גיתית בהונג־קונג.

דיווח אז "העולם הזה":
הצעירה האלגנטית, שנכנסה לחנות התכשיטים ההדורה ביותר בהונג־קונג, נראתה לעבד־אל־קאדר הפאקיסתאני, בעל החנות, כדג שמן ביותר. היא הציגה עצמה כוויקטוריה אוז'ה, תיירת עשירה מרומא.

כשבחנה התיירת העשירה את היהלומים, הבחינו עבד־אל־קאדר ושני עוזריו, פאקיסתאני נוסף וסיני, כי לפניהם. עומדת אשה המבינה היטב ביהלומים.

ויקטוריה אוז'ה לא היתה אלא הצעירה הישראלית גיתית זהבי, שהגיעה — אחרי דרך־נדודים בת חמש שנים, להונג־קונג. אחד השמות האמיתיים של גיתית היה אמנם אוז'ה, מכיוון ששלוש שנים קודם לכן נישאה לצייר אנגלי כשם זה, אולם את השם ויקטוריה המציאה לצורך שוד־יהלו־מים, נפלא בתעוזתו, אשר תיכננה, ואשר הביקור בחנות התכשיטים ההדו־רה היה השלב הראשון בו.

גיתית, שדיברה עם מוכרי היהלו־מים באיטלקית, לא יכלה להחליט אילו מהיהלומים המוצעים לה היא עומדת לקנות. אולם יצרה את הרושם כי היא מעוניינת ביהלומים רבים. היא הציעה לעבד־אל־קאדר לבוא למלונה עם יהלומים רבים ככל האפשר, כדי שתוכל לבחור בניחותא את קניותיה.

הונג־קונג היא עיר מסוכנת ורבת מעשי־שוד, ועבד־אל־קאדר הוא סוחר מנוסה. אולם, כששמע את שם המלון שבו מתגוררת הקונה השמנה שלו, מלון מנדרין, אחד ההדורים והיקרים בהונג־קונג, וכשהבחין כי הלקוחה שלו נמצאת בשלבים האחרונים להרוויח, סר מליבו כל חשד.



גופת איזראלוב ליד האגם
רווק עד גיל 50 – האם נפל במלכודת?

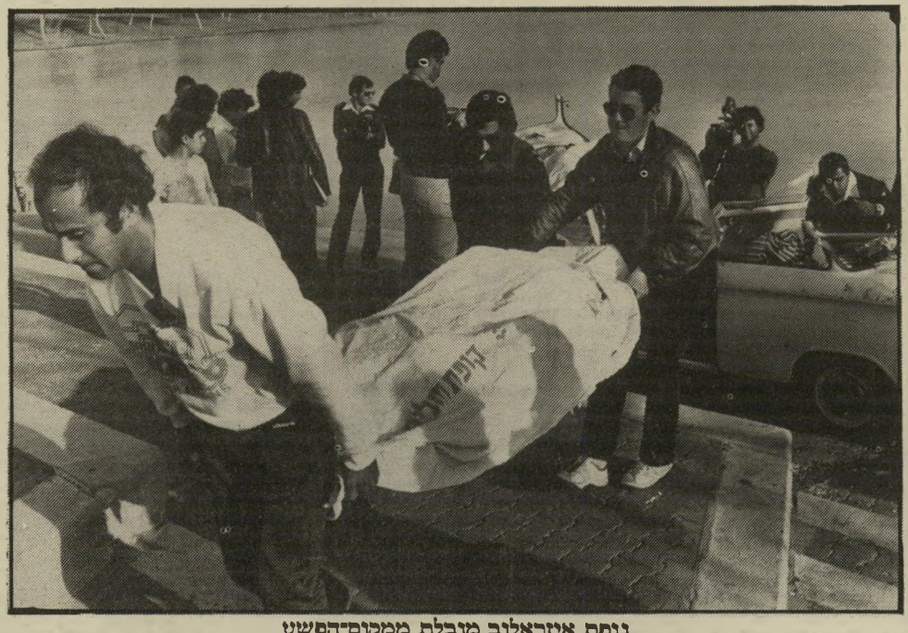
אחרי הצהריים הגיע עבד־אל־קאדר, עם שני עוזריו, למלונה של גיתית. הם הביאו עימם עשר חבילות יהלומים, בשווי כולל של 60 אלף דולר.

אולם בחדר ציפתה להם הפתעה. התיירת העשירה מאיטליה המתינה להם כשבידה אקדח אוטומטי שלוף, ודרשה את היהלומים. היהלומן לא איבד את עשתונותיו. הוא חישב מהר, החליט שתגובתיה של אשה הרה אינן יכולות להיות מהירות.

טעות זו כמעט שעלתה לו בחייו. הוא התנפל על גיתית וניסה לתפוס את אקדחה. תוך כדי מאבק בין השניים התפוצץ בלון נפוח, שהיה תחת בגדיה של גיתית, ולפני שעבד־אל־קאדר הצליח להבין כי השודדת אינה בהריון כלל, נורה בראשו. עוזרו הסיני, שנחלץ לעזרתו, זכה למהלומת־אגרוף מידה של גיתית, ונשאר שוכב על הריצפה. גיתית עצמה נבהלה, השאירה את שני הפצועים בחדר ונמלטה מהמלון.

היא נרשמה בשם אחר שלה, גיתית פורוצ'י, במוטל צנוע, סמוך לאותו מלון. מישטרת הונג־קונג איתרה אותה תוך שעות ספורות ועצרה אותה.

בבית־המישפט המקומי הורשעה



גופת איזראלוב מובלת ממקום־הפשע
הפקד מישל חדד התפנה מחקירת חווה יערי ובא לראות

פנים רבות לגיתית



איזראלוב וגיתית (יושבת: אמו של איזראלוב)
שתי דירות ומכונית מיושנת



גיתית בציורי שרה אסף
ניתוח פלאסטי באף





גיתית בת 18
הצהירה שהיא דתית ושוחררה מצה"ל

גיתית בנסיון לשוד ובנסיון לרצח, ונדונה לחמש שנות־מאסר. מישרד־החוץ התערב לטובתה, ונימה להגיע להסדר עם השילטונות, שתשוחרר אחרי חודשים אחדים בלבד, תמורת מתן ערות נגד פושעים אחרים.

● נוסעת סמויה

שמונה שנים לפני כן סיימה גיתית את בית־הספר העממי שברחוב בלפור בתל־אביב, וסירבה להמשיך בתיכון.

ההורים לא השלימו עם כך שבתם הצעירה לא המשיכה בלימודיה, וכעו־נש הגבילו את יציאותיה מהבית בערבים. באחת הפעמים שיצאה מה־בית בערב פגשה גיתית, שהיתה אז בת 15, בבחור בן גילה, והחלה יוצאת איתו.

כאשר גילו זאת ההורים, החליטה גיתית המאוהבת להציג את הבחור בפניהם. לאבא ולאמא ציפתה הפתעה. הבחור היה בן העדה הספרדית. הם לקחו את הבת אל דודתה שבאנגליה, כדי להרחיקה מן הבחור, וחזרו לארץ בלעדיה. שם היא נרשמה לבית־הספר המלכותי למישחק.

גיתית גילתה את העולם הגדול, עולם שהיה כה שונה מהארץ הקטנה שלה. בעוד שכאן היו ידידיה מעטים, לונדון הגדולה חייכה אליה. בעוד שבארץ לעגו לה ילדי השכונה מפני שלא היתה יפה, הרי בלונדון לימדו אותה לצבוע את שערה לבלונד כדי שלא יבחינו בדלילותו, להתאפר כך שאורך אפה לא יהיה מודגש, ולהתל־בש באופן שיסתיר את מיגרעות גיזו־תה. „הברווזון המכוער" הפך כמעט לברבור.

כעבור שנה חזרה גיתית ארצה. היא נרתמה משך חודשים אחדים ללימודי־בגרות אכסטרניים, סיימה אותם בהצל־חה. היא גם חזרה אל החבר הישן שלה, למגינת־ליבם של הוריה.

גיתית, שמימיה לא עבדה, קיבלה מהוריה, כפרס על תעודת־הבגרות, דמי כיס שבועיים, שאיפשרו לה לגלות כי גם בארץ יש חיי־לילה. הנערה החלה מופיעה בדיסקוטקים שונים, ואף יצאה עם כמה מנערי־השעשועים המפורסמים.

כשהגיע זמנה להתגייס לצה"ל, הצהירה גיתית על דתיותה. אולם, למרות העובדה שמישפחתה היא דתית אדוקה, השליכה גיתית את הדת מאחוריה. בשבתות היתה מופיעה על שפת־הים, וגם פירות־הים הבלתי כשרים נעמו לחיכה.

באותה עת החליטה גיתית סופית כי היא לא תישאר בארץ. הוריה, שלא הסכימו לנסיעה נוספת שלה לחו"ל, סירבו לממן נסיעה זו. גיתית תיכננה להתגנב למטוס, אך לא הצליחה. כע־בור ימים אחדים נסעה לחיפה, הצליחה לחדור לאוניית־נוסעים יוונית. כמה דקות לפני ההפלגה גילה אותה קצין באוניה והנוסעת הסמויה הוחזרה אל החוף.

גיתית החליטה לנסוע לחו"ל בדרך הישר. היא לוותה כספים מידידים וקנתה כרטיס־טיסה לרומא. באותה עת החליטה להיות בימאית־סרטים, והנסיעה לרומא היתה בעיניה מחצית הדרך אל ההצלחה.

אולם, באולפני צ'ינצ'יטה שב־רומא ישנן עוד אלפי גיתיות, מכל רחבי תבל, והגיתית הישראלית מצאה עצמה ללא מקום־מגורים, כשהיא רע־בה ללחם. היא החליטה לחזור ללונדון. בלונדון התאהבה בצייר מתחיל בשם סטנלי אוז'ה. שהפך להיות בעלה הראשון.

זמן קצר אחר־כך נפרדה מבעלה וערכה גיחה נוספת לרומא. הפעם האירה לה ההצלחה פנים מעט יותר. היא התקבלה לעבודה כמזכירה בחברת־סרטים, והצליחה לגעת בשולי עולם הקולנוע הקסום.

במיסגרת עבודתה פגשה ברוברטו פורוצ'י, בימאי איטלקי המפיק סרטים ביפאן.

פורוצ'י התאהב בבחורה הישראלית ולקח אותה עימו לטוקיו. שם היתה לפילגשו, כשבאופן רישמי היא משמ־שת כמזכירתו.

במיסגרת עבודתה הכירה את בימאי הסרטים היפאני הגדול אקירה קורו־סאווה. גיתית הבינה כי תהיה זו קפיצת־דרך חשובה בשבילה, אם תיענה להפצרותיו של קורוסאווה. היא עזבה את פורוצ'י, עברה להתגורר עם עמיתו הדגול.

גיתית, שריברה כבר מיספר מילים ביפאנית, ואשר שלטה כמעט בשפה האיטלקית, קיבלה עבודה בעזרת קו־רוסאווה.

● שתי גומות חן

באותה תקופה חל במראה החיצוני שלה שיפור עצום, היא ערכה ניתוח פלסטי באפה, שהפך מגרמי וארוך לסולד וזעיר. היא צבעה את שערה לפלטינה, ובניתוח פלסטי נוסף יצרה לעצמה שתי גומות־חן בתחתית לחייה, „לפי האופנה האחרונה ביפאן," כפי שסיפרה.

לפני כשנה חל משבר בחייה של גיתית. קורוסאווה עזב אותה. היא חזרה אל פורוצ'י ואף החלה נושאת את שמו.

אז אירע לה משבר נוסף. מישהו הלשין עליה לפני המישטרה היפאנית כי היא עובדת ביפאן ללא רישיון־עבודה. היא נאלצה לעזוב את יפאן ועברה להתגורר בהונג־קונג. שוב מצאה עצמה בודדה ועניה בארץ רחוקה.

אז, כפי הנראה, עלה בדעתה רעיון השוד, ומובן שבחרה לשדוד יהלומים, שהרי את ערכם הכירה.

הגרפולוג שלום שאול, אשר בחן את כתב־ידה של גיתית מעל כמה גלויות, אותן שלחה אל ידידים בארץ, מבלי שיידע כמי מדובר, גילה פרטים מעניינים.

אמר עליה השבוע הגרפולוג: „זו בחורה מוכשרת, בעלת אומץ וכישרון רב, הנתונה למצבי־רוח. יש בה חוש לאמנות וכישרון לשפות. היא חומר־נית ואוהבת כסף, אולם גם פזרנית גדולה, כשמדובר בה־עצמה."

הוריה של גיתית יושבים אבלים בביתם אשר ברחוב שינקין בתל־אביב. „אני מקווה שגיתית תחזור לארץ אחרי בית־הסוהר," אמרה השבוע אמה. „וכשהיא תחזור, היא תמצא את הוריה בחיים."

עד כאן הכתבה שממנה שאבו רוב העיתונים בארץ את המידע שלהם על גיתית.

הוריה של גיתית,זהבי, אסתר ויצחק המתגוררים היום בשיכון בבלי, בוודאי אבלים היום הרבה יותר.



גיתית במעצר בהונג־קונג
השודדת התחזתה כהרה



גיתית וחבר בתל־אביב
ההורים לא הסכימו לחבר הספרדי

כינוס מחזורים

ביום השישי האחרון נערכה מסיבה ענקית בביתם של **יפה כסיר** ובעלה, **אורי גרבנאו**. עד עכשיו אני לא יודעת אם זו היתה מסיבה לרגל הולדת התינוקת של הזוג, או שזה היה כינוס־מחזורים של כוכבי רחל המרחלת.

כל מי שאני מתפרנסת מהם בכבוד מזה שנים היו שם, הם ונשותיהם ואקס־נשותיהם ואקס־בעליהן וכו' וכו'.

הדוגמנית היפה **חנה אורדן** הגיעה עם בעלה, הד"ר **יוסי צימרמן**, ובמסיבה היא פגשה את בעלה הראשון, עורך־הדין **ראובן רכס**. ואחרי כמה כוסיות הם רקדו ביחד. בפינה אחרת עמדה **שרה מילר** עם הבטן ועם החבר שלה, **משה סבידוזין** ובמשך הזמן היא החליפה כמה דיבורים עם החבר הקודם שלה, **גיזי**, שבא עם אשתו החדשה **שרה. אורי עליזי**, החבר לשעבר של הדוגמנית **אנבל תמיר**, בא עם בחורה בשם **עדה ינקלוביץ** כי עם חברתו **שרה ויסמייש** הוא לא יכול לצאת בערב־שבת, כדי שלא לחלל מה שמחללים בשבתות. אנבל תמיד באה לבד, אבל יותר מאוחר הגיע גם **איתן מסורי** החבר שלה מעת לעת. **דויד מושביץ** הגיע עם אשתו, **פרחי שטינמינץ**, אבל בשטח הוא פגש את חברתו הקודמת, **חלי גולדנברג**, ופרחי פגשה את חברה הקודם, **רוברט. שרונה מרש** הגיעה לבד, וגם חברה לשעבר **דני זיתוני** הגיע לבד. אבל אחר־כך הם רקדו דווקא ביחד, ויצאו לבסוף מהמסיבה ביחד.



התינוקת לבית כסיר־גרבנאו
מלמלות ותחרות ורודות

הסתובבו שם גם **סינצ'י מזר**, שלא מדברת עם **תמי בן־עמי**, ותמי בן־עמי, שבאה עם החבר הרופא, **קובי זר**, וגם האופנאי **עמי ויטונסקי** היה שם עם חברתו **קטי זוזובסקי** וגם חברתו לשעבר **חווה לוי** היתה שם. וכמובן, **גידעון אובריזון** ו**עודד פרוביזור** ו**עודד גרא** ועוד 500 שמות חשובים שאין לי מקום להזכירם, ואיתם הסליחה.

ובאמצע, בין כל אלה, עמדה לה עריסה מקושטת במלמלות ותחרות ורודות, ובסרטים לבנים, ובתוך העריסה שכבה לה **לי**, תינוקת בת חודש, שכל השימחה היתה לכבודה, וכל אחד ניגש לעריסה ועשה כמה „פוצי מוצי" לתינוקת, ואחר־כך הלך לחפש מכרים לשיחה ולפלירט. אך מהר מאוד נשלחה התינוקת לחדרה, אחרי שהרופא המיילד הודיע שמקומה שם.

כל הדוגמניות ושאר היפות נראו כמו גפרורים עם בליטות קטנטנות בשניים־שלושה מקומות, וכל הגברים נראו כמו שנראים בג'ורנלים מי שמלווים את הרזות והיפות האלה.

סוף־סוף גם הבנתי למה כולן נראות כאלה רזות. זה פשוט בגלל הקטרינג שהכיל כיבוד בגודל מיניאטורי. קשה היה לראות את הסנדוויצ'ים, הפיצפונים בעין בלתי־מזויינת, וכל אחת מהיפות והרזות לקחה לה סנדוויצ'ון קטן אחד בין שתי האצבעות, ושמה אותו בעדינות בפיה, ואחרי שעה וחצי לקחה עוד סנדוויצ'ון קטן, וקינחה בקפה שהוגש במשהו שנראה יותר כמו אצבעון מאשר ספל.

ככה הם מבלים להם, היפים האלה, ואני מתפרנסת.



יפה כסיר ואורי גרבנאו
גפרורים עם בליטות קטנטנות

אורי, אורה וכל השאר

אורי אלוני היה בשיא פירסומו לפני כמה שנים טובות, כשגילה את הפופ בארץ והיה אחד המומחים הגדולים בסוג־המוסיקה הזאת. הוא ערך מדור בהעולם הזה ואחר־כך את השבועון להיטון, וכתב גם בעיתונים אחרים ושידר תוכניות־מוסיקה ברדיו.

לפני שנים רבות הוא נשא לאשה את **ג'ן** ושוב את מארש החתונה תפס אלוני את הרמז ופרח מן הקן. הוא נשאר שוב בודד.

אבל לא לזמן רב. הוא הכיר גרושה נאה מאוד, **אורה שינברמן**, בעלת מכון שחר לבחינות־בגרות, שתמונתה מתפרסמת במודעות גדולות בעיתון. אורה הביאה לרומאן את שני ילדיה, ואלוני הביא את החפצים האישיים שלו ועבר לגור עם אורה בקוטג' שלה ברעננה.

הסידור הזה לא כל־כך מצא חן בעיני **אבי**, גרושה של אורה, והוא התחיל לעשות צרות ולבקש צו־פינוי מהווילה. כדי שלא לקבל את צו־הפינוי ביד, נסעו אורה ואורי למצריים, אבל ממצריים גם חוזרים, ואחרי החזרה הם בילו כמה זמן בבתי־המישפט, כדי לנסות ולדחוק את יום הפינוי, אם בכלל.

וכמו הרבה פעמים, מרוב צרות פורחת האהבה, ולפני שבוע הם נישאו בחתונה מישפחתית קטנה,



אורי אלוני ואורה שינברמן
מרוב צרות – האהבה פורחת

בנוכחות כל הילדים מצד אורי ומצד אורה. בעוד חודש, כך הבטיחו, יעשו מסיבה לכל החברה.

בינתיים הצרות מצד בעלה־לשעבר של אורה קצת נרגעו, כי גם הוא מצא לעצמו אהבה חדשה, בדמותה של **שרה נוידרמר**. ומאידך, אורה ואורי קנו לעצמם פנטהאוז חדש, וחסל סדר צרות. עכשיו כולם מחכים לראות אם תהיינה גם לידות.

חולצות כחפיות – זק



עיתונאית איה אורנשטיין
אולם־המעצרים אינו בית־כנסת!

אפשר לקרוא לזה כפיה דתית, אפשר לקרוא לזה הימנעות מפגיעה ברגשות הדתיים, אפשר לקרוא לזה דרישה ללבוש סולידי בבית־המישפט. לא חשוב איך קוראים לזה, העובדה היא שההתערבות בחיי־הפרט כובשת לה כל יום **תחיכה נוספת**.

בשבוע שעבר נכנסה העיתונאית **איה אורנשטיין** לאולם־המעצרים בבית־המישפט, שם ישב השופט **אליעזר בהן**, שהוא יהודי דתי חובש־כיפה.

אורנשטיין לא ידעה שכמה דקות לפני שהיא נכנסה לאולם, שלח השופט כהן החוצה גברת צעירה שלבשה חולצת־כתפיות. ברגע שראה את איה, גם היא בחולצת כתפיות — שהיא הבגד המתאים ביותר למזג האוויר הישראלי בחודשי הקיץ — ביקש ממנה השופט כהן לצאת מהאולם. איה אמרה לו שאולם־מעצרים אינו בית־כנסת, ושהיא לא מוכנה לצאת. השופט לא ויתר, ואחרי ויכוח קצר אמרה איה שהיא מוכנה לצאת מהאולם רק בתנאי שהשופט יתן צו בעניין חולצות־כתפיות. השופט לא חשב פעמיים, וכתב את הצו.

כשהצו בידה עלתה איה אורנשטיין להתלונן לפני נשיא בית־מישפט־השלום, השופט **יצחק רביבי**. מה שהשופט רביבי היה מוכן לעשות לטובת העניין היה לנדב לאיה את הסוודר של מזכירתו, כדי שתוכל להיכנס בחזרה לאולם־המעצרים.

אז איך אתם בוחרים לקרוא לזה — חת־חשבות? כפייה? איך שאתם רוצים. אני, מצידי, איני רוצה להסתבך בעניינים כמו בזיון בית־המישפט, זילות בית־המישפט ועוד דברים כאלה, ולכן לא אגיד את דעתי.

שבוע מבטיח — לא מקיים

כינוס היהלומנים נערך בישראל בשבוע שעבר, ולמומנים הישראליים היו ציפיות רבות מאוד מהאירועים. אני דאגתי לתילבושת־ערב יוצאת מהכלל, ואפילו השגתי לעצמי לופה. שהוא הדבר הקטן הזה עם הזכוכית המגדלת שהיהלומנים תוקעים לעצמם בעין כדי לראות איזה יהלום יותר טוב. חשבתי שאני אסתובב לי מקושטת בין המומנים ואבדוק לאיזה גברת של יהלומן יש תכשיט הכי יפה והכי יקר.

אבל עם היד על הלב, השנה באמת לא היה שום דבר מיוחד באף אחד מהנשפים האלה. הגברות היו לבושות בסדר, אבל לא יותר מזה. הגברים היו שמנמנים, אבל לא יותר מזה, ושום תכשיט מרהים לא נראה על איש.

מכל השבוע המבטיח הזה, הסיפור הכי נחמד הוא שבנשף בתילטון, כשכולם עמדו ליד הבריכה מעוננים ורציניים כשהכוסית ביד, זינקה **גברת צעירה** אחת, לבושה בשימלה אדומה, לבריכה, והרכיבה שחיה הלוך ושוב.

הסתבר שמישהו הבטיח לגברת, בתו של יהלומן ידוע מחו"ל, שאם היא תקפוץ לבריכה הוא יתן לה 500 דולר. ואם בתו של יהלומן ידוע מוכנה להירטב בשביל 500 דולר, הנה אני מודיעה כאן קבל עם ועדה שאני מוכנה תמורת 450 דולר.

הצעות, בבקשה.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

חתונת הדוגמן והדוגמנית

זוכרים את הדוגמנית הבלונדית **קלרה רון**, שחיה שלוש שנים עם הדוגמן **קמיל נייקרק** וקצת קצת לפני החתונה הוא נסע לבלגיה והיא נסעה אחריו, ושם איזו דודה נכנסה לעניינים וקלרה ברחה וחזרה ארצה, וכאן פגשה איזה **דוגמן איטלקי** שהבטיח להתחתן איתה, ובינתיים קמיל מצא איזו חתיכה בלגית, וכל העסק מאוד הסתבך, וכולם חשבו שהרומאן הארוך נגמר?

במשך כל הזמן הזה, למרות כל הרומאנים או הלא־רומאנים, הם נשארו בקשר. כל שבוע הם תרמו שעה אחת של שיחת־חוץ בקו בלגיה־ישראל או להיפך, ומרוב דיבורים הם הבינו שהם, כנראה, נועדו זו לזה וזה לזו. קמיל חוזר אלינו, ובעוד חודשיים הוא ישא את קלרה ברוב פאר והדר וכל הדברים האחרים שאומרים על חתונות.



קלרה רון בזרועותיו של קמיל נייקרק
בכל זאת רומאן וחופה



קלרה רון בעבודה
אחרי שכל העסק הסתבך

גם אחרי המוות

בשבוע שעבר הלך לעולמו **ווילי ברגר** בן ה־78, שהיה השוער הכי מפורסם בארץ־ישראל. אני לא זוכרת את התקופה הזאת, אבל סיפרו לי שברגר היה מגיע למיגרש־הכדורגל הרבה פעמים מובל על־ידי שוטרים, כי בכל כמה זמן



ווילי ברגר
סקנדאל ליד הדלת

היה מסתבך עם החוק ויושב קצת לנוח באחד מבתי־הסוהר בארץ.

והנה, בשבוע שעבר, יום אחד אחרי מותו, כשעלה אחד השכנים ב־10 בלילה לדירת ברגר ברחוב ברכובא 14 בתל־אביב, כדי לראות אם יש שם מישהו שצריך לנחם אותו, הוא ראה ליד הדלת צעיר וצעירה, המנסים לפרוץ את הדלת. השכן הנדהם בירר מה עושים שם האנשים ולמה, והסתבר שהגברת הצעירה היא בתה של **לאה**, אשתו, אשה שברגר חי איתה כמה שנים עד שנפטרה לפני שלוש שנים. בתה של לאה באה לדירה שלוש שנים אחרי מות אמה, ויום אחד אחרי מותו של ברגר, כדי לבדוק אם אמא שלה השאירה במיקרה בדירה איזה פריט.

השכנים הזעיקו את המישטרה, ואז הסתבר שבעלה של הבת הוא שוטר.

הנה הלך לעולמו איש ששמו תמיד נקשר לסקנדאלים, ואף על פי שהוא הסתלק, הסקנדאלים נמשכים.

הגפרור שהצית להבות

לפני שקבוצות קטנות של חרדים לבושי־שחורים שרפו את תמונתה, הם עמדו לפניה והביטו היטב במה שהם הולכים לשרוף. **פזית כהן** הדקיקה והחטובה, שכרעה בתנוחה סקסית בכל קרן־רחוב, כשפירסמה את ביגדי־הים של **גידעון אוברזון**, עשתה היסטוריה בארץ.

שמו של אוברזון נישא בפי כל, בגללה. חברת טמבור הכניסה מישמרת שניה להכנת צבע שחור, שהיתה לו דרישה פיתאומית, והנפט והגפרורים נשפכו עליה כמו מים.

אבל כל הסיפור הזה של הפירסום העצום לא עושה שום רושם על החיילת **פזית כהן** (19), התימניה הגיזעית. לפני שלושה שבועות היא נסעה ביחד עם עוד 11 דוגמניות ישראליות, כדי להציג בעולם את האופנה הישראלית ואת היופי הישראלי. סיפרו לי שגם בחו"ל היא הציתה, אבל לא מודעות־פירסומת אלא דווקא כמה לבבות אירופיים.

במשך שהותה בחו"ל היא ניהלה שיחות־טלפון ארוכות עם החבר הפרטי שלה מזה שלוש שנים, **עופר יעקובי** (20 שנים, ר־2 מטרים) שהוא כדורסלן בהפועל־חולון. הוא יליד קריית־שמונה, אביו רומני ואמו מרוקאית. פזית ועופר מכירים זה את זה מזה שלוש שנים ומאז הם לא נפרדים, מלבד הנסיעות של כל אחד מהם בענייני־מיקצועות.

פזית בילתה יפה בחו"ל, ונהנתה וזכתה במחמאות רבות, אבל את ההפתעה וההתרגשות הגדולה גרם לה דווקא עופר, שניצל את היעדרותה מהארץ כדי ללכת לרבנות, לקבוע תור לחתונה ולהזמין את גן־אורנים לשימחה.

ב־28 באוגוסט יעמדו שני היפים והגבוהים האלה מתחת לחופה, ישברו כוס, יתנשקו, יענדו טבעות ויתחילו לחיות ביחד באופן רשמי.

טילפנתי לפזית כדי לברך אותה על החתונה, וכדי לשאול אותה למה בעצם בחורה יפה בת 19, בשיא הקריירה שלה, עושה את זה כל־כך מהר. „גם אמא שלי התחתנה בת 19," אמרה לי פזית, „ולאמא שלי זה הצליח. עופר הוא הדבר הכי טוב שאני יכולה לקבל מהחיים. אז למה לי לחכות?"



עופר יעקובי ותמונת פזית
גם אמא עשתה זאת בגיל 19

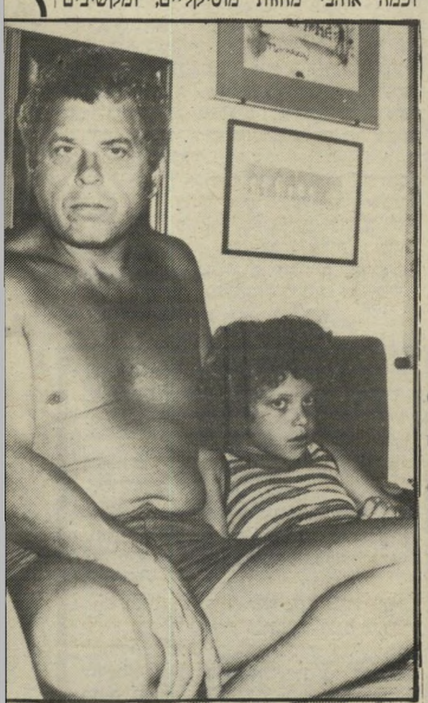
בלי כרטיסים

החזרות על גבירתי הנאווה הן רק באמצע הדרך, ונודע לי שכרטיסים כבר קשה להשיג.

מי שמתקשה להשיג כרטיסים, וממש מת לשמוע שוב את השירים היפים, למה שלא יתפוס לו בוקר פנוי מעבודה, יקח אוטובוס לרחוב בן־יהודה פינת גורדון בתל־אביב, ואחר־כך יילך שתי דקות ברגל עד לרחוב רופין, בית מס' 14.

שם, מול הבית, כבר עומדים מדי בוקר כמה וכמה אוהבי מחזות מוסיקליים, ומקשיבים לשירה הבוקעת מקומה שלוש, שם עושה **אריק לביא** את החזרות שלו.

קולו העמוק של אריק, בלוויי הפסנתר, הפיחו חיים חדשים בשכונה, והקהל נהנה מאוד, למרות זה ש**ריטה** איננה שם.



אריק לביא ובתו בהסוגה
קול עמוק, בליווי פסנתר

צל"ש

סוחרי המוות

● **לחנן עזרן**, על הכתבה המרתקת ששידר ביומן אירועים בליל־שבת על סוחרי־הנשק הישראליים.

עזרן הראה באילו שיטות עובדים סוחרי־הנשק, הביא מיסמכים, חוברות וקטלוגים, שבהם משתמשים הסוחרים לצורכי־פירסום. הוא גם הביא סרטי־פירסומת, שבהם מצולמים לוחמים ישראליים קשוחים כמו כוכבי־קולנוע הוליבו־דיים בסרטי־פעולה.

בפעם הראשונה חשפה הטלוויזיה הישראלית את המיסחר בנשק, את צורתו ואיך הוא נראה בחוץ־לארץ. התקבל הרושם שקציניים בדרגות גבוהות, המשתחררים מצה"ל, פונים לעיסוק מפוקפק זה כשהתירוץ הוא, כמו תמיד, שאינם יודעים לעשות שום דבר אחר, שכל החיים התעסקו רק בצבא ובמילחמות, וזה מקצועם.

בגלל כתבה זו נעלם עזרן במשך שלושה שבועות מהאופק, דבר שגרם לרינונים על העדרו־כביכול.

מאחורי המיקרופון

שבחים

שלום קיטל הוא המזכיר החדש של מערכת־החדשות ברדיו בירושלים.

כבר בישיבת־המערכת הראשונה ציין לטובה את הכתב לענייני־חוק־ומישפט, **אבשלום גינוסר**. לדעת קיטל, הביא גינוסר סידרה של סיפורים בלעדיים בתחומו. ועל־כך הוא ראוי לשבחים.

בין היתר חשף גינוסר את חוות־הדעת הסותרות, שיצאו מלישכת היועץ המישפטי לממשלה בעניין פרשת־רקאנטי.

ליומן הכלכלה הביא סיפור בלעדי על כך שאישים בכירים, כמו יורם ארידור, יגאל הורביץ ובן־עמי צוקרמן, דרשו תשלום עבור הופעתם לפני ועדת־בייסקי, והוועדה דחתה אותם בבוז. הוא זכה גם בשבחים על הסיקור הטוב וההוגן של פרשת ראש־השב"כ.

לא רק בתל־אביב!

בשבוע הקרוב תעביר מחלקת־התרבות־והבידור של גלי צה"ל שידורים ישירים במשך שלושה ימים מפסטיבל־טבריה, בעיקר של אומנים ישראליים כמו סי היימן, שרון ליפשיץ, גלי עטרי, דני בסן ועוד.

המחלקה הנהיגה לאחרונה מסורת של העברת שידורים ישירים מכל מיני הופעות גדולות, הנערכות בתל־אביב רבתי, כמו הופעתם של צ'יק קוריאה וג'אק ברוס.

התחנה הצבאית נתקלת בקשיים רבים כדי לקבל את הסכמתם של אמנים זרים, המגיעים לישראל, לשדר אותם בשידורים חיים. עיקר הסירובים באים מאמנים לא־יהודיים, שאחרי מילחמת־הלבנון אינם אוהבים כל־כך את הקשר עם התחנה הצבאית.

מוטי שפירא, מנהל מחלקת־התרבות־והבידור של גלי צה"ל אומר שעל אף הקשיים, בעידודו של מפקד גלי צה"ל, **נחמן שי**, ובמאמץ גדול של המחלקה הטכנית, משדרת מחלקת־הבידור שידורים ישירים ממקומות שונים בארץ כמו פסטיבל־הסרטים מירושלים, יובל לדגניה ועוד.

אשכולנוע

בתוכנית שלושה רבעים דוקומנטריים, בגלי צה"ל, הוצגה מילה עברית חדשה: אשכולנוע.

אהוד גרף, עורך ומגיש התוכנית, ומי שאחראי לתוכנית 60 שניות, זרק רעיון שהתקבל באהדה בחוגי מחדשי הלשון העברית.

בתוכנית האחרונה, שערכה **נעמה שפי**, היא דיברה על בתי־הקולנוע הגרולים שהפכו לכמה אולמות קטנים. גרף הציע לה להשתמש במילה אשכולנוע לתיאור קומפלקס של בתי־הקולנוע.

תוך כדי שידור השתמשה שפי במילה, ואנשים נוספים הלכו בעיקבותיה.

אחרי המצאת המילה פנה גרף למורה הוותיק ללשון, נעמן אופיר, וזה אישר כי המילה היא תיקנית ומתקבלת על הדעת.

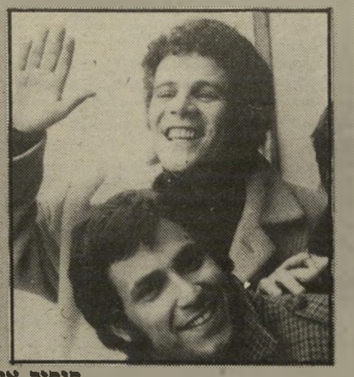
גם **גידי אורשר**, מבקר־הקולנוע של גלי צה"ל, הודיע כי הוא מתכוון להשתמש במילה הקולנועית החדשה.

פופיק חזר הביתה

לקראת הופעתם המחודשת של **להקת התאומים**, שהיתה שלאגר בסוף שנות ה־60, ראיין השבוע **מולי שפירא**, בתוכניתו בילוי נעים, את ההרכב החדש של הלהקה.

לתאומים היתה הפתעה. תוך כדי שידור ישיר באולפן הסתבר להם שעל הקו נמצא מאזין, שהוא חבר ותיק: הרב פופיק ארנון, חברם ללהקה לפני שהתפרקו.





פופיק אז ויום
מצחיק עד דמעות

פופיק, המסרב בדרך כלל להתראיין לתוכניות שאינן כוללות דת, חרג הפעם ממינהגו והצליח במשך רבע שעה להצחיק את המאזינים עד לדמעות.

פופיק התעניין בחבריו־לשעבר. לחנן גולדבלט אמר שיש לו קול צרוד כמו פח חלוד. הוא סיפר בדיחות. זכר את כל מערכוני התאומים בעל־פה והפתיע כשייעץ ללהקה אילו מערכונים כדאי להם להשמיע בתוכניתם החדשה, ואילו אינם ראויים לשמיעה נוספת.

מאחורי המירקע

חצות בלי רז

במשך החודש הקרוב ייעדר **מנשה רז**, העורך הקבוע של כמעט חצות. הוא הוזמן על־ידי הממשלה האמריקאית לסיור מיוחד לעיתונאים באמריקה, לחורש ימים.

מהדורת כמעט חצות, ששינתה לאחרונה צורה והפכה להיות מעין ראיון־חצות, תחזור בתקופת העדרו של רז למתכונתה הקודמת. היא תוגש בכל ערב על־ידי כתב אחר מהטלוויזיה.

בשעתו גיסו בכירים בטלוויזיה להכניס את **ענת דולב** כמגישה קבועה של המהדורה פעמיים בשבוע, במקומו של רז. היה מי שטירפד את כניסתה הקבועה של דולב. עכשיו היא תגיש, כמו כתבים אחרים, את־המהדורה בהעדרו של העורך הקבוע.

רביב: אין תלונה

מישהו אורב באחרונה **לדן רביב**, הכתב לענייני־מיפלגות של הטלוויזיה.

כבר לפני שלושה חודשים הופצה נגדו השמועה כאילו יש לו אינטרס פרטי להכניס ידיעות הקשורות בסוכנות היהודית. בשבוע שעבר, כשהתפרסם בהעולם הזה כי הוועד־המנהל ירון בתלונה כואת נגדו, סערו הרוחות בבניין־הטלוויזיה. הטענה היתה שרביב מכניס



קריינית דולב
רק זמנית!

לטלוויזיה ידיעות על הסוכנות, אחרי שעשה בשבילה חלטורה.

בשיחה שהתקיימה השבוע בין רביב לבין **יאיר שטרן**, מנהל מחלקת־החדשות, הסתבר שלשמועות אין יסוד: הוכח שלרביב לא היתה מעולם התקשרות חוזית עם חיים אהרון, מנהל מחלקת־העלייה־והקליטה בסוכנות, ומעולם לא קיבל ממנו כספים על עבודה. וממילא לא „שירבב" לדיווחיו ידיעות שנועדו לקדם את ענייניו של אהרון. הפעם היחידה שבה הזכיר רביב את אהרון היתה לפי בקשת העורך — הוא דיווח על ישיבת־ממשלה שנועדה לדון בענייני קליטת עליה, מפני שהכתב הקבוע לענייני סוכנות נעדר באותו יום.

חבר הוועד־המנהל, **הד"ר ישראל** („רוליק") **פלג**, שהשמועות הגיעו גם לאוזניו, נפגש כבר לפני כמה שבועות עם רביב, והשתכנע מהסבריו. לפני הוועד־המנהל אין, אם כן, כל תלונה נגד רביב.

בתוככי הרשות

החגיגה של ארמון

מאז כניסתו לתפקיד של היושב־ראש הדתי של רשות־השידור, באפריל 1984, קורא לעצמו המישנה־ליושב־ראש, **דויד אדמון**, יושב־ראש־שבת. שכן **מיכה ינון** חובש־הכיפה אינו עובד בשבת.

השבוע היתה לאדמון עדנה. יושב־ראש הרשות, שאינו מרבה בנסיעות לחוץ־לארץ, יצא בליווית המנכ"ל והיועץ המישפטי לברמוט שבאנגליה.

רבים ציפו לפיכך שלא תתקיים השבוע ישיבה של הוועד־המנהל, שכן אין נושאים דחופים לדיון. אך אדמון הפתיע. הוא לא מוותר על זכותו, כמישנה ליושב־ראש, וכינס ישיבה.

על סדר־היום: אי־הזמנתו של שר־האוצר לשעבר, יצחק מודעי, לתוכנית שהכין **מיכאל קרסין**, במלאות שנה לתוכנית הכלכלית.

גם אדמון כבר יודע את התשובה של מנהל־הטלוויזיה **חיים יבין**: שהכל בא על מקומו בשלום, ושמודעי הוזמן בסופו של דבר לתוכנית. אך סדר זה סדר. וגם למישנה ליושב־ראש מותר לכנס ישיבות, גם אם אין בהם בדיוק עניין רב.

בירכת הדרך

בעיקבות פירסום דוח מבקר־המדינה על נסיעות עובדי רשות־השידור לחוץ־לארץ, פירסם מנכ"ל הרשות, **אורי פורת**, מיכתב פומבי שנתלה על לוחות־המודעות ברדיו ובטלוויזיה.

מבקר־המדינה ביקר את חוסר הפיקוח של הנהלת רשות השידור על נסיעות עובדים לחו"ל — נסיעות שהעובדים מקבלים מגופים שונים כמו חברות־נסיעות והסוכנות היהודית. המבקר טוען שהנסיעות הן כמתן שוחד לכאורה.

מנכ"ל־הרשות כתב במיכתבו כי מעתה כל נסיעה פרטית, עיסקית או מיקצועית חייבת לעבור את אישורו ואת אישור ההנהלה.

גם עובד המבקש חופשה־ללא־תשלום, לצורך נסיעה פרטית, זקוק לאישורו של המנכ"ל.

הנהנים הראשונים היו כתבי התא הכלכלי: **גידעון זלינגר**, עורך יומן־הכלכלה ברדיו, ו**עודד שחר** ראש הדסק הכלכלי בטלוויזיה. השניים יצאו לפינלנד באישור ובבירכת־דרך של מנכ"ל הרשות.

שעות נוספות רק לטכנאים

בקרב הכתבים בקול ישראל נשמעו לאחרונה תלונות על־כך שכתבי הטלוויזיה מקבלים משכורות הגבוהות לעיתים פי שניים ממשכורתם של כתבי־הרדיו.

לכתבי רשות־השידור מוקצבות 75 שעות נוספות בלבד לכל כתב. אנשי הרדיו טוענים שמסגרת השעות הנוספות לכתבי־הטלוויזיה נפרצה.

מבירור שנערך בטלוויזיה עולה, כי אין ולא היתה כל כוונה להגדיל את מיכסת השעות הנוספות לכתבי־הטלוויזיה.

המיסגרת נפרצה בכל הקשור להפקות מיוחדות שהיו בטלוויזיה, כמו הפקת מישחקי־הכדורגל במכסיקו. אז אישר מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, מיכסת־שעות של יותר מ־100, לטכנאים־בלבד.

אחת הבעיות המרכזיות של הטלוויזיה היא העדר כוח־אדם בכל הקשור לטכנאים. הטכנאים מנצלים את העובדה, ולמנכ"ל־הרשות לא נותרה כל ברירה אלא לאשר להם תוספת שעות נוספות, מעבר למיכסה שנקבעה.

ארצ'י בנקר נפסל

הוועדה לתשדירי־שרות, בראשותו **נתן ברון**, לא אישרה השבוע תשדיר־שרות נוסף, שבו מככבים שחקנים לא ישראליים.

התשדיר שלא אושר הוא של הגוף היהודי־אמריקאי, הליגה נגד השמצה, בעיניי גיזענות.

בתשדיר משחק השחקן האמריקאי, שגילם את ארצ'י בנקר הגיזען, שונא־הכושים. בוועדה נקבע כי תשדירים שאינם על טהרת הכחול־לבן לא יורשו בפירסום.

ברשות־השידור אומרים שעכשיו הם מחכים לראות אם הטלוויזיה הלימודית תשדר את התשדיר, כמו שעשתה בתשדיר הקודם שנפסל — התשדיר נגד עישון, שבו משחקת השחקנית האמריקאית ברוק שילדס.

שטרן, מחדש הלשון

בישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור התבקש **יאיר שטרן**, האחראי על שידורי המוגי־ריאל, למסור את חוות־דעתו על מישחק־מכסיקו.

הכל ציפו שיאיר שטרן יגיד את מילת המפתח „דרדלה", מילה שהוא נוהג להשתמש בה לעיתים מזומנות, ככל פעם שדורשים ממנו תגובה על דבר־מה. הוא אומר זאת תמיד כשאינו מוצא טעם להגיב, או כאשר הוא רוצה להביע ביטול.

בישיבה השבוע חרג שטרן ממינהגו. הוא לא אמר דרדלה, אלה ביקש להסביר, לקול



שטרן
דרדלה ופוקס

צחוקם של המשתתפים, את פירושה ה־מדוייק של המילה.

שטרן: „המנח שגור בדרך כלל אצל שחקני־הכדורגל. פירושה תערובת של שחקנים, המתפלשים בבוץ. פיתאום אחד השחקנים, בטעות, שולח רגל ללא כוונה, והכדור נכנס לשער. זה נקרא גול דרדלה."

ברשות־השידור אומרים ששטרן אינו שוכח לעולם מאיפה הגיע: כתב־ספורט בנתניה.

ועוד חידוש לשוני נוסח שטרן: הוא נוהג להשתמש במילה „פוקס". והסברו: פעם היו שני אחים, ששם מישפחתם היה פוקס. אחד היה שחקן־כדורגל טוב, והשני לא־כל־כך. כשהשחקן הלא־כל־כך היה מכניס גול, היו כולם אומרים: הנה גול בפוקס. ומכאן. לרעת שטרן, המילה.

רונית אנטלר



הפאב של פאפו

הברמן מערבב אוירה עם משקאות ומוזג טעם חדש לחיים.
הזמנות: אילת – 059)79222) תל־אביב – 03)224176/7)

מלון אביה סונסטה

חוף טאבה, אילת.

ב' תמוז תשמ"ו, 9.7.1986 מיספר 2549 שנה 50 המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

סקופ

ראיון בלעדי של יהורם ואורנה גאון לרחל המרחלת

„שנינו בכינו בגט!"



יהורם גאון



אורנה גאון בוכה ברבנות